

Aeneae Siluii Piccolominei qui & Pius se-
cundus fuit Epistole in Cardinalatu editae
Lege foeliciter.

Duo Imperatori Federico augusto dno
suo Aeneas sacrosanctę Romanę eccle-
się tituli sanctę Sabine presbyter Cardi-
nalis & Epus Senensis S. D. P. Quod
iam dudum optasti procurastiq; Cesar in persona
mea: nũc demũ completũ est. habes tota quod mę
te petisti. Naz quod sanctę memorię Nicolaus pa-
pa Quintus tuę mäsuetudini sepe pollicitus est Be-
atissimus pontifex Calixtus. n. impieuit. Qui n. su-
meis meritis: nulla enĩ me uirtus honore dignĩffi-
cit sed sua incredibili bonitate que usq; ad idignos
ptendit: & tna potissimũ intercessione his diebus
ad Cardinalatus ordinẽ cum quinq; alijs u. ger. ibi
libus & magne auctoritatis Epis me prouenit. In
telligo quantũ debeo tuę sublimitati. At unde per-
soluere possim debitũ nõ intelligo. Conabor tñ dũ
spiritus hos reget artus ita me gerere: ut oēs intelli-
gant: ad hanc me dignitatẽ tuo fauore ac ex tua cu-
ria peruenisse: meq; Theutonicũ magisq; Italũ car-
dinalẽ esse. Tuũ erit nihil mecu; remissius agere q̃
prius. Nam ego pro tua maiestate: pro sacro impe-
rio: p. indyta domo Austrie: pro tuis quibusq; car-
ris nullos unq; labores: nullas curas effugiã. Nihil
unq; tuę mansuetudini negabitur: quod mea opera
effici possit. Vale. Ex Vrbe: uicesima secunda De-
cembris. M. cccc. lvi.

Calixtus 3

s. car.
Aeneas

1455

Inc. 1179

*in ora Auguste
Imperatrici*

Serenissime Imperatrici Leonore Auguste:
domine sue: Aeneas sacrosancte Romane ec-
clesie tituli sancte Sabine presbyter Cardina-
lis & Epus Senensis. S. P. D. Non meis meritis que
nulla sunt: sed tua: & cōsortis tui diui Federici Ro-
manoꝝ Imperatoris augusti intercessione ad Car-
dinalatus honorē superioribus diebus pietas apli-
ca me prouexit. Multa extant tua in me beneficia.
Sed hoc maximū est q̄ hac dignitate me dignū iu-
dicasti: & ut illam cōsequerer nihil omisisti: quādo
& summo pōtifici & sacro collegio. & auūculo tuo
regi Aragonū potentissimo me sepius cōmendasti
Hibes igit apud sedem apli. hominē tue man-
suetudini deditissimū: qui p te tuoq; splēdore glo-
ria amplitudine omni tempore curiosus erit. Neq;
enim ullus me unq̄ grauabit labor quem tua causa
fusserim. Tue maiestatis deinceps erit ita me uti
quē nadmodū ingentia que mihi contulisti benefi-
cia deposcunt. Vale. Ex Roma die uicesimasecūda
Decembris. M. cccc. lvi.

*in ora Ladis-
slauis Hungarie
et Bohemie
regis*

Serenissimo & potentissimo principi Ladis-
lao Hūgarie ac Bohemie regi. Aeneas Cardi-
nalis Senensis. S. P. D. Quod me summus pō-
tifex his diebus ad Cardinalatus ordinē accersue-
rit: tua intercessione magna ex parte factū non am-
bigō: cū sepenumero & litteris & nunciis apli. pi-
etati me cōmendaueris. Scio igit me obnoxiiū quo
ad uiuā & facultas adsit tuis om̄ibus desideriiis mo-
rem gerere: neq; id negligā quidē. Nam si quid est
q̄ noua dignitas mihi credita: uel tue amplitudini:
uel subditoꝝ tuoꝝ utilitati cōferri possit: id tantū

negabitur quantū ipse requirere postposueris. Nec mihi res ulla iocūdior fuerit q̄ tue uoluntati cōplacuisse: tuisq; regnis: & reliquis principatib⁹ usui aliquando fuisse. Vale ex urbe Roma die uicesima secunda decembris. M. cccc. lvi.

C Neas Cardinalis Senensis Alfonso regi Aragonū. S. P. D. Serui qui modo quocūq; peculiū augent rex serenissime ac potētissime infideles dīnandiq; fuerint: nisi dominis suis ratione; lucti reddiderint: eam ob causam cum hodie maximus pōtifex Calixtus. iiii. me uel minus merentem: ad cardinalatus honorē p̄uexerit: peculiūq; quod i modo meū aduexerit: officii mei esse putauit: id tue maiestati cui⁹ sum mancipiū q̄uis inutile tū fidele: notū efficere: ut si quid est in ea dignitate mihi credita: uel utilitatis: uel decoris: id totū tuū esse noueris. Ad me labor tantū molestiaq; suscepti officii pertinebit: in quo tāto magis affligendū me scio: quāto indignior hoc muneris sum cōsequutus. Ex urbe Roma die. xxiii. decēbris. M. cccc. lvi.

Alfonso rex Aragonū

C Neas Cardinalis Senensis Nicolao Pistoriensi doctori utriusq; iuris. S. P. D. Nihil nobis est dubii te ut scribis nostra promotione letatum esse. Quis enim amicus est & amici honorē nō libēter intuetur? Scio quo te loco habemus: & quāti te facim⁹. Quidni ergo litteris nos auctos dignitate esse: cū & tu una creueris. Si modo creuim⁹ etenim nobis nondū liquet letari an flere potius debeamus ad tante dignitatis culmē euecti. Nam quid miserius est q̄ id officii gerere cui neq; satisfacere onus grauiissimum & humeris nostris omnino im-

Nicolaus Pistoriensis

par subiuiimus: nisi misertor domin9: qui dedit ho
nozem: & retinendi facultatem prebuerit. Intelligi
mus quantum iminet precipitium: atq; idcirco de
nobis ipsis nescimus ferre iudicium utcunq; sit no
stra erga te beniuolentia nunq; minuetur. Naz qui
te dileximus in Episcopatu: in Cardinalatu magis
ac magis amabimus. Famulos quos polliceris re
cipere non possumus: supra quam nostra res ferat
onerati. Tibi uero semper erit in domo nostra ser
uatus locus: si saltem dignaberis apud nos esse: &
nos illi simus qui tibi usui possumus esse. Optam9
mulam aliquam perquiras pro nobis: & rescribas
precium antequam emas: ut tibi per banchum de mi
raballis pecuniã mittamus. Vale. & dominũ Am
brosum ac dominũ Alexium nostrum iubeto sal
uere: nosq; illis offero & dato Alexio amplius di
cito: ne omnino fidei renunciet: quãuis indies indi
gnos ad maiores assumi dignitates animaduerti
tis: ut nobis modo factum est. Nam diuina poten
tia tum potissime demonstratur: cum subleuat que
sunt minima: & consilia eius nostra nõ possunt in
genia attingere. Iterum uale. Datum Romę die ui
cesimaquarta decēbris. M. cccc. lvi.

*omnes car
lis
s. h. Angly*

¶ Neas Cardinalis Senēsis Iohanni Cardinali
sancti Angeli. Salutem plurimã dicit. Quod
annis iam plurimis reuerendissime pater tuo
filio concupiuiisti quesuiisticq; nunc demum comple
tum est. Summa enim concordia sacri collegii Cali
xtus pō tifex maximus ad Cardinalatus ordinē me
uocauit atq; assumpsit. Scio quanto altius sum eue

3

ctus q̄ merui: sed ita suasiones tue: precesq; Cesaris
effecerunt. Non sum ego qui gratias agere possim
tue erga me caritati. Nam quid prestare tanto do/
mino seruis possit. Voluntas mea iam dudum tua
est: quecūq; postmodum accessere illam sequuntur
Fui tuus cum essem pauper presbyter: neq; me ma/
nu tua episcopatus eripuit: sum tuus etiam Cardin/
nalis. Habes in collegio complures amicos: & me
seruū: nisi me ueluti mācipio utaris: nihil in me cul/
pa fuerit: si uelut emācipatus filius: aut manu emis/
sus seruis minus agam q̄ par fuerit. Vale optime:
Ex urbe Roma die uicesima sexta decembris. Mil/
lesimo. cccc. lvii.

1557.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni cardinali
Papiensi: Salutem plurimā dicit. Si qua mihi
uoluptas est ad Cardinalatus honorez esse af/
sumptum: inde tantum est q̄ tua dignatio mihi col/
lega & pater & dominus traditus est: quo cum ui/
uere dulcissimū erit. Nunc tui labores sua premia
susceperunt: nunc tue uirtuti quod suū erat creditū
Scio quid lucri acceperit sacer senatus ex tua pmo/
tione: magnū lumen Romana suscepit ecclesia: tua
nobilitas: tuaq; doctrina meam ignorantiam & ig/
nobilitatem obteget: sub scuto indignus ego secu/
rus militabo. Veni igitur: sitibūdi expectamus om/
nes reditum tuū. Tam satis Alamania Galliaq; &
Hungaria te tenuit: Italia nunc & ipa mater orbis
Roma te perfrui uult: nisi redieris cito: etia; ipse ty/
beris maledicet absentie tue. Non fuisti in bello &
uicisti. scies que pugna facta est cum redieris Nulli
nunquā cardinales egrius quā nos collegium intra

Joan. car.
papiensis

uere. Tam enim rubigo cardines ita obduxerat: ut
uerti hostiū & aperiri non possēt Arietibus & om
ni machinarum genere usus est Calixtus pontifex:
ut ualuas aperiret. Demumq; arte non modica bel
li ferratos postes portasq; refregit. Vale ex Vrbe.
die. xxvi. decembris. M. cccc. lvii.

*Nicolas caris
p. p. ad
uincula.*
¶ Neas Cardinalis Senensis. Nicolao cardina
li sancti Petri ad uincula S. P. D. Placuit san
ctissimo domio nostro pape Calixto per hos
dies me longe immeritū ad Cardinalatus ordinem
assumere: uestroq; sacro cetui aggregare. Scio quā
tum ponderis subiui: nec uideo quo pacto credite
mihī dignitati satisficiam: nisi fortasse tua reueren
dissima paternitas ad curiam redierit: tunc enī in
structus ab ea securius in hoc procelloso mari nauī
garem. Precor igitur: si preces seruatoris audiendę
sunt: & iam demū in patriā redeas. Nam cardina
li sola Roma patria est: etiam si natus apud Indos
is fuerit. Aut recusasse pileū oportuit: aut certe re
ceptum Rome gestare: & matri omniū sedi consule
re. Neq; illa excusatio idonea est non audior recte
monens. mutant enim tempora. & qui olim cōtem
ptui fuit: nunc precipue honoratur. Veni igitur ob
secro ueni. Neq; enī tua uirtus est: que inter niues
& umbrosas clausa ualles languescere debeat. Scio
complures esse qui te uidere: audire: & sequi cupiūt
inter quos me semper auditorem discipulumq; ob
sequentem inuenies. Vale optime ex Vrbe Roma.
die uicesima septima decēbris. Millesimo quadrin
gentesimo quinquagesimo septimo.

*n. sola
oma patria.*

Neas Cardinalis Senensis magistratui Balie Senensis. S. P. D. Non me uirtus que scio q̄ tenuis ē: sed bonitas summi p̄sulis Calixti: & intercessio diui cesaris Federici ad Cardinalat⁹ honorem me prouexit. Nō est cur ex hoc meus turgeat animus. Nam dignitas minus merenti credit: oneri potius est quā honori. Itaq; non ueluti iacta bundus collegio uestro promotionē meam significo. Sed quia dignus existimo quecūq; mihi obueniunt uobis nota efficere. Naz si qua erit in hac noua dignitate mea: uel honoris: uel emolumentū: id totū defugat dulcissima patria uolo. ad me nihil: nisi labores molestieq; ptinebunt. Datū Rome die. xxvii. decēbris. M. cccc. lviij.

*magistratus
Balie sen.*

Neas Cardinalis Senensis diuo Federico Cesari. S. P. D. Audies a latore presentiū q̄ mirabilia & icredibilia regno damna fecerit terre motus in Apulie. Naz multa opida funditus corruerunt. alia magna ex parte collapsa sunt. In Neapoli omnes fere ecclese & maxima palacia ceciderunt plus. xxx. milia corporū oppressa ruinis traduntur: populus omnis habitat in tentoriis. Rex Aragonū qui aberat: audito nouo: incidit in febrem: & colica passione ferebatur. Curatus nunc dicitur recidiuasse: & uita eius in periculo esse creditur. Quod si moriatur tantus rex quod absit: non frustra cometam uidimus: cum turci fugati & magna ex parte cesi fuerint. Gubernator Hūgarie: & frater Iohānes obierint: comes Cilie interfect⁹ occubuerit: & Prefect⁹ Urbis comes Taglacozius uita functus sit. Sed uelit pietas diuina tantū regē adhuc diutius terris cō

*Andronicus
cesar.
Terre motus
Apulia*

*cometa
Turci fugati
Gubernator
Hungarie
et frater Iohannes
obierunt*

*comes Cilie interfectus.
Prefectus urbis comes Taglacozius.*

cedere: cuius obitus magnam Italie atq; Hispanie
partem conturbaret. Datum Rome die .xxviii. De
cembris. M. cccc. lvii.

*Annus Campisius
opus placetinus*
Neas Cardinalis Senensis Iohanni Campi-
sio episcopo Placētino Salutē dicit plurimā.
Audiuisti ex aliis: opinantur nos Cardinala-
tus ordinem adeptus: & quāuis indigni hoc hono-
re sumus: id tamen tibi gratū esse cōfidimus. Quis
enim amicus est: & amici exaltationem nō querit.
at pro meritis dices amicū amici dignitatem expe-
tere. Istec amicitia Stoicorum fortasse dictauerit:
amicicia nostra ex media philosophia est: & pingui
quada; minerua res meritur suas: utcūq; nobiscū
actum est nostram promotionē tibi dulcissimā fu-
isse confidimus: cum ad eam nuncium eius delatus
est. Vellemus id primi enunciaffe patri amantissu-
mo: sed nulla litterarū uelocitas est que famā imita-
ri possit. Audiisti ex aliis nobis Cardinalatus credi
tam dignitatem: audi & nunc ex nobis: & persuade
tibi nos eos esse erga te: qui Papie Mediolani Ba-
silee Romeq; fuimus: & nobis pro ueteri amicitia
tanquā fratri amantissimo utere. Ex Roma die ui-
cesimo octaua decembris. Millesimo quadringen-
tesimo quinquagesimo septimo.

*Alia litterarum
societas formam
imitatur.*
Annus senensis
Neas Cardinalis Senēsis senatui Senensi: Sa-
lutem plurimā dicit. Que credimus expedire
ut uester Senatus intelligat nō tacebimus: dū
poterimus honeste litteris aut nunciis committere
nunc quod significemus hoc est: rex Aragonū gra-
uiter egrotauit: deinde conualuit. Modo relatū est
reciduassee: nescimus an ueruz id sit. Comes Tagla

cozius pridie mortē obiit: que res non nihil nouita
 tis paritura uidetur. Nam comes Auersus heredi
 tatem petit. Abbas Vrsinus contra nititur. comes
Vrbinas bellū fertur indixisse malatestis. hec ad ali
 os pertinent. In rebus uestris hec sunt. Orator du
 cis Mediolani cōmunicato nobiscū consilio enixe
 cōmunitatē uestraz summo pontifici cōmendauit.
 quod habuerit responsuz ab eo scietis. Dñs Ribes
 pro custodia montis accuti petit aureos trecentos.
 Dicit enim se tenuisse famulos plures pro custodia
 cui cū diceremus non fuisse necesse: replicauit peni
 tus oportuuisse pro securitate pascuorum: id quid si
 gnificet ipsi intelligitis. Nunc de nouo Reuerendis
 simus cardinalis de Vrsinis petit a sanctissimo do
 mino nostro aureos trecentos: quos mutuauit sibi
 tempore exercitus. Papa uero respondit illos per
 tinere ad rationes uestras. Scitis in hac re quid age
 re debeatis. nobis consultissimū uidetur: ut orato
 res uestros hic habeatis: qui loqui aperte ualeant.
 Nobis non licent omnia: Iuuabimus tñ oratores
 ipsos cū hic fuerint summa fide. Vestreꝝ reipubli
 ce quātū facultas tulerit nūq̄ deerimus Datuꝝ Ro
 me. xxix. decēbris. M. cccc. lvii.

C Neas Cardinalis Senensis Iohāni Bichio Se
 nensi: Salutem plurimā dicit. Scientes quan
 tum pro nobis conatus es in magistratu illo
 tuo Capitaneatus populi reprehensibiles fuerimus
 nisi nos ipsos gratos ostēdamus. sed hoc modo pre
 stare nō possumꝰ. quippe qui non uerbis sed rebꝰ
 reddēdas esse grās non ignoramus. At si qñ facul
 tas sese obtulerit cognosces nos tui amātes eē. &c ac

*Auersus.
 Abbas Vrsini
 comes vrbi.
 malatestis
 orator duc
 mediolanꝝ
 Ribes 300
 nus pro cus
 dia mont
 acuti pet*

Car. de Vr

*Ioannes
 eius.*

cepti beneficii memores. nunc nō est aliud qđ scri-
bamus: nisi quod de republica uestra cēsem⁹ apud
hunc pontificem Oratores uestros cōmorari: quia
multa indies occurrunt ponderosa: & uestra m̄ ciui-
tatē tangentia: Scio quia nō oīnia nobis licent: sed
oratoribus fideliter assistemus. Ex urbe Roma die
uicesimanona decembris. M. cccc. lvii.

indus Bindius
Neas cardinalis Senensis Bindo Bindio Se-
nenſi. S. P. D. Credimus ut scribis promotio-
nem nostram tibi iocunditati fuisse: ita enim
exposcebat uetus amicitia nostra: Nos autē ex hac
dignitate nescimus trīstari debeam⁹ aut letari. Nā
sublime decus non merenti traditū oneris potius
quā honoris est. Venit in mentez illud Appollinis
preceptū: quo iubet: ut nos ipsos cognoscamus. Cō-
sideramus imperfectū nostrum: & dum hinc parui-
tatē nostrā inde altitudinē dignitatis adepte meti-
mur: horrescimus ac trepidamus. Nam quanto al-
tior est ascensus tanto periculosior casus. Inter hec
tam anxie mentis dubia: nullum occurrit nobis ali-
ud remedium: nisi ad deum ipsum recurramus: &
ei supplicemus: ut qui dedit honorem ipse cōseruet
& nos eam uitam ducere donet: que tante dignita-
ti par sit. Tu uero de nobis persuadeto tibi: quoni-
am illi erimus erga te qui semper fuimus: & amici-
cie iura incōminuta seruabimus. Vale & amicos il-
los nostros neapolitanos nostro nomine saluere iu-
beto Anthonium panormitham Matheum mase-
ritum Bartholomeum factium Matheum Iohan-
nē: & reliquos: quibus nos offero & dato. Ex ur-
be Roma die .xxix. decembris. M. cccc. lvii.

*tonius panormi-
tha
ritus. Mathe-
ritus.
antholomeus
factius.
Matheus quus Iohannis.*

Neas Cardinalis Senēsis Leonardo beneuo-
 lenti S.P.D. Si quicquā amicicie nostre detra
 ctum arbitreris: quoniam aucti honore uide
 mur longe falleris. Nam ueram amiciciā nulla di
 gnitas tollit. Sumus qui fuimus dum pedib9 simul
 peteremus Romā. Si potuisset adiuici beniuolentie
 nostre aliquid Cardinalatus noster pfecto addidif
 set: sed plena que sunt uascula nihil amplius admit
 tunt. Nos igit erga te iudē erimus uita comite: nec
 de te aliter arbitramur. De dño preposito nepote
 tuo sumus memores: & quoniā breui Senas uenire
 nō possumus: cogitabimus quomodo hic rem illā
 diffiniamus. Erimusq; illi fauentes quantū feret eq
 uitas que comes amicicie inseparabilis est. Vos uiri
 senenses more uestro puidi fueritis; si hac in curia
 sedulo habebitis oratores: quibus & nos magna fi
 de assistemus. Vale. Laurentiū fini nostrū iube sal
 uere: & nos sibi offero & dñm Galganū pari mo
 do: quia scribere oñibus nō possumus. Ex Roma
 die. xxix. Decembris. M. cccc. lvi.

Leonardus uolens.

Laurentius & Galganus.

Neas Cardinalis Senensis: Petro Cardinali
 sancti Marci. S.P.D. Refero grates huma
 nitati tue: que se tam benigne obtulit in ma
 teria camerariatus sacri collegii uoluntatem profe
 cto suscipio. At cum intelligam id alteri officii de
 beri. Supplico ne ulterius rem pmoueas: quia nul
 li reuerendissimoz dominoz meoz uel grauis: ul
 iniurius esse uolo. Maloq; paup amari q̄ diues odi
 ri. Spero tamen tuo auxilio: & sanctissimi domini
 nostri clementia: ita mihi aliquando prouisum iri:
 ut honeste uitam traducere possim. Ex Vrbe. die

*pitrus Con
 Simonis.*

uicesimanona Decembris. M. cccc. lvii.

comes Jacobus Picinino.
Neas Cardinalis Senēsis comiti Jacobo Picinino. S. P. D. Illustri & Magnifice comes amice carissime: accepimus humanissimas litteras tuas quibus de promotione nostra ad Cardinalatum cōgratularis: offers officia & operas tuas ad beneplacita nostra: & teipsum nobis efficit cōmendatū: rogans ut negocia tua si quando requiramus gratiose fauore psequamur. Respondebimus breuiter homini arma tractanti: qui facta magis q̄ uerba requirit. De cōgratulatōe quā sincero ex animo prodire non ambigimus: gratias agimus idēq̄ pro tuis oblationibus dicimus: sentiētes nos p̄pterea tue magnificētie plurimū obligatos honori tuo & cōmodo: ubi per nos aliquid agendūz occurrat: bono animo fauebimus. Vellemus inter te & senēses eam uigere beniuolentiam que inter eos clareq̄ memorie genitorem tuū olim uiguit: sic enim liberiori & promptiori aīo & loqui & scribere & subservire aliter alteri ualerem⁹. Datū Rome die. xviii. Ianuarii. M. cccc. lvii.

comes Miraballo.
Neas Cardinalis senensis Iohāni miraballo equiti Neapolitano. S. P. D. Non scripsimus tibi statim cum audiuimus dilectissimū tuū filiū mortē obiisse. Neq̄ enim consolari magnificētiā tuā poteramus ipsi consolationis egentes. Nil enim minus nos afflixit prudentis: & ornatissimi uiri raptus: q̄ te eius parentem. Quippe tu filiū mortem ut natura iubet: grauius & acerbe tulisti: nos & illius obitus & tuus meror nō mediocri dolore affecit. At nunc paululū ad nos reuersi: & hu

7
manarū rerum cōditiones animo reuoluentes: arbi
tratur te pro tua sapientia finem luctui posuisse:
neq; uelle amplius angī sup his que mutari nō pos
sunt. Oibus una conditio posita est tandem mori.
Lex nature est imutabilis & ineuitabilis: que licet
unū q̄ alterum serius apprehendat bonoꝝ tamen ui
ro nunq̄ tempestiuor pudenda est: qui ex tenebris
transit ad lucem: ex laboribus ad quietē: ex miseria
ad felicitatē. Cum ergo filius tuus uitā mundā atq;
optimā duxerit: congaudere illi debemus: qui terre
na & transitoria pro celestibus atq; eternis bonis
permutauit. Oram⁹ igit̄ ut questibus ac lachrimis
modū ponens: & te & reliquos filios tuos hilarita
tem sumens cōsoleris. Neq; enim nobis & ipsi pli
tue quicq; gratius aut receptius prestare potes: quā
tuam uitā cū iocunditate & leticia traducere: quod
certe facies: cum cogitabis diuinam pietatem te do
nis innumerabilibus cumulasse. Nam & uitam lō
gam & opes amplissimas: & regum gratiā & sobo
lein electissimā: & nomen bonū: & inter omēs Ita
los atq; externos maximam reputationē. Deus ipse
magnus ac misericors: cum sapientiā antea donas
set: liberaliter elargitus est. Datum Rome die deci
maoctaua Ianuarii. M. cccc. lvii.

Neas Cardinalis tituli sancte Sabine Episco
pus Senensis magistratui Balie ciuitatis Senē
sis. S. P. D. Decreuerat per hos dies sanctissi
mus dominus noster certuz Oratorem suū ad uos
transmittere qui uobiscum ad ea intēderet: pax ue
stre ciuitatis & securitas libertatis ac regiminis ue
stri soli dare posset. Et q̄tū ei⁹ mētē cape potuim⁹

9111

sua sanctitas non aliena esset ad certam uobiscum
intelligentiam habendam: per quam & uestra erga eum de
uotio: & sua in uos protectio confirmaret augere
turque: ad quam rem etiam nos suam pietate; hortati
sumus. Verum tamen ipse pontifex maximus: ne su
us Orator de his frustra apud uos ageret: que res
non esset apostolice sedi honorifica: atque ideo suspē
dit eius missionem. Quod si uestre magnificentie ad
hoc animate sint: cupiantque ueram & efficacem cum ip
so summo pastore intelligentiam habere: id quoque
nobis significauerint. Speramus ita efficere: que Ora
tor predictus ad uos transmittat: & ad effectus hu
iusmodi operas suas interponat. Nos autem aduer
tentes animo: quantas superioribus diebus uestra
respublica passa est calamitates: & ad ea sedulo in
tendentes: per que uestrum regimen patrie nostre: ut
quidem putamus saluberrimum confoueat & stabili
atur. Nihil arbitramur utilius: quam hoc tempore ciui
tatem uestram cum omnibus bonam amicitiam & uicina
tem cum summo uero pontifice speciale habere intel
ligentiam: qua ille uos ut filios tuetur: & uos eum ut pa
trem reueneramini. Super qua re uestrum responsum
preestolamur. Datum Rome die uigesima secunda:
Ianuarii. M. cccc. lvi.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Bichio ci
ui Senensi. S. P. D. Videbis que scribimus ma
gistratum Balie cognita super illis & nobis re
scribe. Nos salutem uestri regiminis in eo consiste
re arbitramur: ut & cum uicinis omnibus bonam ami
ciciam tenentes: cum summo pontifice specialem intelli
gentiam habeatis. Etenim uos cum papa patre omnium

cōmuni specialiter colligatos nemo infestabat. De aliis aut̄ uestrū sit cogitare. p̄tērea nō habebūt locū rebelles uestri: unde quouis pacto uos offendant si pape iuncti eritis. Vex̄ hec agitari nullo pacto queunt: nisi res pecuniaria a uobis absoluat̄. suademus; t̄p̄: ne cum illo qui uobis libertatē futatus est: & in futurū tueri potest: & uult si uos uolueritis de pecunia modica cōtentatis. nos insuper scientes tibi cōmissa; eē expeditionē crediti nostri. cōmēdamus eā rem amico optimo & singulari: que; scimus nobis nō defuturū. Ex Roma die. xxii. Ianuarii. Mille/imo. cccc. lvii.

*Christophoro
Gabrieli.*

Neas cardinalis Senensis Christofero Gabrieli ciui Senensi. S. P. D. Scribimus magistratui tui Balie aliqua: que credimus ad utilitatē reipublice pertinere: ea uidebis & intelliges. Scim⁹ magistratus uestros omnia melius per sese intelligere quā nos cogitare possimus. Tamen ut hii qui patrie nostre tenemur: cogitamus que credimus esse salubria eidē. Rogamus examines omnia & que uobis meliora uidētur nobis significes. Nos enim ubi uiderimus patrie nostre: & presenti eius regimini bene consulere nō deerimus. Insup̄ quia tibi cōmissa est & aliquibus aliis expeditio nostri crediti: petimus ut tanq̄ amicus noster: de quo plurimū cōfidimus: operas tuas impartiaris cum effectu ut nobis fiat satis: quia multis urgemur oneribus. Datū Rome. xxii. Ianuarii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senēsis Leonardo de Beneuolentibus ciui Senensi. S. P. D. Sepe loquuti sumus de republica Senēsi: fuitq; nostra si re/

Et meminimus sententia expediri ciuitati Senensi
cum uicinis omnibus pacē habere: illisq; morem ge
rere: ubi sine detrimēto magno id fieri posset. cum
papa uero omniū cōmuni patre: amplius atq; am
plius sese intelligere. Nam pape colligatos: nullus
Italie potentatus uexare audebit. Secus autem si al
terius principis: aut populi: uestra respublica fedē
ribus implicetur. Perseueramus nos eo ipso in pro
posito: atq; ideo dominis de Balia super ea re scri
bimus: fac rogamus ut responsum detur. Namq; si
uestros animos ad eā rem uolētes inuenerimus: ar
bitramur rem salubrem procuratū iri ciuitati & pa
trie nostre & potissime regimini p̄senti. aufereturq;
uestris hostibus nocendi facultas. Verū de his dif
ficile est aliquid tractare nisi res pecuniaria compo
natur: & q̄ pape: & que piccinino debet: nec nobis:
aut honorificum: aut utile uideat uestris magistrati
bus cum eo de pecunia cōtendere: qui ciuitatē ipsaz
uestraz de morte reuocauit ad uitam. De preposito
tuo curabimus ea fieri que digna sunt. Iamq; capi
tulo nostro scripsimus: responsumq; prestolamur.
Datū Rome. xxii. Ianuarii. M. cccc. lvii.

Ne. is cardinalis Senēsis Scene de curte. S. P.

D. Expectauimus insignis eques post nostrā
ad Cardinalatus assumptionem duos menses
si forte aliquid nobis scriberes. Videbat enim no
bis a te scribendi initium sumendū: ne gloriabūdi
nouam dignitatem nobis creditam tibi significare
uideremur. Nescimus quid factum sit: nulle ad nos
tue littere allate sunt: nec de te quicq; audiui. Fa
temur nos uictos esse silentio tuo: nec posse tūdiu

ena de curte.

tacere q̄d̄iu ipse taces. Fortasse tibi equius uideatur nos ante scribere debuisse: cedimus tibi: & ab optimo singularissimoq̄ amico non egre uincimur. Habeto igitur has litteras: quibus non promotionem nostram quā multorum cognouisti litteris: sed animū nostrum erga te illum esse scias: qui semper fuit. Amauimus te unice in episcopatu: amam⁹ & in cardinalatu non minus tu nosti naturā & morem nostros: non tumemus nouis honoribus: quos nobis oneri cognoscimus. Horremus cur̄ eo loco nos euectos cernimus: quē uiris clarissimis debitū intellegim⁹. Veremurq̄ ne gradus nostra uirtute altior ad ruinā nobis sit. Atq̄ ideo: si nunq̄ amicis eguimus: nunc potissime illoꝝ nobis copia necessaria ē. Et quoniam te ueracem & amantiſsimū experti sumus: nō possumus te pro ueteri cōsuetudine uō colere & obseruare. Cupimus idem erga nos te agere & eundem esse modō qui fuisti hactenus. Expectamus litteras tuas: quib⁹ de tua fortuna & tui principis .i. domini ducis optima ualitudine atq̄ felicitate certiores nos efficias. Gratū autē nobis fuerit: si nos ipsi dño duci cōmendaueris: & quāta sit nostra in eū deuotio demōstraueris. Etenim si q̄s principū est Italici nominis: cuius p̄speritati faueamus his unus est: cuius ingēti uirtute: & clarissimis reb⁹ gestis nostrū seculū illustrat. Habet ille in hac curia plurimos seruitores: nobis quidē circūspectiōe: doctrina: auctē prestantiores. At fide & affectu q̄ nos erga eum superet neminē: atq̄ hoc te illi nostro nomine dicere & affirmare optam⁹. Vale ex urbe Roma die tertia Februarii. M. cccc. lvii.

*Amicus frunt
notarius colo
niensis.*

Neas cardinalis Senensis Iohāni Frunt pro
thonotario Coloniēsi S.P.D. Accepimus lit
teras tuas quibus rem tue prepositure nobis
efficis cōmendatam: amamus te & semper loco fra
tris amauimus. nec modo de nostra mēte decidisti:
nec decidere potes dū fruimur aura. Obtulimus pu
curatori tuo nostras operas si qd erit quod ille ex
nobis petierit. haut quaq̄ frustrabit: si mō res erit:
que uires nostras non superet. Cupimus te uidere
atq; amplecti aliquando si deus dederit: anteq̄ de
hac luce migremur. Ex ueteribus enim ueris & so
lidis amicis quos Basilee dileximus: pauci tecū sup
sunt: & uita nostra instar rapidi fluminis abit. Nō
possumus tenere lachrimas: cum prisce beniuolen
tie nostre mentio incidit. Itaq; iam uale: & reueren
dissimo domino Coloniensi cōmendatos nos effi
ce: nam sui sumus. Tilmāno preposito sancti Flo
rini & Iohanni polart nostro nomine salutes dicit
to: simulq; Iohāni uindenrat. nosq; illis ad queuis
beneplacita offero. Iterum uale. Ex Roma. die tre
decima Februarii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Theodorico archi
episcopo Coloniensi. S.P.D. Scio me semper
carum atq; acceptū fuisse dignationi tue: post
quā Germaniē incolui: ex quo tēpore iam quatuor
& uiginti anni decurrerunt. Plurimā enī beneficia
plurimosq; fauores impendisti mihi: sed non ualui
rependere uicē. Quid enim ego uermiculus erga tā
tum principē prestare poteram. nō fui tñ ingratus:
Siquidē gratia solo etiā animo rependit. Colui ego
dignationē tuā: amauī; obseruauī supra ceteros no

*Amicus
polart
uindenrat.*

*Theodorico
episcopo
coloniensi.*

stri seculi principes. & cum aliud nihil possem: no-
 men tuum quo cūq; diuertebam: & si nō parib9 uir-
 tuti tue: at saltem quibus poteram laudibus extolle-
 bam. Nihil est quod ultra tunc principi de me opti-
 me merito exhibere quirem. Nūc fortasse & si mi-
 nimū est quod ualeo: aliquid tamen plus dignatio-
 ni tue conferre quam prius licebit: quando cardina-
 latus honorem nō meis ullis meritis: sed diuina pi-
 etate & summi p̄sulis beneficentia sum cōsequutus
 Atq; hoc est quod his litteris tue dignationi noti-
 ficare libuit. Nam ego qui uis clericus & presby-
 ter & episcopus fui: tuus quoq; cardinalis esse non
 desinam. Vtatur me igit̄ dignatio tua: neq; mihi ul-
 lo in tēpore: ullo in labore ignoscat. Nam tunc me
 uiuere iuuabit: cum pro te tuis cōsanguineis & ami-
 cis exercebor. Datū Romę die tredecima Februa-
 riū. M. cccc. lviij.

Near cardinalis Senensis Nicolao anthonio
 Petri Collensi. S. P. D. Tam iocunde fuerūt
 nobis littere tue: quibus de suscepto cardina-
 latus honore congratularis quā tibi gratam respō-
 sione n̄ nostram esse confidimus nihil nobis dubiū
 est: & Anthonio & tibi nostrum omne decus sum-
 mopere acceptum esse Sed utinam dignitati satiffa-
 cere possimus: & ita nobis deus agere uitam tribu-
 at: ne minus quod nobis splēdori est: ex nobis pol-
 luatur: quādo quidem impares sumus qui hoc gra-
 di potiri debeam9: speramus si deus annuerit: esta-
 te proxima patriam reuifere: tumq; & Anthonium
 & te illic conuenire atq; amplecti quos amamus &
 amabimus dum presenti fruemur aura.

*Nicolauis
 minus petri
 collensis.*

*in magis
 collensis*

uera beniuolentia superuentu dignitatis auferit. Rogasti ut rescriberemus. fecimus non inuiti & manu propria: quod iam nobis perratum est: breue hanc epistolam exarauimus. sumus in scribendo breues: in loquendo longiores erimus. Vale: & noie nostro Anthonium ualere iubeto. Ex urbe die uicesima prima Februarii. M. cccc. lvii.

orothea.
Neas Cardinalis Senensis Dorothee sancti moniali sorori sue consobrine. S. P. D. Carissima soror & filia in xpo amantissima letati sumus tuis litteris quas tua uice uidemus. Consolati nos uita tua deo ut confidimus accepta: perge & seruito deo: qui seruos sui regni consortes facit. Congratularis nobis p dignitate cardinalatus: nos graue pondus accepimus: & maius q̄ nostri queant humeri ferre. Tu ancilla dei fac quod dicis: roga pro nobis deum. Idem quoq; ut relique sorores tue faciant exhortare. nisi enim nobis diuina opituletur gratia: non est quod tantam ferre sarcinam ualeamus. confidimus in orationibus tuis: & aliarum personarum deo dedicatarum. priorissam tuam ut nostro nomine salutata reddas uolumus quam sanctam esse uirginem & matrem accepimus: & optime filias suas in monasterio gubernare: placet deo: placet ciuitati & nobis perseuerare omnes. Breuis est uita: & quis labor est inclusas esse: non sunt tamen passiones huius seculi: que modo comparari possunt ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis Gregorius Lollius frater tuus & noster nobiscum est: & bene habet: noli eius causa te ipsam afflicare. Bene uale ex Roma die. xxi Februarii. M. cccc. lvii.

*ingonius
ollus.*

Neas Cardinalis Senensis magistratui Balie
 Senensis. S. P. D. Retinimus caballarium ue
 strum in hanc usq; diē: ut si possemus rei no
 stre melius cōsuleremus: & circa negocia tritici: &
 circa montē acutum: sed nō potuimus aliud obtine
 re quā pridem: imo nescimus unde procedat. S. do
 minus noster: qui prius ait uelle pecunias ex pascu
 is proueniētēs conuerti in solutionē custodie castri
 nunc mutatus est: neq; audire uult uerbū itaq; sicut
 in aliis litteris uobis scripsimus: utile nobis uide
 tur mitti huc aliquem oratorē laicū qui audacter
 loqui possit. Nam sua sanctitas statim nos tacere iu
 bet: cum de hac re loquimur: & dignū est nos obe
 dire. Oratori uestro aliter eueniet: cui & nos asiste
 mus. & pfecto quāto plus hec materia montis acu
 ti differtur tāto peius est. Speramus si mittetis ora
 torem: fortasse dominus de Vrsinis cōtentabit de
 pascuis. Si tñ preueniat solutio eorum: alioquin de
 bursa pape nihil extrahet. In mora periculū est mul
 tis respectibus. uidebitis que scribit dñs noster in
 breui suo: & tñ de pascuis mutātū est ut preferē: de
 tritico nō est mirū si haberi nequit. Nā nec Perusi
 ni subditi ecclie tractā ut petebāt habere potuerūt:
 & Franciscus uenerio ob rē frumētariā male admi
 nistratā in carcerem cōiectus est: itaq; desperata est
 hmōi materia. Scripsimus nuper de dño Gregorio
 facietis nobis rē gratissimā si eū absoluetis ab ipo
 sitis sibi calūpniis: neq; enī dignū est: ut ad relatio
 nē nefarii hoīs & in tortura loquētis: ac de audito
 asserātis nō de uisu uir bone fame: doctor insignis
 & ciuis non de ultimis dehonestetur. Cui si cetera

*Franciscus
 noster*

deessent: illud sibi suffragari deberet q̄ noster fra-
ter est & uiuit nobiscū: qui uestre reipublice nō uul-
gariter seruiuimus: & in futurū: si uita comes fuerit
possumus aliq̄n prodesse qđ fecimus: & faciemus
omni tpe animo uolēti. Mittimus uobis quitatiā
pape per suū breue nobis directū. & comitis Iaco-
bi per publicū instrumētū: superest: ut de futuris so-
lutionibus in tpe prouideatis. Datū Rome die .xxi
Februariū. M. cccc. lviij.

*dominus
vhs s. n. Ni-
laj.*

Neas cardinalis Senensis Roderico Cardina-
li sancti Nicolai. S. P. D. Terne iaz mihi red-
dite sunt litere tue suo more suauissime: & ab
amantissimo pectore p̄deutes. Prioribus respon-
di nō ut debui sed ut potui. Quis enī tam euiscerate
caritati satisfacere possit! Scio qđ debeo: facio qđ
ualeo. Ad ultima scripta p̄pero nō repeto: que de
beniuolētia ultro citroq; dici possent: meus animus
tuus est: stabunt aliq̄n testimonia. nō uerba sed ope-
ra. summo presuli non desino de carissimo sibi ne-
pote cū se offert occasio loqui. Nec p̄tereo intactā
cācellariā: nihil adhuc solidi est. manet ut arbitror
alta mēte repostū cōsiliū. non oīa prodit senex q̄ fa-
cturus est: cū negat tunc maxime cupit: nō cessabo
cū licebit itey atq; itey perloqui. Fama hic est ua-
casse ep̄atum Tullensem. Ep̄us eius loci monasteri-
um cōmendatū habuit: cuius annuus ualor mille &
quingentoy aureoy esse fertur: sub ditione ducis
Borgundie: dñs noster id tibi cōmendatuy se ait.
Rothomagēsis eius rei p̄motor fuit. Ex usu erit il-
lī scribere & rogare eū ut rem pagat: qđ si feceris:
noli me quoquo mō noīare: atq; hec secreta sint: ita

enī expedit. Intellexi que scribis de p̄sidatu Fabri
 ani. Rogo ut uelis hortari ciues ei⁹ opidi: ut ex nūc
 eligāt Bartholomeū massanū legū doctorez & affi
 nē meū neptis mee uirū pro sex mēsis sequētib⁹
 amicū magistri Simōis. electio solet enī fieri post
 introitū potestatis noui intra duos mēses: itaq; uti
 le fuerit p̄uenire. scio illos cōplacituros esse dignati
 oni tue. Simus pontifex bene ualeat. Datarius ut fa
 ma ē thesaurari⁹ creabit̄. & Bartholomeus regat⁹
 prothonotarius dignitatē assequet̄ Cardinalis Pa
 piēsis infra biduū aduēturus fert̄. de Neapolitano
 nihil ē certū: cū rex ille nō oīno cū pietate ap̄lica cō
 sonet. Florētini arbitrari dñi nostri sententia in de
 cē octo milibus aureoz. dānati sunt dñis de Gāba
 curtis ob certa que illis oppida abstulerunt. Nihil
 plus noui est. cōmendamus nos tibi: cui seruiui pre
 sto suz. Ex urbe. die. xxiiii. february. M. cccc. lvii.

Neas Cardinalis Senensis Francisco Ptolomeo.
 S. P. D. Accepimus tuas litteras triplica
 tas. ad priores respōdebimus quibus de loca
 tione ep̄atus mirari uideris. Nihil est quod inde cō
 mouearis. nos clero nostro nūquā fuimus onerosi
 nec uolumus esse. Quippe qui plebē non modo cle
 rum affectu colimus singulari: non disponemus ut
 putamus de illo regimie ante aduentuz nostrum &
 tunc faciemus ut bonum pastorem decet: qui oues
 non cōmendat lupis. Placet quod fecisti cum clero.
 sumusq; de ducentis ducatis cōtentissimi: sciētes in
 opiam in qua estis. Placet quoq; differre ad tēpus
 exactionē medie partis. Volumus ut nostro nomie
 ipsi clero gratias agas: & dicas nos semper futuros

*Bartholomeus
Massanus.*

*Bartholomeus
reganus.*

Gambacusa

*Franciscus
Ptolomeus*

ad ea que illis cōducant paratos. Miramur capitū
lū in factō prepositi nō aliter de nobis q̄ scribat si
dem habuisse: nec scimus an uelimus hoc onus iu-
dicialē accipere & strepitū illū audire. cupimus Le-
onardo beneuolēti hec ipse referas in re. Gregoriū
laudamus diligētīā: tuā utq; cōtinues hortamur do-
nec bonus assit exitus. Nam Gregorius ut uidim⁹
ex copia citatiōis prorsus ē innocēs. Ait enī qui eū
criminat Anno dñi. M. cccc. liiij. mēse Aprili locu-
tū esse gregoriū cū aliquib⁹ in sancto desiderio. ite-
rū eodē mēse paulopost fuisse in domo Gini & de
Bellātibus. iterū eodē mēse paulopost fuisse: ut au-
diuit accusator ipsum Gregoriū in domo oratoris
ueneti: & ibi sc̄psisse cū alio Iacobo piccinio fides
cū nō ponat dies mensis: rem p̄tendi uerisimiliter
ad quintūdecimū uel uigesimū diē aprilis antequā
scribereſ piccinino. at Gregorius quarta mēsis die
ex Senis abiit ad regem Aragonū. accusator insu-
per de audito loquitur. ista non coherēt. p̄ opterea
uelis hominem innocentez iuare: & potissime no-
stro intuitu: imo iussu. Tibi enim precipimus: ut p̄-
latus tuus ne quo pacto hanc defensionem pretere-
as. Scimus uiros magnificos Iohannem Guccii: &
Franciscum Lucium: & Cristoforum nannis ami-
cos esse nostros: nobiscq; fauere: hos atq; alios adi-
to: & cura hanc causam pro nostro desiderio termi-
nari. quādoquidē nos semper ad ea tendimus: que
sunt illi regimini utilia & honorifica. Vale ex Ro-
ma die uicesimatertia Februarii. Millesimo. cccc.
lvij. De nepte nostra dicit: cum parentibus nos ma-
nus lauimus.

*scimus
in Bulla nō habet*

*omnes Guccii
Franciscus Lucius
Cristoforus nannis
omnes nannis*

Neas cardinalis Senensis Bartholomeo maf-
 fano. S.P.D. Intelligimus eximie doctor &
 fili noster amantissime que ad nos scribis de
 fratre nostro Gregorio nō tuo ex iudicio produisse
 sed aliam quēpiam ut ad nos ea scriberes suafisse.
 Respondebimus tamē tibi breuiter Gregoriū nos
 iniuste damnatū nō arbitramur modo sed scimus.
 Si tamē pena ea esset que tollerari ab eo posset sua
 deremus collū submitteret: & fortune nouercāti ce-
 deret. S3 quid tibi uideat ducētos aureos soluere &
 in uiginti annos relegari: quo argēto Papiā Grego-
 rius petat uir omni aere uacuis: & nihilominus au-
 ro mulctatus faciet ille quod sibi libuerit. Nos im-
 possibilis non suadebimus. Quod si patria nobis
 idcirco indignabitur: si populi Senenses fauore pri-
 uabit: si maledictis & obprobriis subiiciemur. non
 erit hoc primum. sufficit nobis conscientia nostra:
 scimus indigna nos esse passuros: & id quidem ue-
 rum est. Omnes qui pie ac iuste uiuere uolūt: perse-
 cutionē patiunt. Seruimus hactenus patrie ma-
 gnis in reb9 & fideliter & utiliter. nō meremur hec
 pnia fratrem nostrū in domo nostra manētē uiz bo-
 num atq; innocentissimū de republica optime me-
 ritū tā atroci sentētia opprimi. Putabamus etiā si
 noxius idem fuisset: ob nostra tamen in patriā me-
 rita: eundē in nobis cōdonari. & tu bone uir times
 ne popularem auram & plebis rumusculos amitta-
 mus. utent arbitrio suo Seneses: nunq; in nobis cau-
 sam inuenient cur nos oderint: si Gregorius ius su-
 um apud Romanū presulez prosequetur: & auxiliū
 petet: oppressus uir est: etatem habet: pro se respon-

debit. Nos nihil mali eū agere arbitramur: qui iudiciali uia suā innocentia ostendere conat̃. Scripsimus Balie & ciuibus pluribus nihil ualuere preces nostre: patimur: nec p̃pterea populo indignamur. At si pplus cōtra nos ipse monet: deus inter nos diiudicabit. tu ut uideris senis: perseuerare uis. p̃cul a proposito de quo olim locuti sumus ut ad Stefanū scribis. uincat tuus sensus: & tibi habe delicias Senēses. nos Rome etiā sine te tuisq; uiuemus. Nunc proficiscit̃ ad uos ep̃us Reatinus Legatus pape: uibe eū in domo nostra recipi & sibi cūctā ministrari pro personis ac iumētis duz ibi m̃aserit. Vale ex Roma die quarta marci. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Lodrisio Cribello

Mediolanensi. S. P. D. Accepimus carmē tu

um Lodrisi nobis amantissime non sine ani

mi siugulari uoluptate: quā nobis plura tribuis q̃ debita sunt. scimus imperfectū nostruz & q̃ procul ab eo sumus homine quē describis. nō ignoramus.

At si peccare erga nos aliquē oportet: malim⁹ laudando q̃ uituperando metas ab illo transgredi. Fecisti quod amātes consueuere: dixisti de nobis non mō que sciebas: uerū etiam que uoluisses esse uera.

Permittimus omīa dilectioni tue. nesciebamus ante hos dies: ubi locoꝝ esses: uel que te fortuna tene

ret nūc certiorati sumus: & tuis scriptis: & ducalis oratoris uerbis esse te optimo loco apud illustrissimū & magnanimū ducē Mediolani: ab eoq; diligi

id est supra modū nobis gratissimū. Videmus enīz tue uirtuti quā semper magnificemus: sūm loc m esse tributū. dignus est ille cui seruias. Naz cui hoc

*Lodrisius
Cribellus.*

tempore honestius famuleris: q̄ ei qui totius Italie
 splendor esse: & singulare decus oīum iudicio existi-
 matur. Perge oramus: & illi ut tua probitas te hor-
 tā̄ indefesse tuos prebe labores. Neq; enim sinet il-
 le tuam uirtutē iacere. Cum aut̄ facultas aderit nos
 illius excellentie cōmēdatos efficies: qui pro singu-
 lari munere feremus. Si quando aliquid accidat: in
 quo sibi seruire ac prodesse possumus. Vale ex Ro-
 ma die. xxvi. Februarii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Bartholomeo p̄cu-
 ratori suo. S. P. D. Venit in presentiaz ad ci-
 uitatē Senensem Reuerēdus pater dñs Ange-
 lus Ep̄us Reatinus sanctissimi dñi nostri Legatus
 pro nōnullis rebus arduis: & inter cetera etiam de
 Gregorio nostro uerba faciet. Volumus igit̄ ut eū
 in domo nostra recipias: sibiq; & familie sue iumē-
 tisq; honestas: ac decentes ministrare studeas expē-
 sas dum ibi manserit: & ita te secum habeas & cu;3
 suis: ut in reditu eius optimā de te relationem habe-
 amus. Tu quoq; & uicarius noster sibi in agendis
 assistetis: ita tñ ut non meticolose ut soletis: sed ar-
 denti animo & audaci mente causaz que iustissima
 est Gregorii tueamini: & ita nostro nomine ipsi ui-
 cario dices. Scripturas insuper de quibus scripsisti
 nostras per ipsum episcopū ad nos remittere pote-
 ris: cogitauimus de tritico fouicille utile uidetur: id
 adhuc nō alienari: nisi aliud scripserimus: & ita illi
 presbytero iubebis. Datum Rome die quarta mar-
 cii. M. cccc. lvii.

*Angelus &
 Reatinus
 legatus papae*

Neas cardinalis Senensis Lodouico cardina-
 li sanctoꝝ quatuor coronatoꝝ legato Bono

*Lodouico
 cardinalis
 legato*

nie. S. P. D. Nihil scripsi. R. paternitati tue ab ea die qua hinc recessisti usq; nunc. Nihil eniz erat scriptione dignū. Fuit tamē animus meus erga dignationē tuam semper intētus: memorq; suauissime cōuersationis nostrae. Nec modo quicq; est quod magnopere memorādū sit: sed uincendum fuit silentiū: ne taciturnitas affectionē diminutam significaret: cupio nosse q̄ sint tue. R. D. successus: neq; ego quicq; audiam libentius q̄ pro uoto cuncta tibi succedere. Hinc quod scribam nihil aliud est sanctissimū dominū nostrū bene optimeq; ualere: & reipublice pro sua cōsuetudine utiliter pesse. Si qua sunt in quibus dignationi tue aut suis utilitate esse possent. Cupio pro imperio tuo me utaris ad mādata paratissimo amicū Ambrosii nostri Spanochii digneris cōmendatū habere: quia ambō tui sunt. nec plura. Cōmendo me iterū atq; iterum tibi. Ex Roma die septima Martii. M. cccc. lviij.

Neas Cardinalis Senensis magistratū Balie Senēsis S. P. D. Que de Iacobo piccinino scribitis accepimus etiā aliunde: sed absq; fundamento. Neq; putauimus dignā rem esse quā scribe remus. Nunc quoq; nō arbitramur futurū hoc ipsum: sed accepimus aliquos ex comitiua illius uēturos in auxiliū comitis Auerfi contra Vrsinos quā primū herba uireat Pazalia: & nescimus quis alius peditum ductores. Multi sunt dies: cassi sunt non a capitaneo: sed ab ipso domino nostro: cui nimis multa peterent: an hi sint qui cum Luca sclauo territorii uestrum innadere conentur ignoramus. uti le est oportune prouidere: & reipublice bene consu

Ambrosius Spanochius

Luca sclauus

lere. Nos papā alloquemur ut petitis: & responsus significabimus. Gaudemus de aduentu Leonardi oratoris uestri: quē uirum & solertē & circūspectū nouimus utilis erit eius mora in hoc loco. De Gregorio nostro lōge aliter q̄ uos sentimus. Nō enim misericorditer: sed seuerē & dure secuz egistis. Nec satis facit quod dicitis menses datū ad purgationē si qui se uelint innocētes ostēdere: nisi id fieret ī loco tuto. Videbimus tñ quō respondebitis oratori aplico: & si quid ualēt dicta pape & preces nostre. Datū Rome octaua marci. M. cccc. lviij.

Neas cardinalis Senēsis sacre imperiali maiestati S. P. D. Reuertit̄ ad maiestātē tuā uir bonus & honore dign⁹ Hēricus senstlebbē: sublimitati tue & impio sacro deditissimus: mihi autē singularis amicus: & qui iussu tuo p̄motionē meā magna fide: exacta diligētia: singulari prudētia p̄sequutus est. Nō est cur eū tuo culmini cōmendē quē scio ap̄tissimū. Is referet que apud nos agunt̄ oīnia: ex uero habet in mandatis hortari serenitatē tuā in expeditionē contra Thurcos. persuadeo mihi eā rem tue glorie persuasam esse. Nam profecto nihil est: qd̄ nomini tuo auctoritatēq; augustali magis conueniat q̄ pro defensione catholice fidei & xp̄iana salute arma & scutum sumere: cum omnes in tuā maiestātē oculos ita intentos habeant: ut ea proficiscēte profecturi: ea quiescētē quieturi uideant̄. Scribo hec p̄ fide: qua tuo solio suz astrict⁹ nihil hesitans: oīa in partē recipi meliorē. Verū serenissime cesar cū ego tuo mūere ad cardinalat⁹ honorē assumpt⁹ sum: nihilq; magis mihi in hoc officio incūbat q̄ ea

*Horreus
feliciter.*

gerere que putem glorie tue conducere. Reliquū est
ut de meo statu cogitare digneris: ut habeam unde
uiuam. Nam ego hactenus satis fui diues. & quāq̄
pauca possidebam: erant tñ illa dignitati mee suffi
ciētia. Nunc uero pauperrimus sum: & iam primū
quid sit miseria experior. Tua sublimitas absq̄ dā
no suo inopie mee consulere potest: si patiet aliqua
beneficia ex suis territoriis me impetrare: quemad
modū prefatus Henricus latius mansuetudinē tuā
alloquet̄: cui precor in his que meo nomie dixerit:
plenā digneris fidem & benignas aures adhibere.
Ex Roma die. viii. marcii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iohanni cardinali
sancti angeli. S. P. D. Persuauēs & ut optauī
lōgas epistolas tuas accepi redditas Bude du
odecima Ianuarii die. Cognoui que scribis de con
flictu turchoy illum scilicet nō sine cura & diligē
tia tua diuinitus datum. Nec ego secus arbitrabar
quīs scripserim dignationē tuam meaz opinionem
egre ferre: quod ubi gesta res est non interfuisti. nō
est q̄ is addam aliquid. Doleo obiisse xpiani exer
citus ducem Iohannē uainodā: siue ut aiunt huma
tem. Nam morte illius spes quoq̄ nostra interiisse
uidetur. Nil enim reliqui xpianoꝝ principes cogi
tare uident̄. nemo ponit pro salute nostra manum
Pontifex maximus clamat & non audit̄. minat̄ &
non timet̄. & quod sua beatitudo potest: non suffi
cit tante bellorū mole. Rex portugalie aduenturus
fertur: sed timeo ne alioꝝ desidia illius diligentiaz
impediat. Quid enim solus agat ex ultimis terray
& occidentis finibus in Greciam Asiamq̄ p̄fectu

annus. con
n. Angoli.

annis. con
da. mors.

rūs: nisi datis operamur ut theutones bohemi hungari cōmuni animo copias parent. Non intelligo quid alii acturi sint. hec dixi patri optimo. Papien sis cardinalis ex almania decretacq̄ sibi puincia reuerfus ait: Theutones ad expeditionē inclinatos esse sua opera: sed modo cōuentus agere permittant: sine cōuentibus nihil putat eos acturos: Cardinalis Neapolitanus propediē ingressurus cum rege Aragonū: nō est ea sinceritas quā nostra negocia requirerent. Ex Francia multa referunt que mihi p̄ nugis sunt. Rex uester Castelle in Granatensi ductur⁹ copias dicit. patit̄ & decimas & indulgentias in suis regnis predicari: medietatē pecuniarū inde prouenientiū: sibi in id bellum recipit. alteram medietatē contra thurcos papa largit̄ domino. S. Marci Cardinali cōmissum est: ut de uacatione ecclesie Pragē si se informet ut illi preficiat̄ in archiep̄um Datarius pape. Hec habe ex nobis: & dilige tuū Eneaz ut soles. tuam omnē familiā cū dignatiōe tua optime cupio ualere. Ex urbe die octaua Marcii. Millefimo. cccc. lvii.

papiensis
card. Neapolitanus.
de cōmuni ut in gomb.
Car. 5. Na. ecclesia prag.
Datarius p.

Neas cardinalis Senensis Vlrico epo Gurcēsi. S. P. D. Reuertit̄ ad te Henricus Senstlebē utriusq̄ nostrū amicissimus: non est cur multa scribamus: ipse nostra erit epistola: qui nouit animi nostri secreta. Qui fuimus olim erga te: illi iudē semp̄ erimus: nec obliuiscemur: ne q̄ suauissime cōsuetudinis nostre. Nec imemores erimus tuorum erga nos meritorū: cupimus si qua sunt que tibi grata possimus facere: ne nobis ignoscas. Confide in hac curia: nullum habes qui maiori affectu tua ne

Vlricus ep. Gurcensis.

gocia sit acturus q̄ nos: quibus plurimi sunt tui amā-
tes qui plura q̄ nos possunt. Sed quid agimus: iniu-
riam Henrico facimus: dum tot scribimus: ipsi om-
nia cōmittimus. Illud tantū addimus: ut nos diuo
cesari & modo & semper cōmendare uelis cui om-
nia debemus: cum ab eo omnia habeamus. Datum
Rome die. x. marcii. M. cccc. lvii.

Neas Senēsis diue Leonore impatrici Salutē
plurimā dicit. Nihil ē serenissima augusta qd̄
nūc aliud uelim: nisi māfuetudinē tuā bene ua-
lere & pro suo desiderio felicitate potiri. Ego q̄ cō-
sortis tui diui Cesaris rogatibus ad cardinalatū nil
meritus sum uocatus. Debeo tanti doni tantiq̄ bo-
ni omni tpe memoriā tenere: & ita facio quidē: atq̄
idcirco & sibi & tibi sepius scripsi: & nunc scribo:
scribamq̄ frequēter: ut opera mea tanq̄ fidelissimi
mancipii oibus in rebus utamini. Nam tūc me bea-
tū existimabo: cū uestris in negociis exercebor: nil
aliud his litteris uolui. cōmēdo me sublimitati tue:
quā diuina pietas conseruet ad uota feliciter obse-
cro. Ex urbe Roma die. x. marcii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senēsis Iohāni ungnadio im-
periali camerario. S. P. D. Reuertit̄ ad cesareꝝ
uenerabilis uir Hēricus senftlebē: cui papa nō
nulla cōmisit cesareo culmini referēda sup̄ expedi-
tione cōtra turcos ducēda uelis suadere cesari: ut cir-
ca rē illā animū intendat suū: qm̄ ita glorie sue com-
petit. Omēs enī in suā maiestātē oculos direxere: &
nisi sua maiestas aliquid agat: timendū est ne xp̄ia-
ni plaga magna affligant̄. insup̄ aliqua nostro noīe
dicet tibi idē Hēricus: uelis ei benignas aures & fa-

diuus cesar.

ina honora.

diuus ungnadio
imperialis camerarius
diuus.

uores ut speramus gratos impartiri. Datum in Roma die .x. marcii .M. cccc. lviii.

*Joannes Nis
Astrologus
Dobromir
pragensis
clericus.*

Neas cardinalis Senēsis Iohanni nihili astro nomo bohemiō .S. P. D. Ex Henrico senftleben intelliges que apud nos agunt & quid ro ra somniet in ecclesia Pragēsi: & que de tua dispen satione acta sunt: nos tui cōmodi semp erimus aū di eque ac tuipse: perge & nos ama ut soles. si quid Henricus nostro nomine ex te petierit assiste sibi & facito pro nobis ut consueuisti. Vale ex Roma die .x. marcii .M. cccc. lviii.

Neas Cardinalis Senēsis Dionisio cardinali Strigoniēsi .S. P. D. Que fuerit mens mea: q̄s ante hac animus erga te nō ignoras. Nā sem per dignationē tuaz optimi patris & benignissimi dñi loco ueneratus sum: ita enī tua bonitas mereba tur: uerū si unq̄ tuus fui: uel filius: uel seruus. nūc potissimū id me prestare oportet: quādo ad eum ordi nē sine meritis sum uocatus: in quo tu iure optimo iam dudū sedes: placuit aplice pietati me cardinali um collegio nil merentē aggregare. sentio quantuz & tue dignatōi & ceteris reuerēdissimis patrib9 de beo. Precor igit̄ meā uoluntatē amplectaris: & me ueterē seruitorē iam factā nouū mancipiū tuū intel ligas: imperes mihi omni tēpore: si quid est in quo tibi obsequi possim. nā mihi uoluptas erit quotiēs uidero in tuis aut amicoꝝ tuoz negociis me posse exercere. cupio insup serenissimo regi & dño cōi a/ liqn̄ me cōmēdes: ut sit memor sua maiestas antiq̄ deuotiōis & fidei erga se mee: quia oibus meis scri ptis & uerbis ubicūq; fui ius suū in regno Hunga

*Dionysius
Carlis &
Strigoniensis*

rie contra Polones tueri sum conatus. Valeat opti-
me dignatio tua: cui me humillime commendo. Ex
Roma die. x. marcii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senēsis Nicolao liscio. S. P.

calaus liscius.
D. Gratissime fuerunt nobis littere tue quas
de nece comitis Cilie ad nos scripsisti: nō qđ
mors illius nos letificaret: neq; enim alicuius malo
gaudemus: sed qđ rem gestā ex ordine narraſti: quā
prius confusam acceperamus. Ecce qđ uana est hu-
ius seculi pompa: qđ caduca gloria: qđ breuis potētia
Cecidit qui suo nutu maxima regna rexit. at qđ fan-
guinē sitiuit: in sanguine periit. Percussit gladio ali-
os: & ipse gladio percussus interiit: non potest ueri-
tas nostra mentiri que ait: Gladio ferientes: gladio
perituros. Sed ignoscat illius anime deus: & regno
Hungarie cōsulat ne discidiis agiteſ. Scribimus p̄
scopius.
copio aliqua de archiep̄atu Pragenſi: fac ut ipse ad
nos rescribat: res enim in periculo est. Insuper cupi-
mus des operam ut regia maieſtas. S. dño nostro:
& sacro collegio ne nostra promotiōe gratias agat
qđ ad suas preces nos extuleriat. Cupimus etiā ad-
uertat: ut quando scribit de negociis hūgaricis do-
mino nostro & cardinalibus: ita efficiat: ut uidea-
mur qđ sumus ipsi scilicet regi esse affectissimi. Nā
sunt quidam qui nos superare uelle nituntur: tanq̄
magis regii sint qđ nos. Putamus tamen suam maie-
statem non esse oblitā nostre erga se deuotionis ac
fidelitatis: & eorū que sibi puero scripsim⁹. & quo-
modo cōtra Polonos omni tempore ius suū defen-
dimus: impar fuerit: si noui recenteq; locuz nostrū
inuaſerint. hec rogamus agites cum reuerēdissimis

dominis nostris Strigoniēsi cardinali: & episcopo
Varadiēsi quibus nos cōmendatos reddas. Vale
in ecclesia Colocenſi fecimus quecūq; potuimus: ut
plane referre poterit nuncius ad cām missus. Iterū
uale ex Roma die .x. marcii. M. cccc. lvii.

*episcopus
radimſis
colocensis
et
sia.*

Neas cardinalis Senenſis Procopio cancella
rio Bohemie .S.P.D. Perrare sunt littere ad
nos tue: uellemus frequentius scriberes qui te
unice amam⁹: & tuas epistolae ueluti apollinis ora
cula ducimus. Scripsimus tibi quid egerimus in re
bohémica: neq; abs te responsuz habemus: Interea
tuus roratus homo multiuolus & magniuolus ex
Bohemia pcurauit afferri postulationē: ac Pragenſem
ecclesiā cuiusdā datarii aplīci boni quide; uiri:
sed cathelani: & sermonis bohémici prorsus ignari
postulatione; attulit Lucas tibi notus monachus:
quē Luterſasum appellare soles: impediuimus huc
uſq; promotionē huius rei: ne rei nostre nocumētū
inferret: timemus ne diutius impedire possimus. nā
datarius plurimos fauētes habet: & roratus die no
ctūq; hos atq; illos addit. Suadens nihil regno esse
utilius quā promotionē hanc fieri uelis: de his & re
gem & gubernatorē cōmonefacere: ut sciāt quibus
in terminis res sunt: & an ista placeāt eis: nos certi
ores facito. Nam regi & regno uestro finire presto
sumus. Cupim⁹ des operā: ut rex de nostra pmoti
one summo pōtifici & sacro collegio gratias agat:
idq; quā primū & quotiens aliquid emergit ut no
bis scribañ: quia maiestati sue semp erimus ad ser
uiendū proni & uolūtarii. Ex Roma die .x. marcii.
M. cccc. lvii.

*procopii
Cancellari
us Bozmi*

Varadiensis episcopus

Neas cardinalis Senensis Iohāni Varadiensi
episcopo. S. P. D. Scripsimus nuper de nostra
ad cardinalatū assumptione quā tua p̄motio
ne factā non ambigimus: quantū tibi teneamur: id
etiam tum diximus nō est cur mō dicta repetamus
Nos in hac dignitate cōstituti quantū Hūgarie re/
gno: quantū regie persone: quantū dignatiōi tue de/
beamus ante oculos semp habebimus: tuū erit ope
ra uoluntarii hominis uti: nobis in tuis negociis ex
erceri uoluptas est. interea rogamus regine sublimi
tati nos cōmendes: suadeasq; ut de nostra p̄motio/
ne summo pontifici & sacro collegio gratias agat:
cū pro nobis sepius scripserit. Vale optie: & nos ut
soles ama. Nā nos dignationē tuā uti patrem coliz/
mus & obseruamus. Ex urbe Roma die. xi. marcii
M. cccc. lvii.

distans floren-
antia et Bohem-
ia.

Neas cardinalis Senēsis Ladislao hūgarie at
q; Bohemie regi serenissimo. S. P. D. Nōnul
la meo noīe referet maiestati tue hēricus senst
leben decanus Vratislauiensis que cōcernunt partim
regnū tuū Bohemie: partim meipsum. Rogo ut illi
plenam credentie fidem prestare digneris: & in agē
dis eum fauorē quem de tua sublimitate mihi per/
suadeo. Postremo meipm regie māsuētudini & de/
do & cōmendo. ex Roma die. x. marcii. Milesimo
cccc. lvii.

omnes Insuper
Pravincus.

Neas cardinalis Senēsis Iohāni troster theu/
tonico. S. P. D. Ingrata est nobis eque ac tibi
que te fortuna exagitat. Vellemus tibi quietū
esse locum: in quo tibi & musis uiuere posses & ali
quando nobis. nūc tamen q; apud archiep̄m Salty

burgensem diuertisti: speramus rem tuam meliore;
 futuram. Neq; enim ille est: qui suos amicos iacere
 sinat: dabitur tue uirtuti premiũ: & tenebras aliquã
 do sequetur lux: cupimus ipsi archiepiscopo comẽ;
 datos nos efficias: & offeras quecũq; possumus ad
 ei9 nutũ esse parata. Tu uero quid uides posse nos
 tibi prestare: scio id facile obtentu esse: & persuade
 tibi te nobis esse carissimũ. Iohannẽ quoq; lanter;
 bacensem nostro noĩe saluũ esse iubeto. Ex Roma
 die .xi. marci. M. cccc. lvii.

Ioannis lan
bacensis.

Bartholom
factus.

Neas cardinalis Senẽsis Bartholomeo factio
 Genuensi. Salutẽ plurimã dicit. Locundissime
 fuerunt nobis littere tue: quibus amicitiaz in
 ter nos Neapoli contractaz ex tuo latere affirmas:
 inconcussam solidamq; permanere idem tibi psua
 deas uolumus ex nostra parte fieri. Neq; enim nos
 sumus: qui more adolescẽtuloꝝ nunc amemus; nũc
 odio habeamus. non sumus in cõtrahenda beniuo
 lentia faciles. at neq; postq̃ contracta est: illam leui
 ter dissoluimus. Dileximus te: postq̃ nominis quã
 ti esset neq; decepti sumus in eo quod de te iudiciũ
 fecimus: itaq; par est amorem erga te nostrum duz
 uixerimus daturum: quando & tua uirtus te mini
 me relictura est. Quod scribis in eo quem de uiris
 illustribus: qui nostri composuisti libro: datum no
 bis esse locum non meritis nostris: sed tue caritati
 ascribimus. Et in hoc quidem fatemur imbecilli
 tatem nostram: nõ tam inuiti supra meritũ lauda
 mur quã uituperamur. Ita enim natura comparatũ
 est: ut nulli laus onerosa uideatur: nos eũ librũ cum
 uolueris cupide uidebimus: legemusq; nũc quod ti

liber de uir
illustribus

bi aliud scribamus nihil se offert. cupimus Antho-
niū Panormithā illustrē poetam & Matheū malfe-
ritū iuriconsultū egregiū: & si quādo candidū ora-
torē prestabilē offenderis nostro noīe saluos dicas
Carissimum quocq; fuerit: si quādo maiestati regie
nos cōmendaueris: quā pre ceteris nostri seculi po-
testatibus & ueneramur & colimus. Ex Vrbe Ro-
ma die. xxv. marci. M. cccc. lviij.

Neas Cardinalis Senensis Ludouico Putio
magistro de Montefio. S. P. D. Quamuis &
mlto sermōe & litteris hispanicis ad nos scri-
bis: plurimū tamen oblectant nos littere tue. Mul-
tū enim salis in illis: multū beniuolētie ad nos ostē-
ditur. Scimus nos amari a te: & id quidē nobis est
iocundissimū. Diligimur enim a magno: & proba-
to uiro: & ab eo ipso quem nos pro sua ingenti uir-
tute: proq; suis in nos meritis & amamus & obser-
uamus unice: quod refers de caritate erga nos regia
quīs responso egeat: responsum tamen nō inuenit.
Nam quid nos uermiculi dicamus: cur tanti regis
gratiam adepti sumus. superat hec nō uerba solum
uerū etiā cogitationes. Vtinam possumus aliquādo
una saltē in re monstrare: quantū nos illi excellētis-
simo regi debere fateamur. Verū cum sciamus nihil
esse in nobis: cur ab eo culmine diligamur. Petim⁹
rogamusq;: ut tu hanc nobis gratiā conseruare stu-
deas: & si enim indigni sumus: quos primus nostri
seculi rex amet. Nollemus tñ nō amari & tantū bo-
nū perdere: qđ suades eius maiestati sepius scriba-
mus: parebimus cōsilio tuo: & nunc quidē cum his
litteras nostras habebis: quas regie mansuetudini

*Domicus putius
magister de Montefio
sio.*

nostro nomine restituas: eicq; nos & cōmendes simul
& des. Nam mancipii loco nos semp habebit. Ne-
poti tuo nobili & modestissimo uiro: quotiens ab
eo requisiti fuerimus: nunquā deerimus: nec minus
eius curiosi erimus q̄ tuipse. Vale optime ex Vrbe
Roma die .xxv. marcii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Alfonso Aragonū
regi Salutē plurimā dicit. Si maiestati tue ra-
rius scribo: nihil obsecro uel negligētie: uel ad-
uerse uoluntati ascribatur. Cupio siquidē frequen-
tes litteras meas in manus tuas dari Nam sic potif-
sime memoriā mei tua mansuetudo tenacius apud
se haberet: uerū materia quam scribere uellem non
occurrit: que occurrit scribere nolo. Neq; enim tu-
tum est omnia mādare litteris: & hoc presertim tē-
pore: quādo nec qui recte incēdūt suspitione carēt:
Ceterūz que hac in curia geruntur sunt complures:
qui tue sublimitati ea cōscribunt. & illi quidē mul-
to plura & secretiora q̄ ego nouerunt de germania:
tantū est sicut arbitror quod emulante nullo signi-
ficare possim. Curabo igitur: quotiens illis ex regi-
onibus ad me aliqua referant̄ notatu digna: ne per
me tuam maiestatem lateant: nunc uero que habeam
paucis explicabo. Vlricum Cilie comitem apud al-
bam grecam: quam uocant: aliā albam occisum iaz
pridem accepisti. hoc opidum nostri Belgradū uo-
citant. apud ueteres Thaurinū dictuz inuenio. qui
Sañum fluiuiū misceri Danubio apud Thaurinum
tradunt: in quo loco nunc Belgradū iacere constat
occiforem comitis. Non est ambigū Ladisslaum
fuisse filium Iohānis humatis eius: qui sepe turcos

Alfonso Aragonum

Belgradum Thaurinum

debellauit: & hoc anno superbiam mahumetis apud eundem locum confregit. Creditum est non minus filiorum profuisse reipublice christiane in occasione comitis quam patrem in profligatione mahumetis: cum Mahumetes & comes hostes religionis essent: ille exter- nus: iste domesticus. Memorabilis hic annus est: quo Turci debellati sunt & magnus comes magni regis gubernator obtruncatus comes: qui uisus hoc anno est opinioni que de se fuit: abunde satisfecit. apud Thaurinum namque que dicta sunt patrauit: terram in regno tuo supra quam auditum antea fit horribiliter mouit. In plerisque ciuitatibus seditionem excitauit: maxime apud Senam urbem: unde non parua ciuium pars exclusa est. Pestis in multis locis de- bachata magnam populi partem: & presertim in hungaria deleuit. Caritas annonae non Italiam modo sed Germaniam Greciam: & orientis plurimas regiones afflixit. Sed maiora sunt que uel astrologorum periti: uel uates timendam predicant: quos ut deus ipse mendaces arguat optandum est. Sed ut ad Germaniam redeam morte comitis apud austriam cognita: non parua de hereditate eius controuersia suborta est: que fuerunt illi bona sub corona hungarie: ad regem Ladislaum sine contentione pertinent: que sub imperio iacet multi pertinere. Alii ab intestato: alii ex testamento heredes se dicunt: ut Albertus & Sigismundus Austriae duces: tum Michael comes Madegurgensis: & Vlrici comitis Garicie filii. Sed potissimum ius ad imperatorem spectare uisum est. concilium prelatorum baronumque & ciuitatum Styrie Carinthie Carnioleque: & Marchie Sclauonice haberi placuit apud Grezi

Turci de bellan.

*his .
uitas annonae.*

Astrologorum periti.

um Baioaricū: in eo auditi omnes sunt: qui comitis
 Ciliensis hereditatē pertinere. Deniq; diffinitū est:
 oppida: castella: arcesq; que comitis Cilie sub impe-
 rio fuissent: in manu imperatoris tradi. Tū si quis
 ius in illis sibi cōpetere dixerit: ab eo petendū esse:
 Atq; hoc pacto prefecti urbiū locorūq; quorūcūq;
 possessionē imperatori tradidere. Itaq; multo meli-
 or hodie cesaris cōditio est q̄ pridē fuit: q̄n non ab
 hoste solū liberatus est pessimo: sed que fuerunt il-
 li vires sibi accesserunt. Hec uolui scribere serenita-
 ti tue haud ignarus: cuncta ei esse gratissima: q̄ ad
 gloriā cesaree maiestatis cedūt. Imperatrix ipsa au-
 gusta optime ualet: de apparatu cōtra turcos in hū-
 garia: cū nihil certi habeā: nihil scribo. Sanctissim⁹
 tamē dñs noster & Germanos & Hungaros nunc
 litteris: nunc nunciis excitare atq; urgere conat̄. mi-
 hi nō magna spes fuerit: nisi uiderim celsitudinē tu-
 am classe instructa in magne illius memorandeq;
 nauis puppe armatā: signū profectionis cōtra thur-
 cos dare. nā reliquis orbis principibus: & si uolun-
 tas est non adest facultas: qua Greciā inuadere pos-
 sint. Tue sublimitati si uoluntas affuerit: nihil de-
 erit: neq; plura: modo me cōmēdo māfuetudini tue
 a cuius mādati nunq̄ discedā. Ex Roma. vi. Kal.
 aprilis. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senēsis Io. solerio electo bar-
 chinonēsi. S. P. D. Quāuis raro p̄ntia tua frui-
 mur: eius tū memoria apud nos dulcissima ē: quoti-
 ens eius consuetudinis q̄ inter nos Neapoli fuit re-
 cordamur: qd̄ quidē sepe cōtigit. neq; enī obliuisci
 possumus amicitie suauissime: & hoc quidem lu-

Ioan. solerius

erū est quod ex Neapoli reportauimus. Existima-
mus enī magni tui beniuolentiā nos esse cōsecutos
cupimusq; ea ut perpetua sit: q̄uis nō aliter credere
debeam⁹: cū uera sit amicicia nostra ex honesta cō-
uersatōe nata. Amicicia uero q̄ desinere pōt ut Hie-
ronymo placet uera nunq̄ fuit. sed de hac satis cupi-
mus nos aliquā regie māsuētudini cōmēdatos effici-
as. Sumus enī nō minus sui q̄ illi q̄ ex aragonia uel
cathelania nati sunt: q̄uis illos naturale quoddā ius
regi obnoxios teneat nos beneficia q̄ ab eo recepim⁹
mus obligauerint: uerū illoꝝ aliqui fortasse absq;
scelere se nihil regi debere dixerint. Nos absq; igrā
titudine qđ est uicioꝝ pessimū: id dicere non uale-
mus: sciat igit per te clemētia regia nos fateri debi-
tū: & cupidus eē id psoluere: & si obligatio maior ē
q̄ per nos diluit possit insuper dñm de Montesio
amam⁹ ardēter q̄ nobis amicissim⁹ fuit: rogamus
& illi nostrā operā ad q̄uis eius bñplacita offeras.
Postremo si qđ est qđ tui cā efficere ualeam⁹: scis
nos esse q̄bus uti pro uolūtate possis. ecclesiā Bra-
chinonēsem cōfidim⁹ tandē tuā esse futurā: & si mō
aliquid subest impedimētī: tēpus oīa domat. Vale
ex Roma die. xxvi. marcii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senēsis Io. miraballo equiti
Neapolitano. S. P. D. Referūt qui ex Neapo-
li ad nos ueniūt magnificentiā tuā adhuc me-
stā esse: & cōsolationē nullā accipere de morte filii
id nobis molestuz est: rogamusq; ne temet affligas
Non est super ea re dolendū: que amissa nequit re-
cuperari. Sunt tibi alii filii uirtutes: fama: honore p̄-
stantes: isti tibi in terra seruiunt: ille locum in celo

parat. Age cogita: quid est huius mundi gloria: ca-
 duca sunt omnia que in terris acquirimus: nihil sta-
 bile certum. nemo sibi horam uite pmittere potest
 nemo de crastino habet noticiam: fugit etas: fugit om-
 nis terrena uoluptas: nihil habemus nisi presens: &
 id momentaneum est. Quid igitur tristamur si priua-
 mur momentaneo bono: dicimus hec sapienti uiro
 & qui optime ista nouit: libet tamen dicere homini
 amico & bene de nobis merenti. Precamur ne dein-
 cept in hac re scribere cogamur: quid tunc fiet: cum
 tua magnificentiam hilarem atque iocundam esse au-
 diuerimus: alioquin non possumus tacere: cum tua
 mestitia: nostra sit molestia. cupimus te indulgere
 bone ualitudini & uiuere animo leto. sic enim & nos
 & reliquos amicos tuos consolaberis. Alberitum fili-
 um tuum optamus bene ualere: Alexander Florentie
 bene ualet ut audiuiimus: uir magni precii & uerus
 tuus filius: in quo tui mores expressi sunt. Vale ex
 Roma die. xxv. marcii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Urbano ep̄o Sibe-
 nicensi. S. P. D. Ex ladra tue ad nos litere de-
 uenerunt: quibus de nostra ad cardinalatum uo-
 catione congratularis. Non est noua erga nos tua
 caritas. scimus te nos amasse ab eo tempore quo Vi-
 enne simul uersati sumus usque hodie absque simulati-
 one. nec nos minus te dileximus & diligimus itaque
 si quid honoris nobis accessit & tibi aucta digni-
 tas est: quando inter amicos ueros omnia communia
 esse decet. Tu itaque deinceps cardinalatum nobis cre-
 ditum: & tibi communicatum: pro nostra inuicem caritate
 iudicabis: quod speras amplius de nobis rogamus.

*Urbanus ep̄o
 Sibenicensis*

ex cerebro tuo pcul amoueas. Nā q̄ huc euecti fu-
mus plus est q̄ meruimus: & utinā ita nos geram⁹
auxiliāte deo ne dedecori dignitati simus: liberatio
nem tuā audisse prius q̄ capturā uoluptati fuit. Naz
si prius te captū accepissemus: nō caruissemus grā
di molestia. nūc euasisse te periculū dulce est: & tibi
aliq̄n suaue fuerit memisse laborū. Vale & nos ama
ut soles: ex Roma Kal. aprilis. M. cccc. lvii.

Rodericus Bor-
gia car. l. 5
Neas cardinalis Senēsis Roderico Cardinali
sancti Nicolai S. P. D. Quod nihil tuay litte
rarū iam pridē acceperiz: cām esse arbitror in
gentes ac grauissimas occupatōes tuas: & illay ter
rarū pericula. Ego tñ gaudeo q̄ in aduersis & ar
duis rebus tua uirtus elucet. Nā qui ex agro piceno
ueniūt: tua cura: diligētia: studio: & singularissimo
ingenio: ex grauissimo discrie seruatā puinciā aiūt.
In senatu ap̄lico magnificis summi sacerdotis uer
bis tua dignatio cōmendata est. Senatus ipse oīs se
obnoxiiū p̄bitati tue fateēt: cū tua opera ciuitas Es
culana saluata sit: qua perdita nō marchia solū: sed
omne patrimoniū bt̄i Petri ibat pessum. perge igi
tur: incūbe cōi cure: intende neruos pro cōseruatio
ne rerū ecclesiasticay ut facis. Hinc enī gloria: hinc
sempiternū decus: nō tue solū dignatiōi: sed uniuersae
borgioy familie redūdabit. Prothonotarius tu
us allocut⁹ me ē: tuāq̄ illā erga me caritatē: mihi q̄
dē notissimā conatus est amplius atq̄ amplius in
culcare. sed ita persuasus est amor tuus: ut persuade
ri magis non possit. ait ille cupere dignationē tuam
huc reuerti: utinam id detur & quā celerius etenim
utilissimus esset reditus tuus: consolareris grande

uum illum summū pontificem patrem tuū: qui assiduis curis intentus nullū habet leuamen. Presentia autem tua in primis letificaret eum: neq; enim sine dulcedine quadā mentis & anime suo sanguini sanguis heret: exinde partē curarū susciperes: nec oportet illum omnia solum subire onera. Curia quoq; uniuersa tuo aduentu exultaret: habens hominez ad quem posset urgente necessitate recurrere. Nam modo multi frustrantur non ualentes aditum habere pontificis: quamuis audientie die noctuq; sua sanctitas sine intermissione intenta est: nescio quid de liberabitur de reditu. Ego quidem si quid in eam rem potero: non ero deses. Scripseram usq; huc: curę tue mihi littere reddite sunt eloquio plene suauissimo. mirabar prius non te scribere: nunc uero demorror in tanta rerum mole qua premeris id ocii fuisse: ut ad me dare literas potueris. Sed nihil est amari difficile: omnia uincit amor. Nullus grauis labor est qui nō leuissimus ei uideat: qui ex amore operatur. Intelligo igit̃ non esse uanā opinionē meā: qui me amari a te arbitror: & mihi ipsi prorsus suadeo: sed de hoc fortasse nimis inter ueros amantes. Quęris que sint apud nos nouitates eas rescribā. Dicaz breuiter quod audio: Iacobus piccinius ad pontificē misit: qui se purgaret in esculanis insidiis nihil a se produisse. Pontifex respōdit id magno regi aragonū suadendū esse: qui eius expromissor fuit. Sūt qui putant comitez Iacobum uelut indignabundū Nam ei stipēdia denegata sunt: aliquid noui patraturū incēdii. Alii referūt eū ad maiestātē regiā prosecturum: siue ut se expurget: siue ut alia exquirat

in rem suam utrumq; sit uigilanduz est: ne quid de
trimenti ager ecclesie patiatur inter comitez Eueri
sum & Vrsinoy domū feruet discordia: concordia
sepius agitata in lucem nō prodiit. nocte ante hanc
diē tertia: transferūt copie comitis Euerfi per hanc
urbez: deceptis portarū custodibus. premiserūt enī
quattuor uiros: qui se germani tui illustris capita
nei famulos dicerent: sumptis uestibus que fidez fa
cerent: ad morem eorum qui capitaneo seruiunt: &
hi intromissi: captis custodibus ianuas aperuere: ue
nienti exercitui comitis Euerse. Hec autez copie p
fecte ad opidum cui Monticello nomē est illud cū
arce ferunt occupauisse non habemus rem cōpertā
Sepe enim plura in hac urbe dicunt que ab ipso ue
ro procul sunt: & id quidem uitium est: late patens
apud omnes gentes. De turcis hec ferunt. Despotus
Rascie senior mortē obiit. filii eius ad turcos defecē
re. Thurci magnas parant copias rursus Hungari
am inuasuri. In Hungaria non est paratus exercit9
nec auxilia expectant ex Almania: que cito illuc p
gere possint. In Gallia & super Rhodanū triremes
fiunt: breuicq; armande credunt ut in thurcos eant.
Rex portugalie in proposito pseuerat: nescio tamē
quid facturus sit: ubi uiderit paucos secū principes
ituros. Dominus noster pro suo more feruet. desu
derio exterminandi Mahumeticā superstitionem:
& que ab ea pendent summa cura prosequit: de be
nificiis sum curiosus: ut tibi & mihi consulam: sed
decipimur fallimur falsis rumoribus is q; apud Nu
rimbergam obiisse ferebat proximis diebus hic fu
it & mecū pransus est. Similiter & Tullensis epus:

qui apud nouam ciuitatē austriae defunctus uita a se
firmabatur: ad ducem Borgundie incolumis redi
it: ero tamen attētus si quid uacet. Sed tua dignatio
habet optimū procuratorē dñm nostrum sanctissi
mū. & puto iam tibi aliqua monasteria cōmandan
da esse per promotionē cuiusdā prothonotharii de
Monteferrato ad quandā abbatia ditissimi. Spe
ro etiam cū rege Aragonū si uera sunt que ferunt:
concordia fiet dignationi tue admodum utilis: nec
plura modo. Cōmendo me dignatiōi tue cui cupio
complacere omni tēpore Ex Roma die prima apri
lis. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iohanni cardinali
sancti Angeli. S. P. D. Quamuis nihil modo
scriptiōe se dignū offert: ne tamen sine meis
litteris ad te nunciū ex hoc loco pertingant: scribam
pauca ex his que apud nos agunt. Sūmus sacerdos
corpore & mente ita ualet: ut ante cōplures annos.
Animus illi ad exterminationē mahumetice secte.
magnus est & ardens: nihil ab eo pretermittitur ex
his que suo ex arbitrio pendent: utinam principes
eius desiderio satisfacerēt. Sed quid Germani Gal
li Hispani Hungari Poloni faciant: tu melius quā
ego nouisti. Italia ipsa pace fruīt. duobus tñ in lo
cis bella fremūt: apud Genuam ligurū caput: & cir
ca nos inter comitē Euersum: & familiā Vrsinorū
quesita cōcordia nondū inuenta est. Sūma tñ pon
tificis sapientia hanc rem optimo sedabit termino
comes Iacobus piccininus his diebus delatus ē ad
pontificē tanq̄ Esculū furto uoluerit occupare. is se
se multis argumentis purgat: nondū tñ pontifici fi

dem fecit. timor est ne quies italica turbetur. nimis enim diu quieuiamus: & a nostro more pcul fuimus hec ex Italia cupio dignatiōi tue ita bene esse ut cupis. scio durā esse puinciā tuā; neq; aliud ab initio putauī. nunq̄ meo iudicio res hungarica bene a turcis defendet: nisi rex & imperator unū sapiāt: pereant q̄ discidii sunt auctores: hec uolui scripsisse. Va le optie ex urbe Roma Kal. aprilis. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Nicolao Iuscio Volaterrano S. P. D. Scripsimus ad te iam pridē itidemq; Procopio cancellario de re bohemi ca: ex in sperauimus nō nihil in eo negocio fieri posse: nihil audiuius miramur: & ferim⁹ molesto animo tot nos in cassum subiisse labores: periisseq; salutiferum & necessariū opus: fortasse ita deo placitum est. de Pragensi ecclesia multi sermones habiti sunt: amittenteq; roratu nostro: causa cōmissa fuit cardinali sancti Marci: ut plebi bohemicæ data rursus pape preficeret epus. Est ille quide; uir bonus & doctus: & quē dignū hoc honore putamus. nobis tñ non est uisum ad talem ecclesiā quenq; pmo ueri nisi consulto rege: ideoq; quoad ualuimus differri p̄motionē conati sumus. Tu hec Procopio dicito: & curato ut responsū habeamus. Vellemus q; regia sublimitas pro ipso cancellario instaret: arbitramur enī non frustra conaret. Que nobis de comite Cilie scripsisti cognouimus & cōicamus nō sine tua laude plurimis. Optam⁹ sepe ad nos scribas & nihil subticeas de turcis. & de rebus aliis cognitione dignis: Apud nos timor belli futuri est. credimus tamen summi presulis sapientia obuiam ibit.

21
Rogamus Procopiū regie maiestati nos efficiat cō
mendatos. tu uero Reuerendissimis dñis Strigoni
ensi cardinali & Varadiensi episcopo cōmendabis
Ex urbe Kal. aprilis. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Henrico senfleben
S. P. D. Credimus te ad curiam cesaris in colu
mem peruenisse: idēq; cupimus. Rogamus igitur
imperatorie maiestati nos cōmendatos efficias
Cesar enim est quem in terris unice colimus: & illi
pre ceteris qui uiuant obligati sumus. Loquere se
cum de rebus cōmissis diligentie tue: maxime autē
horteris suam excellentiam ad bellum contra thur
cos gerendū: excitandosq; Germanie populos: quā
do ipse primus est quem xpiani respiciant. Hic enī
rumor est non sine auctore certo magnas apparere
copias thurcorum dominū: ut rursus Hungariā in
uadat: quod nisi Teutones presidio fuerint: actum
de regno illo non dubitatur. Hec agito cum reuerē
do patre nostro episcopo Gurcesi & singulari ami
co preposito Frisingensi quos nostro nomine iube
bene ualere. rem Varmiensem curabis pro tua sapi
entia expedire. Nescimus quomodo ad aures pcur
ratoris delata est prutenorum: ille tamen non ostē
dit se credere: mora periculosa est. Nos si difficul
tas esset in reseruatiōe propterea quia in cardina
latu sumus: offerimus apostolicas litteras obtinere
quibus reseruatiō auferatur: quēadmodum & plu
res alii fecere cardinales in Almania & Gallia. reli
qua cōmittimus prudētie & amicitie tue. Vale op
time ex Roma quarta aprilis. Millesimo quadrin
gentesimo quinquagesimo septimo.

Neas cardinalis Senensis Vlrico ep̄o Gurcē
si. S. P. D. Que sunt apud nos nouitates scri
bimus cesari: non repetemus que illis in litte
ris uidebis. Precamur nos cesareo culmini cōmen
des: eiq; contra Turcos expeditionem suadeas. ita
enim exposcit christiane religionis necessitas dila
tionem a creditoribus tui predecessoris obtinuit.
Henricus senfleben sicut ab eo relatum tibi nō am
bigimus. Si qua amplius sunt que cupias ex nobis
tantū aderit uoluntas quantum sinet potestas. Sci
mus enim nos esse tibi obnoxios: & cupimus ali
quādo partem debiti p̄soluere. uale ex Roma quar
ta aprilis. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Vlrico ritter: S. P.
D. Henricus senflebē tuus & noster apud te
est: & que sunt apud nos scitu digna tibi expo
sui: nō est cur fatigemus aures tuas: cum etiā post
eius obitum nihil noui emerferit scitu dignum. Ro
gamus ut exhortaris cesaream maiestatem ad belluz
contra turcos: ita enī suus honor & reipublice xp̄i
ane salus exposcit. Nam turci ut fama non uana ē:
proxima estate rursus Hungariam sunt inuasuri: si
qua sunt que cupias ex nobis: scis non esse tui amā
tes & cupere uoluntati tue morem gerere: uelis nos
magistro camere cōmēdatos facere: & Artongum
nostro nomine saluū dicere. Ex Roma die quarta
aprilis. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis diuo Federico im
peratori: Salutē plurimā dicit. Quē nunc scri
bā pauca sunt. fama hic est Despotū Rascie se
niorē obiisse mortē: filios eius ad turcos defecisse:

iamq; xpianis insidiari si ita est non latet maieſtatē
 tuam. accipio illoꝝ ſororeꝝ eſſe in caſtro Cilie: que
 fuit uxor comitis: cauendū eſt ne mulier fraternam
 labem ſequat̃. Id puto ſublinitatē tuam non negli
 gere: quia tamen aliqui iuſſerūt hoc me ſcribere nō
 fuit conſilium reticere. in partibus iſtis metus ē fu
 turi belli: & multa eius rei ſigna ſunt: deus melius
 conſolat. Ciuitas Senenſis diſcordiis ciuilibus agi
 tatur: rex Aragonū ſuo more uenationibus operaz
 dat. Fuitq; ut aiunt in periculo proximis diebꝰ: ne
 per aprum interficeret̃: cū cecidiſſet in quo ſedebat
 equus. Rex Portugallie uēturus cum claſſe affirma
 tur mēſe proximo: quod mihi nō fit uerifiſimile: cū
 nec terreſtris per Hungariaꝝ paretur exercitus: nec
 ex Italia claſſis alia paranda putet̃: niſi apoſtolica.
 Indigemus dei auxilio ſi bene optamꝰ noſtras reſ
 dirigi. Cōmendo me tue ſublinitati ad eius māda
 ta promptiſſimū. ex Roma die quarta aprilis. Mil
 leſimo. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senenſis Iohanni Tnderba
 chio. S. P. D. Ex fratre tuo credimus te noſſe
 que hic agunt̃. Nos rem tue ppoſiture abſol
 uimus apud dñm noſtrū. de prebenda Ratiſponen
 ſi faciemus que poterimus. Sed durus eſt aduerſari
 us tuus & fauorem habet cardinalis Czamorenſis
 quē noſti dñm imutabilē. nos tamē ut amicum de
 cet tuas partes iuuabimꝰ. Nouitates que apud nos
 ſunt ſcribimus ceſari. uidebis litteras noſtras: non
 eſt cur laborē ſumamus inanem: utinā iſte annus p̃
 terito & quietior ſit & melior: mēdaceſq; uates &
 aſtrogos faciat: quoz iudicia raro aliquid boni

presagiunt. Nos ea tempora optauerimus: que ad
uersa sint prophetarum & astrologorum iudiciis. Cupi
mus amicos nostros Iacobum de Lodrono nobilem
equitem: & Iohannem nihil astronomum prestabilem
nostro nomine saluos dicas. Imperatrici autem au
guste nos humillime comendatos facias: cui parere
& uoluntarii & accincti sumus quotiens nobis im
perauerit quod in nostra fuerit facultate. Vale ex Vr
be Roma die quinta aprilis. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iohanni solerio. S.

P. D. Pergrate fuerunt nobis littere tue: quibus

bonam ualitudinem tuam: & animum tuum erga nos
eum esse qui prius fuit abunde intelleximus. Illud
quoque nobis iocundissimum fuit quod regiam maiestatem
paruitatis nostre memoriam tenere: & nos amare as
seueras. Nihil est enim quod magis cupiamus quam in
ter eius seruitores connumerari. quandoquidem ipse rex
unus est: qui nostrum exornat seculum. Unus enim in
ter principes doctus est: & litterarum cultor: unus li
beralissimus: unus in armis peritissimus: unus qui
domi: bellicus magnus euo nostro uideri possit: unus
denique qui religioni indefesse seruiat: quod si animum
ad perdendam turcorum perfidiam intenderit: ut sepe
professus est: non modo qui nunc uiuunt regibus pre
ferendus erit: sed omnes proculdubio antecedit quos
prisca secula inclitos commemorant uiros. Est igitur
nobis dulcissimum: cum tanti regis seruitores & su
mus & credimur. De re tua non minus cupidi sumus
quam tu ipse: imo uero tanto magis quanto tu per humi
litate tuam uirtutes extenuas nos per ueritatem illi
las magnificamus. Scimus enim que sunt merita tua

& que tibi debeantur premia: & que possint tibi di-
 gnitates committi: quod si aliquando ut speramus res
 tua in medium adducet: audient Cardinales: quale
 iudicium de te faciamus. nullus tamen est: qui pbi-
 tati ac doctrine tue non sit affectus. Illud solo impe-
 dimento est promotioni tue: quod alia negocia non con-
 ponunt. atque ita fit: ut utile per inutile uiciet: quod
 leges abhorrere solent. Putamus tamen his rebus
 breui modum imponi: & honori tuo consultum iri.
 Suadendum est sublimitati regie: ut in promotioni-
 bus ecclesiarum ea media amplectatur: que tolerari pos-
 sunt. Valde autem conducit christiane reipublice hos du-
 os principes esse caritate coniunctos: & qui discidium
 querunt neutrum amant. Auduimus libenter que
 scribis de uoluntate regia erga Senenses. Alterum
 uero quod subnectis: ut Senenses ipsi cauti sint: ne
 que seipsos implicent malis: quibus cum uelint: ex-
 plicari nequeant. Salubre consilium est: sed nos mul-
 tum illi reipublice timemus. tum & ciuili discordia
 populum exagitat. tum quod presidia querunt: qua-
 lia forsitan fugienda essent: sed ipsi uiderint. Nos pa-
 trie & si bene uolumus: illi tamen consulere non pos-
 sumus: quibus non creditur. Cardinalis sancti Angeli
 scribit turcum proxima estate in Hungariam maiori
 conatu quam prius uenerit rediturum: non esse hungaros
 ad resistendum potentes: nisi externa habeant auxi-
 lia. petit classem applicam augeri: & infestare mariti-
 mas turcorum oras. nostro iudicio regis opus hoc
 magis quam pape fuerit: nec plura modo. Rogamus sub-
 limitati regie iterum atque iterum nos commendare: &
 de Montelia singularem amicum nostris uerbis sal-

uere iubeas. Vale ex Roma die quinta aprilis. Mil
lesimo. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Alfonso Aragonū
& Sicilie regi. S. P. D. Hac ipsa die rex inclite
ac potentissime allate sunt littere ex Hunga-
ria: que summū pontificem omnēq; curiam contur-
bant. Referūt enim Mahumetē turcoꝝ dñm cum
Soldano Egipti: cum Caramāno Glicie: cū Tarta-
ro Scythie ic̄to federe coactis: ingētibus copiis rur-
sus in Hungariā properare: Albam aliaz quod aliū
Belgradū uocant: summis uiribus obsessurū: iamq;
iter accepisse. nec dubiū esse: quin diebꝫ quindecim
cum toto exercitu ante opidum sese collocet. Ferūt
quoq; iurasse eum etiam: si Asia maiore partē amis-
sam audierit: non se retro abiturum. Hec Albenses
legato apostolico scribunt pleni metu. quippe spes
sola de celo est. Neq; enim tam securi homines dei
quā humanū expectant auxiliū. incredulū est mor-
tale genus. Neq; illud pendet quod scriptum est in
sacris eloquiis: Maledictus homo qui confidit in
homine. Sed miserendū illis est si semel diuinitus li-
berati: rursus pietatem diuinā tētare uerentur. Per-
cussit deus celo hoc anno turcos. Neq; enim huma-
na uictoria fuit: que apud Albam parta est. Volu-
it experiri deus quicq; reges agerent: ceteriq; xp̄ia-
ni: populi rectores: p̄ligauit hostes: occidit qui fe-
rociores uidebant̄: abstulit innumerabiles machinas
spacium dedit: quo si uellent xp̄iani populi: sese ac-
cingerent: redituroq; turco armati occurrerēt. Sed
quantomagis indulget deus: tanto negligentiores
sumus abeūtes ocio. Ecce redit hostis: & nemo est

qui laboranti Hūgarie opem ferat. Vereor uereor:
 ne Hungaria pessum eat:& nobile illud regnū:ho/
 stilis gladius euertat. quod si tulerit:cadit mur⁹ no
 stre religionis:& itinere plano per carnos & forum
 Tuli in Italiam turcoꝝ turme decurrēt. Ad hec ac
 cedit filiorum olim gubernatoris Hungarie captu
 ra:qui per regem in arce Budensi deprehensi custo/
 diuntur. Cūq; his nō parui nominis prelatus inter
 ceptus est Iohānes Varadiensis ep̄us. Feruntq; &
 aliis plerisq; nobilibus indita uincula.incomperta
 est adhuc causa:sed uerisimile est necem comitis Ci
 lie hoc peperisse.infelices xp̄iani quos tanta cecitas
 exagitat:ut nec premētibus hostibus domestica de
 ponant odia.Surgat igiŕ tua serenitas:& quod po
 test huic periculo remedium adhibeat:ceteri princi
 pes in tuā sublimitatē cuncti uere cōtorquent ocu
 los:eāipsam quicquid egerit sequuturi. Neq; enim
 rex est in orbe xp̄iano: apud quē plus auctoritatis
 q̄ apud te fit:qui regnoꝝ potentia:rei militaris pe
 ritia:experientia multarū rerū:& incredibili sapien
 tia ceteros Europe principes antecellis. Hec pro
 mea in tuā mansuetudinē fide dicta sunt. Datū Ro
 me die septima aprilis.M.cccc.lvii.

Neas cardinalis Senensis Iohanni solerio.S.
 P.D. Scribimus aliqua de turcis sublimitati
 regie:ea cupimus sibi offeras legasq; nisi enī
 ipse laboranti xp̄iane religiōni opē ferat: id iminet
 discrimen:ex quo uix alius liberare nos possit.nūc
 opus est arte:ingenio:& uiribus uti.nec apud eū:ni
 si inueniamus:ubi perquirēda sint ignoramus. Va
 le ex Roma die septima aprilis.M.cccc.lvii.

Neas cardinalis Senensis Nicolao Iiscio Vo
laterrano: Salutem plurimā dicit. Audiui-
mus uario relatu inclitum Hungarie regem Vien-
nam rediisse: & nobis placet pro quiete ipsius re-
gis: ut sit extra turbinem hungarie. Dolemus tamē
regnum illud inter se diuisum esse. Veremurq; ne
christiane dissensiones turcis aperiant ianuas: deus
meliora promittat. Nos in Italia magnis etiam af-
flictamur malis. Rex Aragonū cum Genuensibus
bello implicitus est: magnā Romani agri partē ur-
sini & comes Euersus uastant. Senēse discidiū indi-
es auget. nouiq; indies ciues aut plectunt: aut in ex-
ilium agunt. nec uidemus quo pacto quiescere pos-
sint. Aiunt cancellariū ad uos ex Bohemia rediisse
dicitō illi multas nostro noīe salutes: cōmendamus
tibi Laurentiū Rouarellam nuncium apostolicum
qui has tibi restituet. non fuit in Austria: prius cō-
monito eum: atq; instruito in agendis si non est di-
missus. episcopus Varadiensis hic pro eo uerbū fa-
ciet: & litteras affert: quarū nos p̄motores fuimus
pro ueteri amicicia: & quia innocentē eū esse confi-
dimus. Vale ex urbe die tertia iulii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iohanni Nihili Sa-
lutez plurimā dicit. Que scripsisti de curia no-
stri cesaris iam pridē noueramus. fuit res no-
bis promolesta. agimus deo gratias: qui personam
imperatoris custodiuit. Credimus imperatricē ani-
mo conturbatā esse: eiusq; cōpatimur adolescentie
que ad calamitates in Germania3 uenit perferēdas
putamus tamē eam ipsam sibi consulere: & consula-
tiones querere. cōflictationes Hūgarie didicimus:

omnia sunt ad turcorū potentiam augendā: ferenda sunt que deo uolente fiunt: ille ex malo bonū elicit. si dabitur aliquādo facultas: cogitabimus de te nō aliter q̄ de nostro fideli & singulari amico. Laurentium Rouarellā qui cum presentiū ad te ueniet nuncium aplicum tibi cōmendamus: ut assistas ei & cōsulas si quas ex te quesierit. Tu quoq; si aliqd̄ monasterium uel preposituram bonam uacare perceperis: fac nos q̄primū certos. potes per Venetias mittere litteras: illinc enim frequentes ad nos currunt tabellarij: mercatorū querenda suffragia sunt. Vale ex Roma die tertia iulij. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Procopio rabēsteyno. S. P. D. Ex Vienna tuas recepimus litteras cum Bohemiā peteres: nescimus an redieris. Audiuimus in signē fratrem tuū & amicū nostrū singularem Iohannē equitem extremo die functum. credimus te turbido & amarulēto esse animo. Naz & nos tali socio priuati non dolere uehementer nō possumus: Sed quid agamus: trita est hec uia: aut non nasci oportet: aut natū mori: nobis parētes periere frēs necessarii sorores: amici pauci admodum sunt cū quibus iā uiuere delectet. Naz etate graues parare nouos amicos nescimus: & ueteres paucis demptis mors abstulit. nec modo aliud expectam⁹ nisi aut eripi nobis eos quos amamus: reliquos aut nos auferri ab illis. At quandocunq; dies illa uenerit: non erimus inuiti ut olim: quibus ad maiorem amicorum cumulu⁹ erit eundum. Credimus te ista etiā meditari: nec egere cōsolatione: ideo p̄terimus hec. accepim⁹ turbulētās esse res germanie: neq; im

peratori bene esse cū rege Hungarie dolemus. Naꝛ
res pessima est & noxia: nō modo Auftrie; sed uni
uerse reipublice xp̄iane. deus meliora pmittat. Cu
pimus de rebus Bohemicis fieri certiores: si quid
ſperandum ſit Laurentiū Rouarellaz qui has ad te
deferet. cupimus tibi cōmēdatū eſſe: frater eſt archi
epiſcopi Rauennatis tibi amiſſimi. conſilium tuū
optabit in rebus agēdis: ne deſit ſibi rogamus pru
dētia tua. Vale: & Nicolaum noſtrum pro tua cō
ſuetudine cōmēdatū habe. Ex Roma die tertia Ju
lii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senenſis Iohanni Inderba
chio. S. P. D. Ex Hiſtria littere ad nos tue ue
nerunt. iam prius in fauſta ceſaris nouitas p
uenerat: ita ſe humane res habēt: nunc iacemus: nūc
in alto ſumus. deo laus: qui ceſarem ex maximo oī
um periculo liberauit. dolemus uicem Gurceſis epi
ſcopi noſtri amici optimi cōmiſere ſcimus & Vn
gnodio cui nō dubitamus admodū nocere diuitias
facta ſunt hic que fieri potuere. Executoriales miſ
ſe littere: & modo nuncius aplicus eo pergit ſacre
theologie profeſſor Laurentius rouorella: quem ti
bi cōmēdamus ſi eum uideris. Ambroſio noſtro
diximus que iuſſiſti. expectabit ad aliquantuluꝝ: &
ſi moleſte fert: tamdiu ſe ſuſpenſum teneri de ppo
ſito Bertelſchaden: expectabimus quid agas. Cupi
mus ſi quid monaſterioꝝ uacare contigerit: id no
bis ſignifices: ut tandē aliquid conſequi poſſimus
quo leuior fiat noſtra paupertas. In cauſa. prebēde
tue uexamur: maxime ob dominū Czamotoſem:
qui tuū aduerſariū tuetur. iuuamus tamē te quoad

30
possimus. Vale: & senatui Tregestino: ep̄oq; ac p̄-
posito Pisini nostro nomine salutes dicito. Ex ur-
be die quarta Iulii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iohanni cardinali
sancti angeli. S. P. D. Scripsi nuper reuerēdis-
sime pater & domine mi colēdissime nō pau-
cas litteras dignationi tue: nescio an ad te potuerit
penetrare: cū audierim te dimissa Hungaria Bosnā
petiuisse. Nunc pauca subiiciā: & casui mea scripta
cōmittam. Nāq; littere tot montes: tot flumina: tot
barbaras nationes nisi casus inopinatus pertransi-
re iubeat. Scripsisti mihi de Pragēsi ecclia tuo mo-
re paucissima uerba: sed preter consuetudinē mor-
dentia. dicis enim nos hic omnia bene expeditos
nec dubium est quin sermo tuus ironicus fuerit: nō
dicam amplius. & si opinor quorsum ea uerba ten-
dant me non ignorare. ego pro mei animi libertate
semper aperte cū dignatione tua sum loquutus: &
ita faciā si qñ redieris: qđ deus breuissime cōcedat
cum sospitate & honore: tunc si quid erit quod mi-
hi uelit tua paternitas subiicere audiam patiēter: &
uel obiecta purgabo: uel petam ueniā: nisi qđ pleri-
q; agunt alta mente archanū tuum includere uolue-
ris: & de hoc satis audiui: ut dictum est de tuo tran-
situ: credo fuisse urgente; causam. sed doleo armis
plenā esse Hungariā: quibus non in thurcos sed in
sefe barones eius terre depugnent. Illud quoq; mo-
lestissimū est qđ imperatorem inter & Hungarie re-
gem uetuste cōtentiones reuirescūt: malletm tua stu-
dia huic morbo mederi: & que sunt in uiscerib9 no-
stris auferre mala conari potius q̄ que cutem attin-

gunt. Sed cuncta optime nouit prudentia tua: cuius iudiciū nunq̄ meo postposuerim. Venio ad res Italicas: dñs noster bene ualet: ad cruciatam totis intētus animis. Apud Esculam latrones cum Losia & Octauiano arcem quendam munitissimam ecclesie occupauere. Legatus adductis eo copiis omnes in deditionem accepit. Vrsini cum comite Euerfo cōtendunt: & Colūnenses qui haecenus quieuerunt: nouissime se bello immiscuerūt. Rex Aragonn̄ cum Genuensibus bellum gerit. de pace nullum uerbum dux Mediolani quiescit: & Veneti quibus nup̄ nōnulli ciues in exilium acti sint: & aliqui manus amiserint. Senenses intestino morbo laborant. Piccinin̄ regis homo est: nec putatur hoc āno arma sumpturus. Ex regno audiuimus aliqua que non placent: nescio an erūt uera: Papa nuper me rogauit cur nō impedires: respondi ut soleo libere suam sanctitatē cum esset in Hispania Italia negocia curare nō potuisse tuam reuerendissimā paternitatem in Bosna ualde a rheno distare. Camerarius legatus orientis duos pape nepotes in uincula coniecit: qui Cipruz populati fuerant: que scribam alia nō habeo. Ex urbe Roma die quarta Iulii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Heurico senstlebē: Salutē plurimā dicit. Dominus noster sanctissimus mittit Laurentiū Rouarellā qui has literas secum affert ad serenissimū Hungarie regem: nō fuit homo alias in austria: necessaria erit ei istructio & directio tua: cōmendamus eum tibi. bonus uir est & doctus theologus. cura eius erit: ut captiui imperatoris dimittant. Varadiensis relaxet: &

pax si fieri potest. Illas demū partes inspiciat: ab eo intelliges italicarū rerum: & huius urbis statū: plus mali q̄ boni audies: neq; enim quiescere Italia consuevit. uosq; Germani didicistis mores nostros: & nō modo uicinos sed fratres: atq; ipsos parētes bello permittis: nihil est usquā tutum. Damnosissimū est q̄ austrie inclita domus in se ipsa discidiū habet deus illos principes meliori aliquādo respiciat oculo: & quos fecit maximos faciat amicissimos. In cā Varmiēsi expectamus quid sequatur: quia ibi multum spei collocamus: alioquin ad men dicitatem redacti sumus. Si quid in partibus illis uacat qd̄ obtineri posse confidas uelis nobis significare. Grati as agito regie maiestati pro litteris missis pape: ad regratiandum de nostra promotione. Bene uale ex Roma die quarta Iulii. Millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo.

Neas cardinalis Senensis illustri principi Ludouico duci bauarie S.P.D. Reddite sunt nobis littere tue humanitate & beniuolentia plene: quibus rogas: ut illustri principi Ruperto nepoti tuo ad consequendam ecclesiam Ratisponensem nostros fauores impartiamur. Reducisq; nobis in memoriā clare memorie genitoris tui erga nos caritatē: & tuam illam quaz simul habuimus in noua ciuitate consuetudinē. Vidimus libenti animo epistolā tuam: & mirati sumus subscriptionez proprie manus. Scribis enī optime qd̄ est in tanto principe ualde laudabile. recordamur quotiēs ī curia cesaris suaues habuim⁹ s̄mones ī simul: & cū de lapide iūi sibilitatis inq̄sitionē faceres: tenem⁹ mēoria iditio

ne tua possedisse nos ecclesiã Hispanẽsem & fuisse
a genitore benigne tuo tractatos. Scimus q̄ nobilif
suma est inclita domus Bavarie: & quãtũ illi apl̄ica
sedes tenet̄ intelliges uti cõfidimns nos non esse in
gratos. de nepote tuo sunt egregia testimõia: quia
tũ cõmissarii sumus in causa huius ecclesie Ratispo
nensis: non possumus aliud dicere: nisi q̄ inuenies
nos ueram relationẽ fecisse: & semper paratos esse
nunc & in futury tue uoluntati morẽ geramus. Da
tũ in urbe Roma die. v. Iulii. M. cccc. lviij.

Neas cardinalis Senensis preposito Spirensi
S. P. D. Accepimus litteras tuas quib9 rogas
ut ius nostrũ in p̄benda ecclesie maioris Vor
maciensis in nepotẽ tuũ transferre uelimus. Cõpla
cuissẽmus certe tibi: cui libenti animo tanq̄ singula
ri amico & homini uirtuoso gerimus morem: nisi
preuenti fuissẽm9: & iam spẽm alteri de iure illo de
dissemus. Scripserunt enĩ nobis decanus & cantor
Vormaciẽsis: qui negocia p̄positure nostre gerunt
de uacatiõẽ prebẽde hmõi: multũq; suaserũt: ut ius
nostrũ illi dimitteremus: qui per capitulum ad pos
sessionẽ q̄uis de facto erat admissus: cui iam prepo
siturã nostrã arendauerant. Deinde superuenerũt
etiãz littere illustris principis comitis palatini pro
eodem dictã prebendam petentes: quibus indu
cti animũ inclinauimus ad complacendum prefato
possessori: siue ut rectius dicamus intusulo. Nã quã
uis sp̄eti fuerimus a capitulo: quia tũ natura litigi
osi nõ sumus: decreuimus bonum pro malo repẽde
re: Rogamus autẽ te: ut equo animo feras si hac ui
ce p̄cibus tuis nõ annuimus: cum sicut prediximus:

alioruz scripta peruenerint. Deinceps si quid occur
rerit quod tui causa facere possimus: nō erimus re/
quisitioni tue quoquo modo aduersi sed quantum
uires nostre tulerint: & tibi & amicis tuis conabi/
mur rem gratam facere. Datum Rome die .xxii. Ju
lii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis decano Vormaciē/
si. S. P. D. Cognouimus que scripsisti de pre/
benda que nuper uacauit in ecclesia Vormaci
ensi: suades ne nos de illa intromittamus: & ius no
strum possessori tradamus: cuz neq; utile nobis sit
dictam prebendā obtinere secundū statuta ecclesie
neq; dispensari aduersus ea consuetum sit: multum
tribuimus consilio tuo. & crede q̄a nō est mens no
stra grauare ecclesiam illam: nec litigiosi sumas: ut
uelimus supra modū contendere. Nos si eam p̄ben
dam obtinuissēmus: non propterea uiolare statuta
uestra uoluissēmus: aut aliquod uobis asferre gra
uamen: sed iuxta consiliū tuū fecissēmus: & confi
dimus q̄ non fuisset capitulū uestruz de nobis ma
le cōtentum: uerum utcunq; res se habet: quis confi
liarius palatini nullum ius habeat in predicta pre
benda: nobis sp̄etis se intruserit. tamē quia uir no
bilis est: & illustris palatinus p̄ eo scribit: tuq; plu
rimū id suades: & Iohannes tolner etiam hortatur
erimus cōtenti transferre ius nostrum in predictū
consiliarium si cum eius procuratore qui hic est cō
uenerimus: & deniq; confide: quoniā ecclesiam ue
strā iuuare atq; extollere nō dep̄mere: aut quoquo
modo ledere intendimus. Verum quia capitulū ec
clesie sancti Andree animo deliberato nobis sp̄re/
e ii

tis: & litteris nostris cōtemptis ad possessionē prebende per nos acceptate alium intrusit. Intēdimus experiri de iure quis sit potior: itaq; rogo ne mireris si liteꝝ pro parua re ingredimur: quia cōtemptū potius q̄ prebendam animo metimur: quā etiam si obtinuerimus: alteri eiusdē nationis resignabimus. Postremo scribit nobis Iohannes tolner queremonias factas esse apud aliquos germāie p̄latos de reservationibus cardinaliū quas habēt in partibus illis: nescimus an propter nos & gratiam nostram is rumor fiat. Nos quidem super uigintiquatuor annos in Almania seruiuimus: & semper honorem illius nationis pro uirili nostra promouimus: & nūc ad cardinalatum q̄uis insufficientes uocati: id conamur: id studemus: id tota mente querimus: quod illi nationi utile decorumq; esse putamus: cuz nōnullis aliquando uehementer cōtendentes: ita ut in sacro collegio magis Germanū q̄ italū me esse dicāt. Quibus ex rebus non sumus arbitrati Germanice nationi futurū odiosum: si beneficia in ea pro duobus milibus ducatoꝝ in annuis redditibus obtineremus. Et q̄uis in bulla reservationis nostre fiat mētio de monasteriis: nunq̄ tamen intentio nostra fuit ad ea monasteria litteras trahi que per cōpacta referuari non possent & ita sanctissimo domino nostro diximus adiiciētes: q; pro nullo monasterio nunq̄ litigaturi essemus. Sed solum id reciperemus quod cum bona gratia principū iu quorum territorio esset habere possemus. Itaq; nos existimamꝰ aliquos prelatos occasionē habere ut de nobis conqueri possent. Quapropter rogamus te qui soles cū

pluribus conuersari: ut mentem nostram omnibus declares: & presertim archiepiscopo Maguntino: apud quē nō dubitamus nos haberi cōmendatos cum & nos sui status & honoris quantū uires nostre ferunt: semper defensores sumus. Datū Rome die .xxii. Iulii. M. cccc. lviij.

Neas cardinalis Senensis Balie Senensi. S. P.

D. Que ornamento splendori glorieq; isti ciuitati uestre patrie nostre esse possent: nūquā tedio nobis esset: aut querere: aut si in potestate nostra essent exhibere. Eapropter cū nuper nobis scripsissetis: ut pro studio legum: aliarumq; facultatū in urbe uestra reformando: sanctissimo domīo nostro uerba faceremus: utque clerus uestre ditiōis ad eam rem certam pecunie quantitatem conferret impetrare conaremur. Fuimus e uestigio cum eodem sanctissimo dño nostro: oratore uestro spectato uiro Leonardo ad id accersito perorauimus causam ut arbitrati sumus oportere: sed non exorauimus: Quomodo autem pietas domini nostri ad eaz rem responderit non ambigimus Leonardū prefatum collegio nostro significasse: itaq; non est: cur plura circa hec dicamus. Illud adiucimus: q; nosse magnificencias uestras non inutile arbitramus. Hodie littere ex Neapoli aduenerūt: quibus certior fama fit comitem Iacobū piccininū ab inclito rege Aragonum pecunias non paucas accepisse: quibus copias suas instruere possit: at regni metas exire: ferunt eū aduersum Sigismundū maletestam arma moturū: instante Vrbin. ate comite: sed nulle sunt hominum insidie: nec sagicta semper eo tendit quo directā ui

detur. sapiunt magnificentie uestre: & quod ex usu fuerit cogitabunt. nos pro debito nostro hec reipublice uestre significanda putauimus: cuius tranquillam quietem indefinenter optamus Datum Rome die. xxii. Iulii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Balie Senensi. S. P.

D. Accepimus litteras uestras quibus cognouimus que de comite Iacobo piccinino & ei9 transitu suspicamini. Fuimus sepe cum spectabili oratore de eadem re locuti: & eadem uidebantur nobis formidanda que uobis: si homo ille regnum exiret nunc scriptis uestris comoniti statuimus de re illa certiore pontificem facere. Sed cum podagra nos impediret ne presentiam domini nostri accedere possemus: scribimus que nobis uidebantur apostolice maiestati: & rogauimus: ut oratori uestro audientiam preberet: qui latius loqueretur. Placuit id de mentie sue oratoremque uestrum mox post cedula nostram audiuit: & ita semper omnibus respondit: quem admodum de patre optimo & diligentissimo conseruatore uestre libertatis sperandum erat. Scribet omnia seriosius senatui uestro Leonardus orator. Ita enim non est cur nos ea repetamus. Sumus & erimus solliciti in his que uestre reipublice tranquillitatem respiciunt: Postremo quia Franciscum patricium in uinculis coniectum accepimus uirum fama clarum: & qui ornamentum ciuitatis uestre nou paruum hactenus fuit: rogamus in eius iudicio benefacta cum malefactis pensare uelitis: & hominem in uita relinquere: qui suis scriptis uestram urbem illustrauit: & in futurum splendorem ei maximum adiuuare potest. Quod si fe

34
ceritis: omnes collegiū nostrū cōmendabunt: in quo
plus beneficiū q̄ iniurie recerdatio ualuerit. Datum
Rome die uicesima quarta Iulii. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis ep̄o Tridentino. S.
P. D. Redeuntē in Almaniaꝝ Nicolaū creuil
capellanū nostrū & compatriotā tuū: cū Tri-
dento transiturus sit: nolimus sine nostris ad te lit-
teras dimittere: quibus intelliges nos ueteris amici-
cie: & quomodo simul ad sacros ordines promoti
fuius memores esse: cupidosq; magnopere aliqñ
aliquid agere quod tibi gratum existat. Reliqua de
nostra erga dignitatē tuā uoluntate: & de statu Ro-
mane curie idem Nicolaus plenius referet: cui uelis
tanq̄ nobis plenam credentie fidem prebere. Insuper
quia nepos noster Franciscus gratiam expecta-
tiuā habet in ecclesia tua: rogamus ut in euentu uar-
cationis alicuius prebende auxilio sibi esse uelis ad
obtinendū possessionē: quemadmodū de tua erga
nos beniuolētia & amicitia ueteri plene confidim⁹
Datū Rome Kal. augusti. M. cccc. lvii.

Neas Cardinalis Senensis Nicolao cardinali
sancti Petri. S. P. D. Reuertit̄ ad partes Ger-
manie capellanus meus Nicolaus creuil: quē
in agendis suis dignationi tue quantum ualeo cō-
mendatum efficio. diu nihil noui de tua dignitate
accepi: puto eam bene ualere quando in contrariū
nihil accipio. De prelatiis Germanie & dietis eorū
multa hic dicunt non bona: tuam dignationē nihil
latere opinor: nisi tua circumspectio illis obuiet re-
bus: nescio quis alius occurrere possit. ego tamē te
in hac cūria presentem potius esse uellem: q̄ quis pa-

rum ē q̄ cardinales reipublice cōsulere possint: sed
iuuaret me sepe in p̄ntia tua esse: & pro ueteri mo-
re dulces miscere sermones. fortasse aliquñ nō tede-
ret dignationē tuaz in curia morā traxisse: quis sit
status haruz partiū non dubito per familiares tuos
dignationi tue scriptū esse. Referā tñ paucis: quō se
res habeat: Dñs noster in primis bene ualet. Roma
quoq̄ preter solitū hucusq̄ sana esse uidetur. obiit
cardinalis Neapolitanus icuria potius q̄ aeris gra-
uitate. Vrsini & comes Euerlus adhuc inter se ar-
mis cōtendūt: que res facit: ut annus uberrimus ste-
rilis uidebat̄. Huc accedit indignatio quam ponti-
fex cōtra Vrsinos accepit. tractat̄ concordia nescio
quā facilem habebit exitū. Comes Iacobus piccini-
nus qui hactenus in regno fuit: nūc suscepta a re-
ge Aragñū magna pecunia exiturus regnū dicitur.
& cōtra Sigismundū malatestā quez rex odit arma
moturus: quo cum p̄fecturus est Comes Vrbinas
Alii arbitrant̄ hec fingi cōtra malatestas: ut impro-
uisi Senenses inueniant. Quicquid egerit piccinin⁹
sū regnū exierit: arbitrantur omnes totiam Italiam
rursus in arma ruituram; atq̄ hoc modo gerē bel-
lum contra turcos. Nec melius in Germania res se
habent: qñ imperator & rex Hungarię sicut nosti:
inter sese acerrima contentione depugnant. deus ec-
clesie sue melius consulat. Cōmendo me dignatiōi
tue ad eius mandata omni tempore paratū. Ex ro-
ma Kal. augusti. M. cccc. lvi.

Neas cardinalis Senensis archiepo Saltzbur-
genſi. S. P. D. Nicolaus creuuel capellan⁹ no-
ſter dilectus uēturus est ad dignationē tuam:

quā rogamus in suis agendis cōmendatum habere
 uelis. Ab eo intelliges romane curie statum: & quō
 res Italie sese habeāt: itaq; nō est opus de his aliqd
 scribamus. Nō sumus imemores beneficioꝝ que a
 dignatione tua percepimus dum in Germania esse
 mus: & quō in Saltzburga sepius a dignatione tua
 gratanter accepti & honorati fuimus: ob quaz rem
 erit nobis semper cura: ut tibi & ecclesie tue pro no
 stra pōssibilitate uicem rependamus. Insuper quia
 duo sunt in tuā curia nobis a longo tēpore dilecti:
 Iohānes lanuterbachius: & Iohānes troster uiri bo
 ni & fidelissimi: eos dignatiōi tue quoad possum⁹
 efficimus cōmendatos: reputaturi nobis impēsū:
 quicquid in eoz personis boni per te collatum fue
 rit. Datum rome Kal. augusti. Millesimo quadrin
 gentesimo quinquagesimo septimo.

Neas cardinalis Senensis Iohanni troster. S.

P. D. Fecisti probe q̄ nobis ex Hūgaria Viē
 naq; singula scripsisti que tunc gerebant. Au
 diuimus inuiti illaz partiū tribulationes: uelit de⁹
 ut tandē principes inclite domus auftrie inter se re
 concilient. Illud autē libēter intelleximus quod de
 epo Varadiensi uiro optimo significasti: cuius in
 nocētia libertatē cōsecuta est. Nihil pfecto hoc tpe
 nobis iocūdius significari poterat. tu de nobis sibi
 oīa uera dixisti. Nam cū audiuimus capturā ei⁹ uer
 hemēter probatissimi patris infortunio cōmoti fui
 mus. Scripsimusq; mox regie maiestati q̄ nobis de
 patre sincero & optime merito testificāda uideban
 tur. Rogauimus etiā pontificē maximū: ut litteras
 ad regē daret: quibus relaxationē episcopi peteret:

eaſq; bis obtinuimꝰ. primas per caſuales quenda
tabellariũ miſimus. ſecundas uero per Laurentium
Rouarellã deſtinauimus: qui nunciuſ apoſtolicꝰ ad
regem profectus eſt: que quis tarde hinc uenerit te
ſtimoniũ tamen prebebunt noſtre in eꝰm caritatis
Poſtremo que ſuades fecimus. cõgratulatorias enĩ
epiſtolas eidem epiſcopo & miſimus & mittemus:
itaq; non eſt cur uerearis officiũ noſtrũ requiri poſ
ſe. de rebus curie noſtre ſuperſedimus ſcribere: cuꝰ
Nicolaus noſter creuil te cõuenturus ſit: ex quo cũ
cõta uel minima que in Italia gerunt abũde cogno
ſces. Reliquũ eſt ut bene ualere ſtudeas: archiepiſco
poq; fideliter ſeruias: apud quem tua obſequia nõ
erunt ſine premio. Nos auteꝰ ſemper tui memores
erimus. Vale. & ſi Iacobus Letronus iſtic eſt: mille
ei ſalutes noſtro noĩe dicitõ. Ex urbe Roma Kal.
auguſti. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senenſis Iohanni Ianuterba
chio. S. P. D. Ex nicolao noſtro creuil tibi a
miciffimo cognoſces que apud nos gerunt:
& quo nos in te animo ſumus: Nam quẽadmodũ
te iam pridem dileximꝰ: ita & nunc amamus. Cu
pimusq; tibi eſſe: & ſi quando aliquid pro te facere
poſſemus nõ eſſet in nobis mora. Confidimus tibi
bene futurũ apud archiepiſcopũ Saltzburgenſem q
pro ſua ſingulari uirtute ſeruitiis tuis debita p̄mia
non negabit. Vale igit̃: & nos eidem archiepiſcopo
ita offeras: ut intelligat nos ſibi complacendi cupi
dos eſſe. Datũ Rome Kal. auguſti. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senenſis dño de Roſis. S. P
D. Magno merore affecerunt nos littere ami

corum quibus clarissimū & spectatissimū filius tu-
 um Henricū diem clausisse extremū cognouimus:
 doluimus certe illum in flore sue iuuentutis ex hac
 luce migrasse: cū multa & pro domo tua: & pro in-
 clito regno Bohemie facere poterat. cuius uero illud
 molestissimū fuit q̄ senectuti tue & baculū & sola
 men ereptū esse uidebamus. Sed cū cogitauis anix-
 mi tui sapientiā: non dubitamus quin consolationē
 ipse rerū mortaliū usus tibi prebeat. frequēter acci-
 dunt hec. Sepe filii patres in morte precedunt. Ra-
 ro est senex qui plures ex suis filiis non premiserit:
 tolleranda sunt hec: nec dolore consiliū est ubi dor-
 lor nihil affert presidii. Acquiescendum est diuine
 uoluntati: omnia deus in meliorē usum cōuertit: ni-
 hil ipse perperā: nihil temere agit. Ille sapiēs homo
 est qui ea uult que uelle deum nouit. Nos filiū tuū
 in eo statu: in eo tempore uocatū a deo nō ambigi-
 mus: in quo illi melius fuit exiuisse hominē: itaq; q̄
 uis non dubitamus magnificentiā tuam quieto esse
 animo: & ea uelle que deus uoluit. tñ pro nostro of-
 ficio rogamus: ut hec humana equa mente feras: &
 quod restat cui cū reliquis filiis tuis dulciter ac sua-
 uiter traducas: id erit nobis supra q̄ dicere possum⁹
 acceptum. Diligimus enim summope personā tuā:
 nec obliuioni dare possumus quāta nos caritate in
 Viēna quondā complectebaris: & deniq; semp no-
 bis ante oculos est humanitas illa atq; urbanitas:
 quā nobis & Procopio rabensteyno ostendisti in
 Crumana: uita enim nos ardenti caritate: & ut aiūt
 euiscerata dilectione suscepisti: ut omni tēpore nos
 & tibi & natis tuis: & his qui nascent̄ ab illis ob:

noxios esse putemus: & hoc quidem ostendemus si
namque sese facultas obtulerit. reliqua referet Nicola
us creuil capellanus noster dilectus: quem tue magni
ficentie commendamus: cui tanquam nobis credentie fidem
plenam exhibere uelis. Datum Rome Kal. augusti
M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Ladislao regi Hun-
garie. S. P. D. Cum superioribus diebus Iohannes
Varadiensis episcopus apud Budam in uincula coniectus es-
set: idcirco tuo iussu factum diceret: egre id mihi dupli-
ci de causa fuit. Nam & presulis integerrimi ac mihi
amicissimi infelicitati compatiebar: & honorem tuum
pariter obnubilari dolebam: cum episcopus de tua sere-
nitate optime meritum: & doctrina predictum singula-
rum: tua sublimitas in carcerem retrusisse affirmaretur:
Scriptum itaque mox excellentie tue que mihi in ea re fa-
cienda uidebantur pro gloria tua: quemadmodum fide-
les famuli benignis dominis suis consulere aliquando solent.
Scriptum etiam sanctissimus dominus noster semel atque ite-
rum. Nam qui Varadiensem pontificem & uirtute &
nomine optime predictum intellexisset: non poterat ei
cum indigna ferret non opitulari: nescio an hominibus lit-
tere tuam sublimitatem adierint. illud nunc relatum est
quod totam hanc curiam gaudio repleuit non sine preci-
pua & ingenti laude tue sublimitatis. Nam cum episcopus
idem non tuo motu: sed aliquo potentium impulsu
quibus non facile resistere poteras: in captiuitatem du-
ctus affirmaretur: Nunc illud plane dicitur quod inno-
centem prelatum quem alieno impulsu ceperas tua spon-
te solummodo relaxasti: ex qua re patefacta est ani-
mi tui innata probitas: & episcopi innocentia liquefacta

Quippe sanctissimus dñs noster: totusq; cardinali-
 um cetus rectitudinē animi tui & singularē prudē-
 tiā magnis extollunt preconis. Ego uero qui eun-
 dem ep̄m iam dudū uirū probatissimū esse cogno-
 ui: eiq; singulari amicitia sum cōiunctus: nō solum
 laudo circūsp̄ctionē & beneficentiā tuā: sed grati-
 as quas possum tue serenitati ago pro salute homi-
 ni mihi amicissimo restituta: intelligens nō me mi-
 nus ea de causa glorie tue obligatura q̄ ipsum ep̄m
 Eram etiā ante seruator sublimitatis tue multis de
 causis obnoxius. sed accedente hoc beneficio: nihil
 est qđ iā mihi reliq; sit quin totū qđ possū maiesta-
 ti tue debeā. Ex Roma nonis augusti M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis electo Vratisslaviē-
 si. S. P. D. Reuertit̄ ad partes istas dilectus ca-
 pellanus noster Nicola9 creuil canonic9 Vra-
 tislaviensis tibi iam pridē notus: ab eo senties que-
 cūq; apud nos gerunt̄: & quis anim9 noster erga te
 sit: qui & tibi & domui tue nobilissime tāto magis
 afficimur: quāto indies patris tui frat̄e & tua erga
 nos merita magis recolim9: itaq; nō erimus in scri-
 bendo longiores: tantū dignationi tue Nicolaū cō-
 mēdamus: rogātes si qua sunt que per nos tui cau-
 sa fieri possunt: ita de nobis confidas: quēadmoduz
 ueri amici inter se consueuerunt. Datum Rome no-
 nis augusti. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Henrico senstlebē:
 S. P. D. Per Nicolaum nostrum canonicum
 Vratisslaviensem: qui uunc in Almanniam re-
 uertitur: non putamus necessarium esse multa scri-
 bere: ita enim repente facturus est iter: ut multi eū

precessuri sint: uisitabit enim quocumq; in loco suo
ex more cōpatres atq; cōmatres. Nec dubitam⁹ eū
cum ad te uenerit: quin uoluntas italicas melius re/
ferre q̄ abdiscere ualeas: itaq; parcimus uerbis. Tā
tum rogamus: ut in re illa Varmiēsis ecclesie si qd
ei cōmittendū uidetur: id pro tua prudentia facias:
Est enim Vratislauia petiturus ut ait: & a nobis lit
teras habebit ad ep̄um illū credētiales ut si opus
fuerit eis uti possit. reliqua ex eo audies: quem for/
tasse licentiātū in decretis habebis. Vale: & amicis
nostris nos effice cōmendatos. Datū Rome nonis
augusti. M. cccc. lvi.

Neas cardinalis Senensis Iohanni cardinali
sancti Angeli. S. P. D. Que superioribus die/
bus apud nos gesta sunt: ea iam per alias lit/
teras tue dignationi significauī. Nunc subiiciā que
secuta sunt exinde: scies quid sperandū sit: quidue ti/
mendū cōmuni xp̄ianoy. cause. Dñs noster sanctif/
simus nōnullam aduersus Vrsinos indignationem
induit adeo: ut etiam nepotem suū ecclesiastice mili/
tie ducem contra illos miserit: castrumq; sancti gre/
gorii ab eis extorserit. Nunc cōcordia tractat̄: expe/
ctamus exitū rei. pacēq; magnopere cupimus. Nā
bella huic ciuitati caritatē annone nō pauam indu/
cunt. Fuit ipse sanctissimus dñs noster his diebus
aliquantisper egrotus: nunc diuino munere cōualu/
it: cuius prudentia nō est dubiū: quin reipublice sa/
lubriter cōsulat. nepotes eius qui patriarchā legatū
in orientē sequuti fuerant: atq; ibi ob quedā malefa/
cta cōprehensi nudiusquartus rediere utque se crie
purgent: patriarcham criminantur. Sed dño nostro

& sacro collegio cognita est illius legati integritas
 atq; cōstātia. nec sinistri quicq; de eo facile creditur
 An autē nepotes ipsi culpabiles sint: ut legati nunci
 cū tradunt: id alii inuestigent: ego & accusatores &
 excusatores eorū equis auribus accipio. Rex Arago
num bellū habet cōtra Genuēses acerrimū: & nunc
 una: nunc altera pars naues in mari perdit. Sed ip̄a
Genua miro modo afflicta est: que non regis tātū:
 sed etiā suorū exulū armis premit. Perinus dux eius
 magno uir animo & māu promptissimus miserōs
 ciues territat: qui se nō alio modo q̄ morte imperiū
 positurū affirmat: & nunc hunc: nunc alium ciuem
 ad necē rapit: qui suis cōsiliis aduersat. Rex autē per
 hos dies ut fama est: in ligno opidū Scarlinū nomie
 in Tuscia lucratus est: si uerū est quod hodie mer-
 catoribus scriptū ferūt. Id erat in ptāte dñi Plūba-
 nensis: ob quā rem sunt qui arbitrant non quietū
 regē: nisi & Plūbini dño patiat. quod si obtinuerit
 locū habebit oportuniſsimū: unde Senenses & Flo-
 rentinos ac Genuēses cui uelit laceſſire possit. atq;
 utinā nō ex hoc pax italica conturbet: hoc ē Italia.
 Que autē in Germania gerunt optime nouit digna
 tio tua. Cupio scire ubi loeorū atq; gentiū sis: quid
 agas q̄ bene ualeas: & que spes sit rebus agendis.
 Sunt enim qui dignationē tuā egrotantē se reliquif
 se affirmant: que res mihi molestissima est. Eapro-
 pter suadeo hortor & obsecro: ut sanitatis curā ge-
 ras: cureſq; ut aliquādo reuertaris huc letus & sol-
 pes: quod omnes amici tui maxime cupiunt. Ego
 uero nihil magis desidero quā te in domo tua Ro-
 me sepe uidere & alloqui: ac pro ueteri consuetudi-

ne mansuetudine tua & benignitate perfui. Non of-
fero me dignationi tue: aut familie tue: uel amicis
aliquid apud summū pontificem procuraturū. Nā
& minimū est quod possum: & dignatio tua poten-
tissimos cardinales habet qui eius negocia fidelissi-
me gerūt. Itaq; nō est cur mea indigeas opera: ego
tamen quātulus sum & tuus semper fui & ero. Ex
Roma nonis augusti. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Martino mayr. S.
P. D. Iocunde fuerunt nobis littere tue: quas
in causa decani Maguntini ad nos scripsisti.
Erant in eis plures partes: quibus breuiter respon-
debimus. Congaudes de nostra ad cardinalatuz. p-
motione: non est ea res nobis dubia. si quidem no-
ster honor tuus est: & hanc dignitatē non minus ti-
bi creditam quā nobis esse equum est te arbitrari:
quando inter nos uera est & stabiliis amicicia: que
iubet inter amicos omnia existimari cōmunia. Quip-
pe si quando aliquid occurrerit: in quo uel tibi: uel
consanguineis aut amicis tuis prodesse possimus:
ostendemus nos memores esse ueteris beniuolentie
& dulcis usure quā simul in multis locis habuimus
que scripserunt nobis principes electores: & tu eti-
am pro decano Maguntino nō obaudiuimus. Nā
& si prepositurā Vormaciensem apud nos libēter
retinuissemus: cōcordauimus tamē cum procurato-
ribus eiusdem decani de permutatione: ut tam di-
ctis principibus q̄ tibi & ipi decano: quem iam du-
dum cognouimus & amauimus: rem gratā facere-
mus: damus nunc operā: ut littere expediant oportu-
tine. Illud aliquantulū durū est: quod in calce litte

rarū tuarū scribis querelas scilicet magnas fieri de
 Romana curia: que nationem germanicā multis in
 cōmodet modis. Quatuor capita tangis: Vnum est
 q̄ decreta Constātiensis & Basiliensis conciliorum
 cōpactataq̄ natiōis minime obseruent. Et quis in
 hoc articulo omnia cōtineri uideant: tamen specifi/
 cas q̄ electiones canonicè facte nō confirmēt. qđ
 magna uis pecuniarū ab his qui beneficia cōsequū/
 tur extorquetur. Quod sub colore indulgentiarum
 & decimarū: uariūq̄ modis ex Alamania pecunie
 hauriunt. Et deniq̄ subiūgis de gratia nostra quā
 obtinuit de beneficiis in cōmendam habendis:
 quam insolitam esse asseueras. Cogimur ad hec nō
 nihil respondere. Et in primis quidem fatemur qđ
 scribis: inclitā scilicet nationē uestrā olim fuisse flo/
 rentem: & suis uirtutibus Romanū imperiū meru/
 isse. Adicimus tñ & illud: excellentissimā beati pe/
 tri sedem: postq̄ ille martirio coronatus est semper
 Rome fuisse: in qua qui sederunt: uicariatus christi
 tenuere: clauēq̄ ligādi atq̄ soluendi penes se habu/
 ere: siue greci: siue Itali: siue Germani: aut ex alia gē/
 te fuere: nec nunquā regni celestis introire ianuā po/
 tuisse: qui Romanorum pontificum auctoritatem
 contumaciter contempserunt. Nec hodie illis glorian/
 dum esse: qui auctoritate propria leges sibi consti/
 tuunt: quibus pro suo libito Romane sedis iussiones
 spernere possunt. Hos enī catholica ueritas: nisi resi/
 puerint ante obitū: ignis eterni mācipio sine inter/
 missione deputat. Fatemur insup̄ aliqñ in romana
 curia: quā regunt homīes: aliqua fieri que digna es/
 sent emēdatione: nec dubitamus ipsos Romane ur̄

bis presules etiam inquantū homines falli:errare: la-
bi ac decipi posse. Sed ut ad querelas tuas ueniam⁹
dicimus tibi dignum esse: ut compactata cū uestra
natione seruentur: idq; semper predicauimus: & in
futurum predicare nō omitteremus: siquidem natio-
ni tue a qua plurimū sumus honorati: nō minus q̄
nostre afficimur. Verum cum dicis decreta Basiliē-
sis concilii non custodiri: idq; putas iniuriosum es-
se nationi: indignam dicimus esse querelam tuam:
Propter decreta enī Basiliensis concilii inter sedē
apostolicam & nationem uestram discidium cepit:
cum uos illa prorsus tenēda diceretis: apostolica ue-
ro sedes omnino reiiceret. Itaq; fuit deniq; compo-
sitio facta: in qua nos imperatorio nomine interfu-
imus: eam certam legem dedit: deinceps inuiolabi-
liter obseruandā: per quam aliqua ex decretis con-
cilii predicti recepta uident̄: aliqua reiecta. itaq; nō
iuste agis si per omnia seruanda esse decreta contē-
dis. Sed uenio ad electiones quas passim contēpni
refers: Hoc nos nō inuenimus ita esse ut asseueras.
Nam postquā ex Almania huc uenimus: plures ec-
clesie cathedrales eiusdē nationis uacauerūt: in qui-
bus uel postulationes facte: uel electiones fuere. de
postulationibus nihil est quod obiūci possit. Nam
ille ex gratia pendent etiam uetusto iure liberumq;
est pōtifici maximo eas admittere uel reiicere. Ele-
ctiones autem si canonice fuerint: compactatorum
uigore confirmationē merētur. Nec repelli possunt
nisi de utiliori persona Romanus pontifex de con-
silio fratrum suorum sancte romane ecclesie cardī-
nalem duxerit prouidendū. Sed neq; hic est aliqd

*Dissidij
causa.*

quod reprehendi merito possit: de tempore dicim⁹
 quo Romanā curiam sequimur: neq; enim iam bi
 ennio tantum est quod hic sumus: ulla electio huc
 allata est: que rite & canonicè facta comparata sit.
 Nam Traiectensis electio: de qua magni rumores
 habiti sunt: in personam excōicata; ceciderat. Alie
 uero alios defectus habuere: itaq; uides nō esse: cur
 uestra natio circa electiones iustam querelam habe
 at. Quod deinde subiungis: extorqueri multū auri
 ab his qui dignitates uel alia beneficia assequuntur:
 non est cur de hac sede cōqueramini: sed potius de
 cupiditate & ambitione uestrorū hominū: qui cur
 rentes pro episcopatibus iuueniētes competitores
 his quibus palaciū patet: certatim pecunias offerūt.
 Illi uero qui alloqui pontificem possunt non sunt
 omnes similes angelis: sed quales in Almaniam Gal
 liaq; multos reperias. recipiunt enim quod offertur
 non extorquent. Romanus autē presul solus in tha
 lamo suo: nunc hos: nūc illos audit: & illos promo
 uere solet qui magis cōmendantur: nec scit nec etiā
 arbitratur pecunie causa hos aut illos cōmendatio
 ne preferri: nec sibi plus auri datur quā concordata
 permittant: nisi fortasse aliquando occasione expe
 ditionis cōtra turcos aliquid super annata recepit:
 quod sibi profecto non fuit in tanta necessitate ne
 gandum. Habes ergo & in hac parte responsione;
 nostram. De pecuniis indulgentiarū miramur fieri
 querelam. Nam ille postquā collecte fuerant profe
 cto Romani pontifici arbitrio non alterius erāt di
 stribuende. De decimis quoq; credimus non esse in
 dignum quod refers. Nam si alie nationes pro ex

peditione contra turcos habenda decimas exhibēt.
nō uideamus: cur etiam Theutonēs nō contribuāt.
Laudamus tamē in ea re debitos exhibere modos.
Ceterū cum tota questio de pecunia uertatur: dici-
mus hanc uetustissimā esse querelam: que nunquā
auferrī potuit. Semper enim sunt homines pecunia
rum auidi & quodāmodo infatiabiles: qui cuz mul-
ta lucrari uelint: exponere aliquid sacrilegiū putant.
Nec ulla gens est: que animo equo ex regione sua
asportari aurum ferat. Hungari almanos ea potissi-
mū causa detestantur: q̄ in regno suo negociantes:
multū auri asportant. Eadez querela est Polonorū
eadē Dacorū. In Almania quoq̄ q̄ plures gentes
reperiemus: quarū altera inculat alteram: quasi ar-
genti sui extortricem. nec curie uestrorū pontificuz
accusationibus carent. Patet itaq̄ longe lateq̄ hoc
genus querelarum. Verum quia dicis Germaniam
uestram quondam ditissimā fuisse: nunc uero pror-
sus exhaustam ex omni ere uacuam esse. Nos con-
tra sentimus: illudq̄ audacter dicimus: nunq̄ Ger-
maniam ditiozem fuisse q̄ hodie: nunquā ornatio-
rem: nunquam armis potentiozem: si uni domino
paruerit. Namq̄ si legamus uetusta tempora: inue-
niemus germanos olim ritu uixisse barbaro: uesti-
bus usos laceris: uenationi tantum: & agrorum cul-
ture dedisse operā: feroces quidem homines: & bel-
li appetētes: sed argenti prorsus inopes: quib⁹ quip-
pe nec uini usus erat. Ipsa quoq̄ Germania intra
mare & Danubium: rursusq̄ intra Rhenum & Al-
bni continebatur. Nunc uero quantum transgres-
sa sit suos limites non ignoramus. Nam plus fere

47

est quod extra nacti estis in Gallia: Retia: Norico:
Vindelico: atq; in ipsa Scythia seu Sarmatia: quaz
quod intus habuistis. Quid memoremus nobilissi-
mas urbes uestras & splendidissimas: ditissima tē-
pla: opulentissimos principes ac prelatos. Certe nō
uidemus prouinciam esse: que computatis oīnibus
uestram superet. Quod si resurgeret aliquis illorū;
Theutonū: qui tempore Iulii cesaris uixit: Germa-
niā peragraret: ut Arionistis profecto diceret: non
esse eam terram quam olim uiderat: negaretq; suā
esse patriam cum uinearum & arborum fructifera-
rum consitiones: uestitus hominum: urbanitatē ci-
uium: atq; etiam splendorem urbium: tantamq; ni-
tidam policiam apud uos contueret. Verum hanc
mutationem quis fecit in uobis: nisi religio christi.
Cultus quippe christane religionis: a uobis barba-
riam omnē expulit: atq; ita expoliuit: ut iam Greci
ipsi barbari: uos autem recte latini appellari mere-
amini. Cultum autem salutifere religionis: si uerum
fateri uultis: Roma uobis & apostolica sedes dedit
que predicatorum ad uos mittens: idolorū relinque-
re cultum: & uerū deum colere docuit. Plus est hoc
Martine quā aurum & argentū. Plus est quod ac-
cepistis quaz quod datis: itaq; decet uos accepti be-
neficiū memores esse. Quod quidem tantum est: ut
nulli possit thesauro compēdari. Transimus modo
ad eam epistole tue partem que nos cōcernit. Dicis
nos & alios plerosq; sancte Romane ecclesie cardi-
nales insolitas apud uos reseruaciones habuisse: in-
deq; multos exoriri rumores. nos & Metēsez olim
cardinalē: & alios nōnullos sibi uos gratius cō-

pertum habemus: & ab illis litterarum nostrarum
formā extraximus reprehendis q̄ hee littere cōpa-
ctatis aduersari uideantur. Dicimus nihil in eis es-
se contra ea que concordata uocant̄: nisi fortasse il-
lud recenseat̄ quod etiā monasteria reseruari uiden-
tur: in quibus electiōi locus esse debet: Nos de hac
parte abunde satisfecimus domino nostro. duo enī
diximus eius beatitudini. Primū quod nullius mo-
nasterii electionem impediri uellemus. Alterum q̄
nullū monasterium acceptaturi essemus contra uo-
luntatem eius principis in cuius ditione situm esset.
Et ita pcuratoribus nostris dedimus in mandatis.
Quod si putas etiā collegiatay. prepositurā electio-
nes confirmandas esse: neq̄ debuisse nos earum re-
seruationes acceptare longe falleris. Nam cōcorda-
ta ipsa dignitates primas post pōtificales: & in col-
legiatis ecclesiis principales apostolice sedis dispo-
sitioni permittunt. In aliis autem beneficiis inferi-
oribus: habet ipsa sedes suos menses. Quod si super
huiusmodi beneficiis ac dignitatibus reseruaciones
obtinuimus: accepimus a summo pontifice: quod
nobis concedere potuit sine cuiuspiā iniuria. Sed ar-
bitraris fortasse beneficia q̄ in Germania sunt ger-
manis potius cōmitti debere q̄ ex̄neis: nec nos alio-
ter sentimus. Sed cū nos iā annis supra. xxiiii. Ger-
maniā incoluerimus: nō reputamus ex̄neos existia-
ri debere: cūq̄ imperatori: ipsiq̄ nationi longo tpe
summa fide: magnis laboribus seruiuerimus: & nūc
ad cardinalatū recepti ea curemus: que nationis ip̄i
us honori atq̄ utilitati cōducāt: & ita prorsus agat̄
mus: ut natione Germani potius quā Itali repute-

mur. Non iudicauimus tribus illis prouinciis Ma-
 guntine Colonienſi Treuerenſi indignū uideri: aut
 graue cēferi: ſi annua duo milia ducatoꝝ in eis ob-
 tineremus ex illis beneficiis que ſedes apoſtolica cō-
 ferre haberet. Putauiffemus etiā maiora in eadē na-
 tione: cui ſemper ſeruiuimus ſponte offerre. Sed nō
 ſumus nos inſatiabiles. cōtentamur eo qđ pro debi-
 ti ſtatus conſeruatiōe ſufficiat: nec plura circa hoc
 Quod autē operas tuas ad id offeras: ut gratie noi-
 ſtre fructum conſequamur. Agimus tibi gratias: qđ
 partes amici nō negligis: idqđ rogamus: ut interue-
 niente caſu oportuno prorfus efficias. Scis que ſit
 mens noſtra: & quomodo gratiam noſtrā reſtrictā
 eſſe uolumus: ſi qua prepoſitura uacauerit: aut eccle-
 ſia parrochialis magni redditus: uelis ita efficere: ut
 ad complementū gratie noiſtre peruenire poſſimus.
 Deniqđ requiris: an aliquid dicendū faciendūue ſit
 circa eam partem que nationē ueſtram & aplicam
 ſedem cōcernit. Reſpondemus uenturū eſſe ad prin-
 cipes electores nunciū aplicum Laurentiū rouarel-
 lam: cum eo poteris ſuper hac re plenius loqui: ſibi
 qđ cuncta cōmunicare: qui pro ſua circumspectiōe
 nō ignorabit: qua uia ſit in talibus incedendū. No-
 bis tamen illud conſilium uideret: qđ prelati & prin-
 cipes ueſtri ſi qua in re grauamina ſibi nō digna in-
 ferri putant: legatos ſuos ad Romanū pontificem
 mittere nō poſtponerent: & que ſunt illa in quibus
 grauarent exponerent: peterentqđ debitam fieri re-
 formationē. Nam ſedes iſta pro ſua inſita manſue-
 tudine uotis ueſtris: que quidem ratiōe ſubnixā eſ-
 ſent: nunqđ denegaret aſſenſum. Nos autē & ſi pay-

ualemus: studia tñ nostra semp i eo dirigem⁹: ut in
clite nationi Germanice dū equa postulauerit mos
gerat. Vale optime. nosq; archiepo Magūtino cui
oro ueteri noticia sumus affectissimi effice cōmen
datos. Ex roma die. viii. augusti. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis episcopo Varadiē
si. S. P. D. Quantū de captiuitate tua indigna
& acerba doluimus: tantū modo deliberatiōe
gausi & summopere exhilarati sumus: quippe non
solum dignationi tue: cuius bonitas ac innocentia
magnifice patefacta est: Verū etiam serenissimo re
gi Ladislao congaudemus: cuius beneficētia & ani
mi rectitudo indies magis ac magis elucescit. Nāq;
sicut nobis relatum est: cum persona tua in arce Bu
densi retenta fuit: minime animus regius ad eā rem
inclinatus erat: sed seduxerunt eum eorū cōsilia qui
tue uirtuti inuidebant: nec rex adhuc iuuenculus: &
in regno nouus magnis cōsultoribus aduersari au
debat: cessit furori loco & tempore. Illud tñ cauit:
ne quid in corpus tuū emuli tui molirent: sed nunc
que sua mens fuerit aperte liquet. Nam qui alieno
cōsilio atq; importunitate dignationē tuā in car
cerem cōiecit: idem suoapte ingenio libertatē tibi re
stituit: ob quā rem nemo est qui nō intelligat captu
ram tuā: ab emulis tue probitatis: liberationem ue
ro ac salutem: a solo rege processisse. Est igit quod
& tu serenitati regie quēadmodū hactenus fecisti
ita & in posterum summa cum integritate seruias.
Nos aut & ceteri q te amam⁹ grās agam⁹: qd nos
quidē minime negligemus: eramus hacten⁹ occupa
ti: ut liberationē tuam litteris apostolicis & nostris

procuraremus: quatenus bis regio culmini trāsmi
 sumus: quarū primas mox intellecta nouitate tranf
 mitti curauimus. alteras uero Laurentius rouarella
 nuncius apostolicus secum attulit: cui etiam uerbo
 procuratio tue salutis nobis annitentibus cōmissa
 fuit. sed intelligemus eū tuam dignationē iam resti
 tutam libertati inuenturū. quod quidē gratissimuz
 est. Nam & regratiari regi q̄ supplicare longe ē pre
 stantius: & honor tuus maior proculdubio reddi:
 cum nō precibus sed innocentie libertatē tuā cōces
 sam esse manifeste liqueat. Rogamus igit̄ deinceps
 bono animo sis & iocunde uiuas: de nobis uero tā
 quā de ueteri & fideli amico fiduciā obtineas: sciēs
 q̄ uotis tuis: que quidē nostra in potestate fuerint
 nunquā deerimus. Vale: & reuerēdissimis patrib⁹:
 Strigonienſi & sancti Angeli cardinalibus aposto
 lice sedis legatis: si quando cū eis conuenies memo
 riam nostri facito. Datum Rome die decima augu
 sti. M. cccc. lvii.

Neas Cardinalis Senensis Casimiro regi Po
 lonie. S. P. D. Cuz uacaret nuper ecclesia Var
 mienſis: Cōuenientes canonici eius in Glogo
 uia maiori: & cogitantes de futuro pontifice uota
 sua in me direxerunt: postulantes a summo pontifi
 ce: ut ecclesiam illā mihi cōmitteret. Idemq̄ fece
 rūt serenissimi principes domini imperator: & rex
 Hungarie atq̄ Bohemie cōsanguinei & affines tui
 annuit beatissimus pontifex eorū precibus & sum
 mo Cardinalium consensu ecclesiam illam mihi cō
 mendauit: mittam prope diem procuratores meos
 ad serenitatem tuam cum litteris apostolicis: qui:

bus precor: ut ad possessionē capiendam necessari-
os uelis impartiri fauores. Scio enim quia sine tua
opera parum proficerent: cuius iam Pruscia in manu
tua pene tota esse feratur. Intelligā me magno mu-
nere donatū a tua mansuetudine: si mei procurato-
res ut nō ambigo tuis adiuti presidiiis: ecclesie pre-
dicte possessionē cōsequant̄. Facies rez gratissimā
summo pontifici & sacro collegio: simulq; impera-
tori & regi Hungarie: quos non dubito maiestati
tue pro me scripturos esse. Ego uero conabor: no-
ctes diesq; omni studio & diligentia tue serenitati
me gratum ostendere: atq; ita efficere: ut mihi p̄fui-
isse tuam clemētiā non peniteat: iamq; pro mea ui-
rili in sacro collegio honorē tuū tuta recepi. Namq;
cum ageret̄ de Culmensi ecclesia pro qua scripseras
essentq; qui omnino illam cōmittendā esse dicerēt
procuratori magni magistri ordinis beate Marie
Theutonicoꝝ ego prorsus restiti: meaq; suasiōne
factum est: ut res suspensa sit: cum tue maiestatis p̄-
conia: simulq; genitoris tui & germani: qui pro fu-
de catholica in bello contra turcos obiit. Clarissu-
mas uirtutes retulisset: quibus auditis sanctitas a-
postolica: que prius inclinata erat ad promouendū
procuratorē ordinis: mox sententiā mutauit: decre-
uitq; super sedere: ut interea temporis aliquid de cō-
cordia & pace illarū partium tractari possit: & me-
dio tempore rectorem aliquem siue administratorē
illi ecclesie dare: qui tue serenitati merito displicere
nō debeat. Verum ego pro ea qua tuo culmini de-
uotione afficio: audeo suadere: idq; utile arbitror:
ut tua serenitas simul cuz illis de terra Pruscie ora-

tores suos ad sedem apostolicam mittere quantotius studeat uiros prestabiles & auctoritate insignes: qui offerentes uiam iuris ac concordie cum aduersariis eorum sanctissimo domino nostro cenfuras ecclesiasticas in terra Pruscie quomodo fulminatas aut tolli aut suspendi petant. Spero enim eo modo res magnifice ad honorem tue sublimitatis: & illarum partium tranquillitatem conduci posse: cum sanctissimus dominus noster ad hec optime sit inclinatus: & multi sint in sacro collegio cardinales reuerendissimi: maiestati tue affectissimi: inter quos est reuerendissimus dominus Rothomagensis. Ego uero minimus inter omnes: nihil omittam ex his que ad augmentum status & glorie pertineant tue sublimitatis: cui me humillime recomendo. Ex Roma die ultima augusti. M. cccc. lvii.

Alixtus episcopus seruus seruorum dei: Carissimo in christo filio Federico Romanorum imperatori augusto: Salutem & aplicam benedictionem. Quauis apostolice sedi sicut placuit altissimo presidentes: ea nos semper cura tenuerit: ut inclite nationi Germanice pro nostra possibilitate concoplaceremus: & omnibus illinc ad nos recurrentibus faciles ac benignas prebeamus aures. Nuper tamen sicut nobis relatum est: nonnulli ex uenerabilibus fratribus nostris ac dilectis filiis nobilibus uiris Romani imperii electoribus: & alii plerique principes ac prelati nationis eiusdem dieta quadam siue conuentu inter se celebrato: oratores suos ad te miserunt: qui de nobis deque curia nostra non paruum querelam facientes. Inter cetera exposuisse feruntur quod

nos diuersis modis nationē ipsam aggrauantes: q̄
inter te nomine nationis: & antecessorem nostrum
felicitatis recordationis Nicolaū papam quintum con
cordata fuerūt minime adimplere aut obseruare cū
remus: quibus ex rebus: & si non dubitemus sereni
tatem tuam pro sua erga Romanam ecclesiam exi
mia deuotione illorū querelas acriter ac debite cō
futasse. Dignū tamen putabimus super his que no
bis obiiciunt: sinceritatem & innocentia; nostram
tue sublimitati perspicuam ac manifestam efficere:
ut siquādo post hac similes querimonie ad tuas au
res deferātur: habeas ex nostris litteris quod mur
murantibus ac detrahētibus hominibus responde
re atq; obiicere possis. Equidē cum nos omēs chri
stiani orbis nationes benigne: quantū cum deo pos
sumus tractare curemus: Precipue tamē Germani
cos principes ac prelatos singulari quadam carita
te: & precipuo prosecuti sumus affectu. Neq; enim
nos latet quo fauore amplectendi sunt ecclesiarum
presules: & quo seculi principes honore preueniēdi
ut illos fratrum: & istos filiorū loco sua cuique dig
nitate seruata habere debemus. Sunt euangelia sa
cra semper ante oculos nostre mētis: sanctorumq;
patrum decreta sedulo in animo uoluimus. Noui
mus quid episcopis liceat: quid p̄cipes deceat: qd
officio summi sacerdotis incumbat. Neq; cordi no
stro quicq; tenacius heret: q̄ ita sacros canones ob
seruare: ut idonei ministeriorū xp̄i dispensatores in
ueniamur. Nota ē oībus ap̄ice sedis auctoritas: ma
nifesta cuiq; prime sedis dignitas: vulgata p̄ orbē
uicarii dei potestas: cui dictū est a dño: Pasce oues

meas. Et quodcūq; ligaueris super terrā: erit ligatū
& in celis. Et reliqua quibus in euāgelio Romani
p̄sulis eminētia diuinitus declarat. Quibus ex reb⁹
nō est: cur aliquis opera nostra criari possit tanq̄ la
tius euagemur q̄ nobis liceat: aut tanquaz in alienā
messē falcē mittere uideamur: cū nō huius aut illi
us prouincie: sed uniuersi orbis presulatū in aplice
sedis specula cōsequuti sum⁹: Que cū ita sint: scim⁹
tñ eos qui uocati sunt in partē sollicitudinis nō es
se turbandos: suāq; cuiq; iurisdictionē: nisi forsitā
abutan̄ seruandā esse nō ignoramus. Ea propter
ita nos gerere in hāc usq; diem curauimus: ne q̄ de
nobis cuius hominū querela competere possit. nec
putamus aliquos esse: qui se lesos aut spretos a no
bis dicāt: nisi fortasse aliqui fuerint: qui desideria
sua nō recte metiētes: tunc se contēptos aut grauā
tos arbitran̄: cum petitionibus eorū iniustis nō an
nuimus. Sed auduimus rumorē esse tanq̄ aurū ex
natione tua: supra q̄ deceat extorqueamus. Iniuriā
tur profecto nobis: & a uero longe recedunt qui ta
lia dicunt. nihil unq̄ nostro nomie ab his extortū ē:
quibus beneficia cōtulimus ut illi garriūt. Nihil ex
actū: nihil petitū preter annatā uetusto iure debitā.
At si q̄ cōtra turcos pecūiaria nobis subsidia obtu
lerūt nō recusauim⁹. nec recusare quidē debemus p̄
tāta xp̄iane religiōis necessitate. Pecūias aut hmōi
& alias undecūq; ueniētes nō usurpamus nobis: nō
recondimus in archa: non exponimus in iocalibus:
non consumimus in deliciis: sed in defensionem fi
dei conuertimus: & in oppressionem perfide thur
corū gentis ad nostrum exterminū semper intēte.

Innumerabiles sunt & intollerabiles nobis quas in dies subimus expense: nunc in orientem legato clas sis nostre: nunc in Albaniã Scanderbechio fortissu mo christi athlete indefessoq; bellatori: nunc lega tis & oratoribus in diuersas mundi partes emissis nunc istis: nunc illis per Greciam & Asiam laborã tibus: ne destituti periclitent. pecunias mittim⁹: nec fuerunt inanes huiuscemodi sumptus: licet enīz noi bis in domino gloriari: qui per ministros suos torp entibus ac pene dormientibus cunctis ferme xp̄ia nis principibus nobis tantūmodo instantibus atq; urgentibus turchorū superbissima cornua: & insolē tissimas acies apud Hungariã confregit: magnūq; illum & potentissimū exercitū prostrauit: qui si no Hungariã modo: sed Germaniã totam Galliã atq; Italiam proterere: legemq; christi funditus euerte re promittebat. Itaq; liberauit dominus populū su um sub presulatu nostro: plebemq; suã ex ipsis quo dāmodo faucibus crudelissimi leonis: siue imanissi mi draconis eripuit: nunc quoq; classis nostra rho dum tuet̄ Cypriū Mithilenē Chiū: & omnes in ori enti christiani nominis insulas: que sine tali p̄sidio haud quaḡ turchorū manibus indies incurfantibus resistere potuissent: quodq; laudabilis ē: ac diuino nobis munere cōcessum: nō tantū quas diximus in sulas: Legatus noster sua prudentia & armorū ro bore tutatus est: sed alias plebesq; turchorū domio feruientes: ad apostolice sedis deuotionē obedienti amq; redegit: Nouissimeq; nō pauca eorundē thur corū nauigia ad oppugnandas christianorū insulas exeuntia potenter inuasit debellauit in potestātē re

cepit. nec Albania ingruentes barbarorum impetus proximis diebus inclinare potuisset: nisi nostrarum interuenissent pecuniarum auxilia que Scanderbechio misimus. In his nos rebus pecunias consumimus: in his profundimus quicquid undecumque corrodere possumus auri uel argenti. honorem dei non nostrum querimus. pro salute populi nobis commissi laboramus: non oro priuata utilitate nostra. curamus ne nostro tempore christianum nomen spurcissimi turcorum pedes conculcare possint. Sed non sunt hec onera que nos soli portare queamus: uel sedes apostolica ualeat per seipsam tollerare: facimus tantum quod possumus: & quiescentibus aliis qui nobis auxilio esse deberent instamus: acceramus: urgemus: nihil omittimus ex his que facultates nostre permittunt. Necessaria nobis detrahimus: ut incubenti necessitati pro parte nobis possibili subueniamus. Que cum ita sint: audent tamen nonnulli parum quidem religiosi: & ad conueniens bonum minus intenti: nos redarguere: quod ab his pecunias recepimus qui promouent: quis sponte oblatas in classem contra turcos emissam quod quod inique agunt iam plane prospicis. Sed aiunt plerique concordata: de quibus mentionem supra fecimus per nos minime obseruari: affirmantes electiones episcoporum: aliorumque prelatorum nos paruipedere: ac prorsus obuiere: quod pari modo neque uere neque iuste nobis subiicit: neque enim electiones prelatorum in Germania factas quouis pacto contempnimus: neque ex concordatis omnes passim electiones confirmare tenemur. sed illas tantummodo que canonice reperiuntur: quod quidem a nobis diligenter custoditum est. Nunquam enim aliquam electionem reiecimus quam repimus esse canonicam

Viros autē q̄plures illis ecclesijs siue monasterijs p̄
ficimus: in quibus electis etiā minus canonice p̄ten
debant. Quod si aliqui sunt qui cōfirmationē petē
tes nō obtinuerint: sunt autem paucissimi. Sciant se
idcirco ex sua petitiōe cecidisse: quia nec canōica fu
erat eorū electio: nec p̄motio ecclesijs ad q̄s uocabā
tur fuisset utilis. Potestate autē illa que nobis ex di
uino atq; humano iure: simulq; cōcordatis ex predi
ctis competit prouidēdi ecclesijs de persona magis
idonea: etiam si canonica in illis electio facta repe
riatur. Adhuc nō sumus usi: nec uti proponim⁹: ni
si ex magna & urgentissima causa. Super reseruari
onibus autē: ceterisq; beneficiorū prouisionibus: de
quibus similiter accepimus querelas coram tua se
renitate fuisse propositas. Non sumus memores a
liquid a nobis esse concessum contra concordata p̄
dicta. Quod si quid tale factū est: ut sepe in multi
tudinē litterarum ac negociorum aliqua transeunt:
neq; bene digesta: neq; bene reuisa: Nō est intentio
nis nostre: aut ordinariorū mensibus derogare: aut
concordatis ipsis cōtrauenire. Quinimo quis liber
rime sit apostolice sedis auctoritas: nullisq; debeat
pactionū uinculis coherceri: ex mera tñ liberalitate
nostra: ex zelo quem gerimus ad pacem: ex caritate
qua te tuamq; nationam prosequimur: concordatis
ipsis locum esse uoluimus. Nec patiemur ea temere
uiolari: dū Romane sedis gubernacula retinebim⁹:
Si quid preterea est quod ipsi nationi molestū uide
atur ex his que prodeunt ex nostro folio. Idq; for
tasse dignū emendatione censet. Possumus eniz &
non ut homines aliqui labi atq; errare: in his maxi

me que facti sunt. Non decet ep̄os aut alios quo su
 is mortales super aplicam sedem auctoritatem sibi
 uendicare. aut illos imitari quoquo modo: qui pes
 simo more: detestabilisq; exemplo in perniciē ecclē:
 astice iarchie in confusionē mixti corpis xp̄i ī ani
 marū suarum ruinam leges sibi cōstituūt: per quas
 licitum sibi esse arbitrant: apostolicę sedis manda
 ta contēnere: ac pro suo uoluntatis arbitrio ecclesia
 stica disponere spiritu aliaq; negocia. Nam qui ta
 lia presumunt alieni sunt: deum patrem suū appella
 re nō possunt: qui matrē ecclesiam recognoscere no
 lunt: sed tanq̄ membra: uel putrida: uel arida a reli
 quo corpore rescindi debent Nulli enīz premissa fa
 cultas est: ut contra Romanā ecclesiam omniū fide
 lium matrē ac magistrā recalcitrare possit: uel se ab
 illius imperio subtrahere. Cōmēdandus est una in
 domo pascalis agnus manere oportet in Archa re
 gnāte diluuiio cui cura est ne pereat: unus deus: una
 fides: unū baptisma: unus xp̄i uicarius in terris est:
 qui celos benemerentibus aperit. Claudit autē mali
 gnantibus. Siquis autē arbitratur secum non bene
 agere apostolicā sedem recurrere ad eam debet: gra
 uamen suū exponere: remediū petere. nunq̄ pia ma
 ter filioꝝ desiderio deerit qđ uiderit ad salutē eoꝝ
 pertinere. Et tu ergo serenissime imperator siquid
 arbitraris tue natōis platos habere qđ per nos emē
 dari debeat: admone eos: hortare eos & urge: ut ad
 nos ueniētes: suas nobis necessitates exponāt: gra
 uamā referāt: desideria pferāt: nā uotis eoꝝ q̄ a rō
 nis tramite nō discordēt tāto libētī⁹ annuem⁹: q̄to
 cōfidētī⁹ eos ad nos recursuꝝ hrē uidebimus. Cete

rum: quia carissimū in christo filium nostrū Ladis-
laum Hungarie ac Bohemie regem illustrem nodū
reconciliatum tibi esse percepimus: sed adhuc inter
te atq; ipsum lites esse feruntur peringentes: quam-
uis nō dubitamus pro tua te sapientia ea dumtaxat
seu querere seu uelle que sint equitati ac iusticie con-
sona. quia tñ discordia uestra tanto magis nos an-
git: quāto magis xpiane reipeblice damnū resultat.
Serenitatē tuā rogam⁹ ut ante oculos ponas primū
cū quo cōtēdis & ubi cōtēdis: quia cū carne tua: cū
sanguine tuo: cū fratre tuo: & in domo tua: in agris
paternis: in hereditate auita bellū geris: in quo nec
perdere nec uincere tutum est. Considera q̄ tu im-
perator es aduocatus ecclesie: protector fidei catho-
lice: primus inter seculi principes: primus qui arma
pro defensione religionis nostre induere debeas: cō-
sidera q̄ tu ille es in quem omniū christianorū ocu-
li coniecti sunt: quasi quēadmodū tibi ex officio in-
cumbit aduersus impiam turcorū gentem arma p̄-
moueris: uniuersos ferme reges ac principes ut te se-
quant̄ prouocabis: labentemq; rem xpianā magnū
fice subleuabis. Sin uero domi manseris aliis occu-
patus curis: nemo erit qui bellum xp̄i gerere uelit.
Erisq; tūpse causa cur nostro tempore fides catho-
lica negligat̄. Intellexisti que fecerūt turci superio-
ribus annis Constantinopolim oriētalis imperii ca-
put: ac totius Grecie colmen inuaserunt: ut urbes q̄
plurimas incenderūt: ut xpianum sanguinez effude-
runt: ut altaria euerterunt: ut sanctoꝝ reliquias ca-
nibus obiecerunt: ut imagines dei nostri: gloriosęq;
matris eius aut lanceis effoderunt: aut sputis lutoq;

deturparūt. Scis que nunc cogitant: que parant: que
 molunt. Nullū illis studium ardentius: nulla cura
 propensior est q̄ ut ea agāt: per que possint xpianā
 gentē funditus perdere. uincula: uerbera: necesse fidei
 libus omnibus cōminant: prope est eorū gladius: &
 adesse festināt tempora. Et tu interim ac patruelis
 tuus arma: que merito in hostes fidei uerterent: cō-
 tra subditos & uasallos uestros exercetis. Dices for-
 tasse quieuissem: nisi me magna necessitas impulisset:
 sed parate fuerūt insidie mihi: hereditas mea in
 periculo posita est: coactus sum arma pro defensione
 mea capescere: inuitus pugno cū sanguine meo:
 possibile est qđ ais: nihil inficiamur age: sint uera q̄
 refers omnia: sit iustissima tua causa. At iustius est
 pro christo pugnare: & maior necessitas est hereditatem
 xp̄i q̄ tuam defendere. Si tua perit: & adhuc
 ubi salueris. Sin perit xp̄i hereditas: qđ tñ nullo pacto
 futurū putam⁹: & tuā hereditatē perire oportet:
 & xp̄iane reipublice fundamenta corruere. Cogita
 igitur de cōmuni periculo prius: & maiora minori-
 bus antepone. Exquirito omnes uias quibus cum
 patrueli tuo: quātū sanguine iungeris: tantū dilectione
 & affectū sincero copuleris. Nec illi imputes:
 quomodo que per alios etati tenere subgerunt. Au-
 diuimus dilectum filium nobile uirum Lodouicū
 Buarie ducē inter te & ipsum patruelē de pace ac-
 turū in Aufriā descendisse. Credimus & dilectum
 filiū nostrū Iohannē cardinalē sancti angeli aplice
 sedis legatū: quēadmodū sibi scripsimus eisdem tra-
 ctatibus inter futurū. Age flecte animū: & ample-
 ctere bona mente concordiam. Noli omnia que tu

bi debentur exquirere. esto contentus his que potes
obtinere. Nec graueris pro bono pacis de tuo iure
paucā dimittere. Deus pro cuius causa pacem acci-
pies maiora tibi retribuet. cōmendabunt omnes sa-
pientiā tuā: q̄ furori temperantiam arrogantie hūi-
litate duricie mansuetudinē: tenacitati largitate ob-
iecerit. Sit finis aliquando ciuilis & intestine discor-
die: ut tandem cum patruale tuo reconciliatus & tu
& ipse: ceteriq; Germanice terre proceres: quorum
conueuit in armis esse inuicta uirtus: unitis iam ui-
ribus ac concordibus animis in turcos militaria si-
gna feratis: infelices christianos: qui per Greciā ca-
ptiui merentur: a iugis seruitutis eximatis: ac regi-
am ciuitatem que de Constantino cesare nomen ha-
bet: quam turpiter pridem amissa fuit: tam gloriose
recuperetis. Hec scripsimus tue serenitati non si-
ne fiducia singulari: pro ea qua tibi & inclite natio-
ni tue ingenti caritate sumus affecti. Tuum est: ut
hec tam bono animo recipias quā sunt a nobis op-
timo corde prolata. Datum Rome apud sanctū Pe-
trum pridie Kal. septēbris. M. cccc. lvii. quibus aud
Neas cardinalis Senensis Ottoni & Ludoui-
co Buarie ducibus. S. P. D. Obtinuistis tan-
dem ecclesiam Ratisponensem reuerendo pa-
tri Ruperto filio & nepoti uestro cōmendari. Satis-
factum est desiderio uestro. merebant inclita domus
uestra exaudiri in suis precibus: nec talis est ecclesia
Ratisponensis: que uel probitati: uel nobilitati eius-
dem Ruperti satisfaciat. Duo tamen obstabant pe-
titionibus uestris: Etas scilicet promouēdi minor:
& capituli ipsius ecclesie desiderium: a quo erat ali

us electus: non indignus: neq; ignobilis. Sed cum
 repetisset pietas domini nostri electionē ipsam mi-
 nus canonicam esse: & hinc electi: inde Ruperti me-
 rita libraret: pertulit deniq; nobiliorem: Nec putat
 uit in etate momentū esse faciendū: quam tante do-
 mus claritas cōmunisset. Est igitur uestrū recogno-
 scere hoc beneficiū ab ipso sanctissimo domino no-
 stro: qui & si fecit quod debuit: honorandus est ta-
 men iuuandus & extollendus: qui hoc tempore no-
 bilitatis cultor & cōseruator existit. Verum cum
 ecclesiam Ratisponensem que olim florētissima fu-
 it: & a progenitoribus uestris fundata magnis opu-
 bus abundauit. Tam pauperem ac pene ruentem: &
 undiq; laceram esse intelligam⁹: Nobilitatē uestrā
 rogamus obnixe: ut postquaz ad uestras manus re-
 diit: & caro uestra illi preest: ita efficere uelitis: ut
 palam omnibus fiat uos non uerbo sed opere ipsi-
 us ecclesie protectores & aduocatos existere: Sit uo-
 bis cōmendata cleri libertas: date operam ut distra-
 cta & impignorata bona absq; grauiamine cleri re-
 cuperentur. Sit ipse Rupertus ouium suarum nō lu-
 pus sed pastor. Sit canonicorū & aliorum clerico-
 rum non tyrannus sed pater. meminerit quia iubet
 apostolus: ne domine ur in clero: sed tanquā forma
 facti gregis ecclesie presidiamus: nouerit se nō eccle-
 sie sed ecclesiam sibi cōmendatam esse. Commēda-
 mus deniq; excellentie uestre uenerabilez Henricū
 de Habsperg: cuius electio non suis demeritis: sed
 propter obmissas iuris solennitates reiecta est. Di-
 gnus est certe cui Rupert⁹ & qui res suas gerēt nō

insultent sed compatiantur: non iniuriant sed potius
fauent & ipsum ament. Est enim uir bonus: & cuius
nobilitati ingenii correspondet mores: etenim ma-
nifesta est nobis eius probitas. Nam licet multa in
eum quesita sint testimonia ad eius famam denigran-
dam: nemo tamen repertus testis est: qui eius honori de-
traxerit. passus est uir bonus non modicam iacturam
Venit Romam cum grauib9 expensis. fuit hic ea par-
te anni: quam est ardentior & periculofior aer: & peri-
pessus est complures labores: & tandem succubuit. per-
sequebatur causam suam: querebat honorem quem sibi
debitum existimabat. Fecit quod ceteri mortales agunt
Natus quis est qui electus in episcopum alicuius eccle-
sie: non conetur electionem suam tueri: & a summo
pontifice confirmationem obtinere: Qui episcopatum
querit inquit apostolus: bonum opus querit. Verum
ea usus est modestia: ea grauitate in suo iure profes-
quendo: ut nullius unquam honori detraxerit: nullius fa-
me preiudicauerit: nullius personam in discrimen ad-
uexit. Idem fecere & qui cum eo missi sunt a capitu-
lo: testes nos sumus coram quibus causa agitata est. quam
uis in electum ipsum & eligentes nonnulla etiam cri-
mina obiicerentur per procuratores Ruperti. Ipse
tamen electus & sequaces eius nihil aliud quesiuere
quam se purgatos atque innocentes ostendere. De Ru-
perto nihil unquam reprehensione dignum dixere
sed tam ipsum quam progenitores suos & excellen-
tias uestras: ipsamque Bauarie domum cum magna
ueneratione: cum summa reuerentia & singulari qua-
dam maiestate nominauerunt. Quibus ex rebus
iustum & supra quam iustum esse putamus: ut eun-

dem Henricū: & qui cum eo uenere cōmendatissim
 mos suscipiatis: eisq; fauentes: ac consiliis & auxili
 is assistētes: quod est uere nobilitatis erga nos ostē
 datis: que uicisse cōtenta non insultat uicto: sed ui
 ctum sepe iacentē eleuat: & in partem felicitatis as
 sumit. Hec pro nostra erga uos caritate: & inclitam
 domū uestram affectione dixisse uoluimus: quāuis
 sciremus nobilitatē uestram quod scribimus per se
 ipsam id fuisse facturū. Datus Rome die quarta se
 ptembris. M. cccc. lviij.

Neas cardinalis Senensis Ottoni & Ludoui
 co Bauarie ducibus. S. P. D. Annuit sanctissi
 mus dñs noster precibus uestris: ac Ratispo
 nensem ecclesiam reuerendo patri Ruperto filio &
 nepoti uestro cōmendauit: uoluisse apostolica pie
 tas eam ecclesiam multo maiore & ditioem fuisse
 & talem: que nobilitati & moribus ipsius Ruperti
 fatifaceret. Sed qualiscunq; est: recipi debet alacri
 animo: & habende sunt ingentes gratie eidem dño
 nostro: qui ualde libēter desiderio uestro studuit cō
 placere. Cōmendamus igit excellentie uestre ecclesi
 am ipsam & clerum eius: quibus certi sumus fundati
 onem progenitorū uestrorū in manibus uestri san
 guinis constitutā: felicibus incrementis augendā ef
 se. Insuper quia uenerabilis uir Henricus de Habs
 berg qui fuit electus a capitulo in prosecutione iur
 is sui modestissime se habuit. Idemq; fecerunt: qui
 cum eo missi fuerunt ad confirmationez electionis
 petendam: dignū censemus: ut eos benigne recipere
 & tractare uelitis: non permittentes eis aliquam
 inferre molestiā uel iniuriā. Nam cū ipsi tā de prefa

to Ruperto q̄ de uobis & inclita domo Bauarie cū
summa semp̄ ueneratione loquuti sint & prosequē
di ius suū honestā causam habuerint: nō esset cōue
niens eos propterea iacture aliquid ferre: scim⁹ hec
per se notā esse prudentie uestre: ideo nō plura scri
bimus. Tantū rogamus: ut si qui sint qui eos in cō
spectu uestro criminari uoluerint tanq̄ litigādo in
hac curia honori uestro detraxerint: nolitis illis cre
dere: sed nobis potius fidez prebere corā quib⁹ est
causa agitata: & qui uobis ueritatē scribimus. datū
Rome die septima septēbris: M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Henrico senflebē:

S. P. D. Scripsisti nobis his diebus frequētes

litteras: pro quibus gratias agimus tibi: q̄ ue
ri & optimi amici officiū implet. Intelleximus illa
rū disturbia partiū. Dolemus principes uestros nō
tam se beniuolentia q̄ sanguine contingere. Cuius
rei culpam nō ipsis ascribimus: sed illis quorū ui
ces pre ceteris audiunt. Infortuniū est hoc nostri tē
poris: ut nunc potissime diuisi sumus: cum expedi
ret maxime unitos esse: sed dabit deus his quoq; fi
nem. Pro electo Vratislaueri laborauimus diligē
ter: & tandem confecimus quod petebat. Na3 tria
milia ferme ducatorū remissa sunt: in qua re intelli
ges ex Venceslao que fuerint partes nostre. Rogā
mus uelis esse cū maiestate regia ab ea literas opor
tunas impetrare ad senissimū Polonie regem & ali
os ut opus esse putabis duplicatus. Nam ipse Ven
ceslaus offert se iturum nomine suorum dominorū
in Poloniam: & nos statim mittemus Bartholome
um canonicū Varmiensē cū litteris & pcuratori

is oportunis: & necessariū est quod ambo habeant litteras regias. Poteris uti presidio dominorum dum cum bauarie Ludouici & Othonis ad impetrandas litteras regias. Nam nos eisdē ducibus per hos dies non pariuū obsequium fecimus: quod repugnantibus fere ceteris Cardinalibus: sanctissimo domino nostro suauissimus: consanguineus eorum Rupertum ad Ratisponensem ecclesiam promouendū esse: cum essemus commissarii: & alterius electionē inuenissemus non ualere: mittimus litteras credentiales: quarum uigore poteris eis supplicare: ut tibi assistant ad regias litteras impetrandas. Procopio & Nicolao scribimus quos arbitramur suos fauores non negaturos. Cardinalem sancti angeli uellemus apud uos esse: ut eius summa sapientia lites austrialice componerentur Rogamus ut nostras litteras sibi transmittas: & denique cures: ut uenientibus dictis Vencellao & Bartholomeo littere que necessarie sunt: in promptu habeant. De nouitatibus harum partium pauca sunt que scribere possimus. Ea que sunt huiusmodi ut supra in littera imperatoris. Vale optime die septima septēbris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis imperatori Federico Salutem plurimā dicit. Accepi superioribus diebus litteras tuas super negocio concernente reuerendū patrem Episcopum Laurinensem: introduxi ad sanctissimū dominū nostrum nunciū tuum: Obtinui litteras fieri secundum desiderium maiestatis tue quas idem nūcius apportabit. Supplico serenitati tue digneris ita facere ut capitaneus in Vorchestein non sit minus onerosus illi ecclesie Laurinensi:

quia re uera multū exorbitat & grauat clerum: tua
maiestas semper pia fuit: & sacre religiōi affecta cō
tinuet in hac sua gloria: tua pietas nec patiat a suis
officialibus uexari clerum: quem semper misericōr
diter tractauisti. Hec dico: quia cupio semper hono
ri tuo bene consultū esse. Accepimus alias litteras
quas in facto Ratisponensis ecclesie trāsmisisti Ru
perto fauentes. Tam ille promotus erat ad ipsam ec
clesiaz: quia reperta fuerat electio capituli inualida
Causa mihi cōmissa erat: & ego in consistorio rela
tionē feceram: postq̄ dñs noster cōsiderauit scripta
que prius tua maiestas miserat fundata super electi
one canonica: non dubitauit quin ea reperta inuali
da: promotionē Ruperti cōmendares: quod etiam
ego ita putauī futurū: & ita complacitū est illi nobi
lissime domui. Insuper gratias ago maiestati tue p̄
litteris sanctissimo dño nostro & sacro collegio su
per facto Varmiensis ecclesie in meū fauorē missis
Nunc cū idem dñs noster ecclesiā illam mihi com
mendauerit: Supplex oro: ut digneris litteras oport
unas in bona forma scribere ad serenissimū Polo
nie regem: subscribendo illas manu propria: ut ma
ior uideat affectio: rogantes eum: ut procuratoribus
meis possessionē ipsius ecclesie assignari faciat. Ve
niet enim infra paucos dies unus ex procuratorib9
ipsis ad serenitatē tuā pro litteris accipiendis: que
cupio celeriter expediri. De nouitatibus haruz par
tium hec tantūmodo scribere possum. Rex Arago
nū maximā & potentissimā habet in mari classem
minat̄ Genuensibus: sed aliis q̄ pluribus terrorē in
cutit. comes Iacobus piccininus cuz exercitu regnū

Apulie exiturus est propediem. Dicit se contra Sigismundū malaeſtam arma ſumpturū. Sunt tamē qui Senenſibus: & qui eccleſie Romane timendum putant. Vrſini & comes Euerſus inter ſe contēdūt nec finis poteſt inueniri diſcordie. Cardinalis de vrſinis quaſi papam timeret ex Vrbe iam pridem reſceſſit: & inde ſimultates non pauce exorte ſunt inter ipſum & Romanū preſulem. miſſus eſt tñ modo per collegium cardinalis ſancti Marci: qui euz apoſtolice pietati reconciliet: nescio qui fructus ſeqtur. Non ſumus ſine periculo inſtigni belli: ſi Vrſinorum domus implicata remanſerit. Ex oriēti nouitas allata eſt: fratrem cardinalis Portugallēſis ueneno periſſe in Cypro: qui regnaturus eo pfectus erat ac filiam regis duxerat. Turchoꝝ claſſis Mitilēnem inſulaꝝ magno conatu uexatura fertur: ſed auxilio illi erit legatus apoſtolicus cum triremibus ſuis & Rhodiēſi. manu alia que ſcribam nō habeo cōmendo me humillime ſublimitati tue ad cuiꝰ mā data ſemper ero paratus: Ex Roma die undecima ſeptembris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senenſis Ladislao regi Hun-
 garie. S. P. D. Que ſcripſiſti mihi ſuper nego-
 tio Vratiſlauenſis electi: curauit diligenter at-
 que peregrī: quibus res eſſet difficilis & pecuniaria: Ge-
 ſtus eſt mos tue ſerenitati: & remiſſa eſt electo ma-
 gna pecunie pars. Laborauit quoque ut ſatiſfieret de
 ſiderio tuo circa Ratiſponenſem eccleſiam: & obtē-
 ta eſt tua uoluntas. Prefectus eſt enim illi eccleſie il-
 luſtris princeps Rupertus bauarie dux conſangui-
 neus tuus. Fui ego in ea cauſa cōmiſſarius: & quē

h

admodū dabui conatus sum eam relationē facere q̄
ueritate eidē Ruperto utilis esset. Feci id libenter:
quia intelligebam me sublimitati tue: simul & icli-
te domui Bauarie cōplacere: & ecclesie illi bene con-
sulere: nec plura de hoc. Verum serenissime rex cuz
tua pietas dignata fuerit sanctissimo dño nostro p̄
me scribere: atq; instāter supplicare: ut ecclesia Var-
miensis mihi cōmendarēt: idq; iam factuz sit rogo
& obsecro: ut ceptum cōtinuans beneficiū: serenissi-
mo regi Polonie sororio tuo urgenter scribere dig-
neris pro possessione ipsius ecclesie meis p̄curato-
ribus danda: quēadmodū Henricus senftlebē deca-
nus Vratislauenſis tue sublimitati latius declara-
bit necessariū esse. Idem etiam celsitudini tue noui-
tates harum partiū quas sibi scribo seriosius expo-
net. nec alia in presentiarū: nisi q̄ me tue sublimita-
ti iterum atq; iterum cōmendo: ad eius semper mā-
data paratū. Ex roma. xi. die septēbris. M. cccclvii.

Neas cardi. Senē. Procopio cancellario Bohe-
mie. S. P. D. Quāuis raro nobis scribis ex Ni-
colao tamen simulq; Henrico senftleben intel-
ligimus te ueterem erga nos beniuolentiā retinere:
& omni officio ueri amici satisfacere: non repetim⁹
que pro nobis fecisti: sunt enī plura. Nec nos hi su-
mus: qui referre gratias ualeamus: illud tamē quod
possumus facimus. redamus magnificentiaz tuam:
& animum habemus paratū omnia facere que tibi
grata sint & nobis possibilia. Id ostendemus si qñ
pro uenerabili germano tuo preposito uice gradēsi
aliquid acciderit: quod sibi utile futurū putemus &
in nostra potestate cōsistat. Interea rogam⁹ te ut p̄

seueres in officio caritatis: & tui Enee semper me-
 mineris. Insuper quia mittemus propediē procura-
 tores nostros cum litteris aplicis ad capiendā pos-
 sessionē Varmiensis ecclesie si salteꝫ haberi poterit
 Rogamus amicitia tuam: ut eas litteras impetrare
 uelis a regia maiestate quas Henricus predictus di-
 xerit oportunas Nam totū pondus huiuscemōi rei
 consequende in serenissimo rege ipso Hungarie ac
 bohemie cōsistit. ut qui ceperit pficiat. Erimus nos
 ineternū sue maiestati & tibi obligati. Quippe si eā
 ecclesiam suo & tuo fauore obtinuerimus: conabi-
 murqꝫ semper nos gratos ostendere. Credimus car-
 dinale sancti angeli iam apud uos constitutuꝫ esse:
 quod si ita est: cōmēda nos sue dignationi tanquaz
 patri ueneratu dignissimo. Que sunt apd nos noua
 scribimus ipsi Henrico tibi cōicanda. Feruet apo-
 stolica mens desiderio exterminandi Thurcos: sed
 principes christiani inter se dissidentes: piuz eius p
 positū prorsus deserūt. deus meliora prebeat qꝫ spe-
 ramus. Vale optime ex Roma die undecima septē-
 bris. Millesimo quadringētesimo quinquagesimo
 septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohāni Cardinali
 sancti angeli. S. P. D. Breues more tuo scrip-
 sisti ad me nuper epistolas uidi eas libenter qꝫ
 significabant te ex Bosna reuersum prope Hunga-
 riaꝫ degere ac bene ualere: quod pre ceteris mihi io-
 cūdisimū fuit. Spero hec scripta mea reptura esse ī
 austria personā tuā inter mitiores gētes: utinā ita fi-
 at. Nam pntia tua futuꝫ opinor: ut principes illaꝫ
 partiū prorsus cōponant. Ait enim episcopus carꝫ

dinalis Papiensis secū anno superiori ageret in au-
stria: omnes lites inter imperatorem & regem Hū-
garie adeo attenuasse: ut parum ad integram cōcor-
diam superfuerit: composuissetq; omnino partes ip-
sas ut est opinio: nisi coactus fuisset Norimbergaz
ascendere. Existimo igit haud dubie dignationem
tuam sine debito determinaturā quod ille infectuz
reliquit. Si tamen ita est ut compositioni tam par-
ua ut referunt res defuerit: utrumq; sit elaborandū
est in eo negotio. nec minus erit composuisse impe-
ratorem & regem: q̄ thurcum deleuisse: & ego qui-
dem hanc coronaz tue dignationi auguror & opto
Nouitates harum partium nō dubito intelliges ex
aliorum litteris. Ex me tamen hec pauca habe. Rex
Aragonū maximā habet in mari classē. galearuz
supra. xxx. nauium onerariarū septem: minorū nau-
ium q̄ plurimi: dicit se iturum in Cathaloniaz: ut
inde fortior redeat contra thurcos. Inde q; factū est
ut rex Portugallie aduentū suum suspēderit: Genu-
enses hanc regis classē contra se armatā putant: si-
mulq; cum eis Florentini & Senenses timent: certi-
tudo nulla est quid tandē rex intendat. Comes Ia-
cobus piccininus cum exercitu circiter quinq; mili-
um bellatorū exiturus regnum fertur. Territat ec-
clesiam simulq; Senenses: cum se contra Sigismun-
dum malatēstam profecturum mināt. Vrsini & co-
mes Euersus adhuc inter se litigant: Cardinalis de
Vrsinis iam pluribus diebus a curia recessit: uerit⁹
ne quid sibi sinistra acciderit: cum papa exercitū mi-
sisset aduersus fratres eius. Nunc rex Aragonū ur-
sinorū familiam in suam protectionē recepisse fert.

Timor est ne Romanus ager nouis inuoluatur liti
 bus. Missus est tñ cardinalis sancti Marci ex par
 te collegii ad ipsum dñm de Vrsinis: ut si possibile
 sit controuerſie componant. Dñs noster sanctissi
 mus iteruz duas galeas cum pecunia ad legatū mit
 tit in orientem. Facit pius pater quod potest: sed re
 linquit a principibus. Nec solus potest tanti belli
 molem sufferre. Imperator thurcoꝝ contra Nitile
 nem missurus classē fertur nō modicā. Sed do
 minus insule spe legati fretus & auxilio Genuensiu
 nauale bellū intrepidus manet in Albania. Dicunt
 Scanderbechiū magnalia perpetrasse contra thur
 cos: quod si uerum est: melius tua paternitas reuerē
 diffima: que per id temporis prope fuit exploratū
 habuit: cupio ut tandem redeas: nec uelis trienniuꝝ
 cōplere: nisi principes contra turcos excitari posse
 confidis. Cōmendo me dignationi tue ad eius sem
 per mandata paratum. Ex Roma die undecima se
 ptembris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senēsis Nicolao Iiscio. S. P.

D. Grate fuerunt nobis littere tue quib⁹ ger
 manica negocia significasti: utinā meli⁹ se res
 haberent: sed ferenda sunt que nobis tempora dan
 tur: faxit deus: ut principes illi nostri aliqñ concor
 des sint: ne qui sint sanguine proximi odio disiūgā
 tur. Gaudemus Procopiū cōualuisse & nostri mo
 rem esse. Cupimus nos sue magnificētie sepius effi
 cias cōmendatos. Scribimus regie maiestati & sibi
 de litteris necessariis ad obtinendā ecclesiam Var
 miensem: rogamus in ea re tuo more sis uigil: & ita
 efficias: quēadmodū Henricus senstlebe expedierit

qui cōditiones illius patrie nouit: & noster est fidelissimus amicus: ab eo scias que sunt hic noua. Fluētiamus & nos more hominū nauigātū. frater tuus Volaterras repetiit. Italia multis in locis peste laborat: sed potissime Sena. Naz que bello afflictā fuit: & caritate annone: nunc qđ tertiū erat morbo languescit. Vale & nobis sepius scribe. Datum Rome undecima septēbris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Vlrico rieder. S. P. D. Recepimus litteras tuas quas reddidit nobis Iacobus imperatorie maiestatis nuncius.

Agimus tibi gratias pro litteris scriptis ī facto ecclēsie Varmiensis. Scimus enī te eas dictasse & expediri fecisse. nunc opus est ut alias iterum expediri facias ad serenissimū regem Polonie: & alios put opus fuerit: quemadmodū latius te admonebit procurator noster quē statim mittemus ad possessionē capiendā. Super facto Laurinensi expediuimus litteras iuxta desiderū maiestatis imperatorie: quas ipse Iacobus secū apportabit. Rogauit ipse nos ut cōcederemus sibi pecunias: cōcessimus primo sex aureos: & deinde iterū rogauit nos: ut alias pecunias sibi mutuaemus pro redito necessarias. Fecimus illas sibi concedi per banchū: & obligauimus nos pro eo intuitu maiestatis imperatorie: cui debemus omnia. Voluissēmus qđ ipse habuisset aliqua scripta uel maiestatis eiusdem: uel tua libentius sibi subuenissēmus: tñ quia nuncius imperatoris est nolui-
mus eū derelinquere sicut ab eo intelliges. Rogam⁹ des operā cum eo postq̄ redierit ut nobis satisfaci-
at. Intelleximus de dispensatiōe tua: erimus cū cor-

55
rectore: & uidebimus quid faciendū sit. Scio q̄ lit-
tere nulle possunt obtineri gratis ab isto papa: nisi
pro persona imperatoris. Si uis q̄ exponamus pe-
cunias pro te: scribe nobis & libenter id faciemus.
quia quis pauperes sumus: adhuc tñ pro te inuenie-
mus centū aureos cuz opus fuerit. Habebis cū p̄sen-
tibus litteras ad Iohannē hinderbachiiū. Rogamus
eas sibi mittas ubicunq; fuerit: & nos sublimitati
imperatorie cōmendes: ad cuius mandata paratissi-
mi sumus. Datū rome die .xi. septēbris. M. cccclvii.

Neas cardinalis Senensis Iohanni hinderba-
chio Salutez plurimā dicit. Laborauimus diu
tui causa aduersus aduersarium tuū super pre-
benda Ratisponensi: & deniq; peperimus tibi pacē
Obtinuimus nanq; prebendā prouisi Ratisponen-
si dari domino Humanno ut tibi quies esset: & ita
factum est. hoc scribimus ad consolationē tuam: ro-
gamus: ut nos imperatorie maieftati cōmendes &
iuues nos ad possessōem habendam ecclesie Var-
miensis. Vale optime ex Roma die undecima septē-
bris. Millesimo quadringētesimo quinquagesimo
septimo.

Neas cardinalis Senensis Bauarie duci. S. P.
dicit. Veniet ad excellentiam tuam uenerabi-
lis uir Héricus sentleben: & aliqua nostro no-
mine refert: cui rogamus: ut plenam credentie fidē
prestare uelis: & in his que uice nostra petierit beni-
gnum impartiri fauorem: quemadmodū de tua er-
ga nos caritate plene confidimus. Ab eo etiam sci-
es negociū ecclie Ratisponēsis pro tuo desiderio ex-
peditū esse: in qua re fecimus qd̄ uires nostre potue-

re ut honori tuo satisfaceret. Datum Rome die un-
decima septembris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Ludouico duci ba-
uarie. S. P. D. Sigismūduſ schretil bone indo-
lis adolescens primus huc uenit in causa Ra-
tisponēſis ecclesie: primuſq; litteras tuas nobis red-
didit: infetit die noctuq; diligētissime laborans ut
desiderio tuo satisfaceret cū iam res sit ad uotū ex-
pedita: dignus est qui benigno fauore tractet. Ro-
gamus igit: ut Ruperto administratori Ratisponē-
ſi cōſanguineo tuo eum cōmendare uelitis: atq; ita
efficere: ut de primo beneficio uacaturo ei cōueniē-
ti ſibi omnino prouideat. Redderis enim mercedē
condignā ſuis laboribus: & nobis ſingularē prou-
dentiā facieris: qui eū iam pridem nouimus: & pro
ſua uirtute dileximus. Datum Rome die undecima
ſeptembris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Martino mayr. S.
P. D. Sunt nōnulli tue nationis homines pa-
rum penſi habētes: quibus Romani pontificis
auctoritas: neq; neceſſaria eſſe uideſt: neq; a xpō in-
ſtituta: contra quos hanc epiſtolam ſcribere & tibi
transmittere decreuimus: ut ſi qñ tales te homines
adierint habeas ex nobis quo gladio eorū temerita-
te confodias. Nam eos non ſolū ſcripta iuuare uel-
lent: & auctoritas ecclesie longe lateq; diſfuſa. Sed
ipſa quoq; naturalis ratio eius aduerſa eſt: q̄ lex na-
ture immobilis & inuariabilis adeo fixa eſt: ut neq;
epicheiā ferat. Audi ergo q̄io iſtos reuicimus: reſel-
linus: proſternimus. cum xpianis nobis queſtio eſt
qui euāgelium recipiunt: & xpm dei filium pro no-

stra salute incarnatum & passuz fatent: hi nobis &
 quaꝫ negabunt sacramēta in ecclesia ab ipso dei fi-
 lio esse instituta: quibꝫ ad salutē nostrā utimur: bai-
 ptismi: cōfirmationis: eucaristie: penitētie: ordinis:
 matrimonii: & unctionis extreme: quoz unum qđ
 est principalissimū scilicet ordinis alioꝝ duoz que
 potissima esse uident eucaristie ac penitentie: mini-
 sterium in se continēt. Nam sacerdotes hac potissi-
 mum causa sunt instituti: ut purgātes per penitētiā
 hoīes a peccatis suis: & in gratiā dei redeuntes: ido-
 neos faciant ad xp̄i corpus participandum. deinde
 corpus xp̄i cōsecrantes illud eis ministrēt. Videmꝫ
 autē ita natura cōparatum esse: ut oīs potestas que
 ad principalē aliquē ordinata est effectum: inferio-
 res potestates sibi subseruiētes habeat: qđ maxime
 in artibus apparet. Nam arti que formā materialeꝫ
 inducit alie subseruiunt que materiā disponunt: &
 rursus ars illa q̄ formā inducit alteri seruit: ad quā
 pertinet finis effecti operis. Nam qui ligna cedit ar-
 ti manufactiue deseruit: & hec rursus gubernatorie
 illa uero militari uel iconomice: quēadmoduz nauis
 gatio ad diuersos ordinat fines. Cuz ergo potestas
 ordinis in eum finē cōstituta sit: ut purgatis homi-
 nibus corpus xp̄i ministret. Palā est inferiores or-
 dines ei deseruire ea pparātes q̄ ad hoc opus neces-
 saria sunt: & infimi quidē ordines sacerdotali deser-
 uiunt populuz pparātes. Hostiarii quidē arcēdo in-
 fideles a cetu fidelium. Lectores instruēdo cathecu-
 minos elementa fidei tradētes: ppter quod eis scri-
 ptura ueteris testamenti legenda cōmittitur. Exor-
 ciste uero eos purgant: qui demonioruz uexatione

a sacramentorū perceptione impediunt: atq; ita hi tres ordines disponendi populi curam habent. Est & quartus Accolitorū ordo: cui uasa non sacra credata sunt: in quibus sacramenti materia preparatur. Subdiaconi uero ministerium habent super uasa sacra & super dispensatione materie nondum consecrate. Diaconi autē ulterius processere: administrant enim atq; contingunt materiā iam consecratā christi sanguinem populo dispensantes. Subseruiūt autem omnes hi ordines sacerdotali: etiam in preparatione populi. Nam diaconibus cōmittitur euangelica doctrina preponenda ipso populo: Subdiaconibus apostolica. Accolitis luminū cōmissa est cura quod ad solēnitatē doctrine proculdubio pertinet. Atq; ita hi sex ordines ad septimū referunt: qui sacerdotalis appellat. At cum ordinū horum collatio cum sacramento quodam perficiat. Sacramēta uero ecclesie dispensatores requirant idoneos: necessarium est superiorē aliquam potestātē esse in ecclesia altioris ministerii que ordinis sacramenta dispenset. Hanc autē maiores nostri episcopālē appellauerunt: que quis in consecratione corporis christi sacerdotalem nō excedat. Superat tamen in his que ad regimen populi pertinent. Nam & ipsa sacerdotalis potestas ab episcopali deriuatur: & que sunt ardua circa populi curam episcopis reseruantur. Nec sacerdotes ipsi dum corpus christi conficiunt rebus aliis utuntur quā per episcopos consecratis: ut altari: calice: uestibus. Est igitur manifestū summā regiminis quod in populo christiano geritur: ad episcopalem pertinere potestatem. Verum quāuis populi per diuersas dioce

ses ac ciuitates distinguantur: sicut tamē una est ec-
 clesia sponsa ap̄iuita & unū oportet esse populū xp̄i
 anum. & sicut in uno populo speciali unus requirit̄
 ep̄us: ad quem summa rei differatur: ita & in toto
 populo xp̄iano p̄necessarium est unū esse totius ec-
 clesie caput: unum rectorem atq; magistrū: ad quez
 maxima queque & difficilia referant̄ cumq; ad uni-
 tatem ecclesie conseruandam: illud potissimū requi-
 ratur ut una sit omnium fides. Circa ea uero que fi-
 dei sunt: questiones uarias suboriri contingat unū
 esse principē: unumq; caput oportet: & sup̄nū iudi-
 cem: qui questiones ipsas dissoluat: alioquin senten-
 tiarum diuersitas: ecclesiaz ipsam diuideret ac resol-
 ueret unitatē: quēadmodū factuz esse uideamus an-
 te conciliū Nycenū dum sibi quisq; uiuebat: & ad
 Romanā ecclesiam paruus habebatur respectus: &
 nos quidem palam uidemus omnes: qui tempesta-
 te nostra peregrina inueniunt dogmata. & errores
 predicant: illud in primis sibi usurpare: ut ecclesie
 Romane auctoritatem & principatum differant.
 At cum christus deus noster sponsaz suā ecclesiam
 tam feruenti amore dilexerit: ut sanguinē suuz pro
 ea fuderit: crucis tormenta perpeffus: nequaquam
 credendū est eum in his que necessaria sunt ecclesie
 non oportune consuluisse: cum de synagoga p̄ Isa-
 yam dicat: quod ultra facere debui uinee mee & nō
 feci. Itaq; cum necesse sit ad p̄fectum regimen unū
 p̄esse: a quo ceteri dependeant minime dubitanduz
 est quin ex ordinatiōe christi unus ecclesie presit &
 hunc nos Romanuz presulem appellamus: uulgus

papa nominat. Insuper cum ecclesie regimē a o e b i n
stitutū sit: per quem reges regnāt: & legū cōditores
iuste decernūt: non est ambigendū quin ecclesie re-
gnū optime sit ordinatū. Optimum autē multitudi-
nis regimē illud est qđ ab uno gerit: id autē ex fine
patet. Nam finis optimi regiminis pax ē & unitas
subditoꝝ. Vnitatē autē que pacis est nutrix: nemo
dubitauerit lōge melius ab uno seruari q̄ a pluribꝰ
Vnus enī dignitati cōgruit: ob quā rem nō est ābi-
guū: quin ecclesie regimini tanq̄ optio presit unus.
Huc accedit quod in Apocalipsi Io. ait: se scilicet ui-
disse Hierusalē descendētē de celo. Et Moyſi mā-
datū est: ut oīa faceret secūdū exemplar ei monstra-
tū in monte. Quibus ex rebus quid aliud intelligen-
mus: q̄ militantē in terris ecclesiā instar esse trium-
phantis in celo. At cum in illa sit dñs dicēte eodem
Io. rursus in apocalipsi: Ipsi populus euiserūt & ipse
deus cum eis erit eorū deus. Quis nō intelliget eccle-
sie militātis unū esse principē oportere. Recte igit̄
Ioelis primo scriptū est: Congregabunt̄ filii Israel
pariter & ponent sibi caput unū. Dñs quoq; apud
Io. ait: Fiet unū ouile & unus pastor. Et ad Ephe-
sios doctor gentiū Paulus: Solliciti inquit seruare
unitateꝝ spiritus in uinculo pacis. Vnum corpus &
unus spiritus: sicut uocati estis una spe uocationis
uestre: Vnus dominus: una fides: unum baptisma:
unus deus. Sed dices fortasse: unum caput: & unus
pastor ecclesie Christus est: qui est unus: & unius
ecclesie sponsus: & hic cūcta gubernat: nec opus est
aliū adhibere pastorem. Vana est argumentatio
tua. Nam cū omnia ecclesiastica sacramēta christus

ipse perficiat. ipse est enim qui baptizat: & qui peccata dimittit. Ipse est enim uerus sacerdos: qui sese obtulit in ara crucis: & cuius uirtute corpus eius in altari quotidie consecrat: possemus dicere sacerdotes minime necessarios esse: quod quante sit absurditatis nequaquam te latet. Scis enim eundem christum cum ex hoc mundo transiturus esset ad patrem: quoniam corpore abfuturus erat elegisse ministros: per quos sacramenta fidelibus dispensarent. Eadem igitur ratione necessarium fuit aliquem eligere: cui uniuersalis ecclesie curam committeret: quod fecit. Dixit enim Petro ante ascensionem suam: Pasce oues meas. Et ante passionem: Tu interim confirma fratres tuos. Et rursus Petro soli ait: Tibi dabo clauas regni celorum. Quibus uerbis palam ostendit potestatem clauum per Petrum ad alios deriuandam: ut ecclesie seruarietur unitas: Nec fas est dicere hanc dignitatem Petro datam ad successores eius non deriuari. Nam christus ecclesiam usque ad finem seculi duraturam instituit: secundum illud Isaye. ix. cap. Super solium David & super regnum eius: ut confirmet & corroboret in iudicio & iusticia a domino: & usque ad sempiternum. Nam potestas apud eos qui cum christo uiuere ita instituta est: ut ad posteros deriuetur pro utilitate ecclesie usque ad consummationem seculi. Et hoc est quod ipse saluator ait Mathei ultimo: Ego uobiscum sum usque ad consummationem seculi. Itaque liquet unum esse pontificem: qui presit ecclesie uniuerse: & post christum Petrus fuit. Illo autem ut a functo successores eius ad Calixtum usque tertium christi uicariatum tenuere. Nec dici potest aliam quampiam ecclesiam hec prero

gatiua gaudere. nec ipsam quidē Hierosolimitanaꝝ
in qua fuit officina nostre salutis: & cui Iacob⁹ fra
ter domini magnus prefuit apofolus. Nā chriſtus
cum uicariū ſuum Petrum eligit loco hanc dignita
tem cōceſſit: quē Petrus ipſe ſuo ſanguine conſecra
ret. Hieroſolymitanā autē eccleſiā: quā Nicena ſy
nodus ab omnibus honorandū eſſe uoluerit: ſaluū
tamē eſſe decreuit ius ceſarē paleſtine: que tunc ei⁹
erat metropolis. Romana igit̃ eccleſia ut ſacri cano
nes aiunt: a domino & non ab alio caput omnium
eſt cōſtituta: que principis apłorum ac doctoris gē
tium ſanguine dedicata. ibi apud ſe celeſte regnum
habere meruit: ubi terrenū uſq; ad ſummū creuerat
imperiu. Nam ſicut Romulus & Remus initiū ibi
mortalis imperii fecere: ita Petrus & Paulus cele
ſte regnum fundauere. Datum Rome tertia idus ſe
ptembris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senenſis Martino cancella
rio archiepi Maguntini. S. P. D. Fuit nobis
epiſtola tua nō minus iocūda q̃ grata: ex qua
ualitudinē tuam: ſimulq; cōiugis tue bonā eſſe cog
nouimus: & natū tibi eſſe filium: quē archieps Ma
guntinus pro ſua benignitate de ſacro fonte leuaue
rit: quod tibi & honori eſſe & utilitati non dubita
mus. facit deus ut filius ipſe tibi ſuperſtes ſit: & tue
uirtutis heres atq; doctrine. Audiui⁹ deinde que
uir probus ac modeſtus Vigādus eiꝰſdē archiepiſ
copi ſecretarius tuo nomine nobis expoſuit: q̃ duo
principaliter fuere. Primo enī que ſunt apud Ma
guntinū de ſanctiſſimo dño noſtro & ipſius curia:
q̃rele indies narrauit ex ordine. Secūdo retulit quo

animo sit idem Magūtinus erga Ro. ecclesiā & ip-
 sum dñm nostrū sanctissimū: & quō ad obuiandū
 peruerforū hominū machinationibus: necessariū ti-
 bi uideť intelligentiā quandam fieri inter sanctissi-
 mū dñm nostrū: & ipsum archiepūm. Intelleximus
 etiā per que media eandē intelligentiā recipiēdā es-
 se putas. Sunt non parua que nobis significas: neq;
 illotis attingēda manibus. facis nobiscum ut amici
 cū amicis solent; libere atq; aperte loqueris; & cōfi-
 denter q̄ in animo geris patefacis. Id uero ex amo-
 re fieri cognoscimus: teq; ueteris amicicie memorē:
 antiquū seruare morē aduertimus: cum simul in no-
 ua ciuitate degeremus. Nihil enim tunc tam arduū
 fuit; nihil tam abditum atq; secretū quod alter no-
 strū nō cōicaret alteri. Facis probe qui lōgo licz lo-
 coy interuallo disiūctis nobis: nihil putas reticēdū
 esse. Faciem⁹ & nos idē erga te: aperiem⁹ tibi omī
 ex parte animū nostrū: atq; ut amicicie nostre cōue-
 nit summa cū libertate loquemur. Cōsiderauimus
 igit̄ in primis q̄ dicunt̄ cōtra summū pontificē atq;
 germanos fieri murmura. nec miramur siquidē. nul-
 lus unq; beati Petri locū tenuit: qui nō latratiū dēti-
 bus impeterē. Nec magnuz putamus si quis tertio
 detrahit Calixto: cū magistro ei⁹ sciamus detractū
 fuisse xp̄o. Verax ē enī saluator ipse: nec poterit ue-
 ritas nostra mētiri: q̄a nō est discipulus super magi-
 strū: nec seruus maior dño suo. Germani autē si ue-
 rū fateri uelint Similiterq; ceteri xp̄iani nihil habēt
 cur de Calixto murmurare possint: nisi q̄ eum pon-
 tificem tradidit nobis deus: quo digni non fuimus
 neq; enim huius sanctissimi psulis mores plebi sue

conformes existunt: qui cum diuinaz in terris agat
uitam: angelis potius debuit q̄ hominibus prefici.
Nihil pius pater quod suuz est querit: cogitatus su
os omnes iactauit in domino: honoré christi salua
toris nostri: defensioné fidei: decus ecclesie: salutem
plebis toto conatu: toto studio: tota mente perq̄rit
nisi fuisset exacta ipsius solertia: & incredibilis ad
cōmune bonum sollicitudo. Tam thurcoruz feritas:
nō Hungariaz modo protriuisset: sed ipsam quoq̄
Alamaniā infestis armis petens: xp̄ianis omnibus
terrorez simul ac laborem incussisset. Nam si uicti
apud Hungariā & prostrati sunt magni thurcoruz
exercitus: nō est quod post deum alteri gatas quā
Calixto xp̄iani debeant. Ipse eniz solus fuit qui tor
pentibus ac pene dormiētibus christiani orbis pr̄i
cipibus: legatum in Hungariā misit: Hungaros cū
thurcis induciarū federa querentes prohibuit: labā
tes animos erexit: copias congregauit: bellumq̄ il
lud permittere suasit. In quo primum etate nostra
thurcorū dominus turpissime fugere uisus est: & sa
lus christiano populo parta: tacemus que gesta sunt
in orienti per classē ap̄licaz: & que in Albania &
aliis q̄ pluribus locis ipsius domini nostri pecuniis
p̄ tutela fidei indies gerunt. Nihil aliud sua sancti
tas in animo gerit q̄ suo tempore ita inimicos salu
tifere crucis humiliare: ut tandem uocatus a dom̄o
creditam sibi ecclesiaz in statu securo ac tranquillo
relinquat. Ob quaz rem nescimus profecto quid si
bi uelint: qui tam sanctum presulem & tantū de cō
muni utilitate sollicitum calūpniari presumunt: Nā
quod aurum a uobis extorqueat: in qua est p̄rsus

60
accusatio. Nihil enim prefer consueti iura recipit:
nisi fortasse sponte sua nonnulli in classem contra tur
cos pecunias offerant: quos paucissimos esse constat.
Vtinam tot essent: qui tante rei ac tam necessarie oportu
tate subuenirent. Electiones ecclesiarum canonicas:
qui dicunt a sua sanctitate contineri: aut ecclesias me
tropoliticas seu cathedrales in Almania referuari:
longe a ueritate recedunt. nulla electio reiecta est quam
constiterit fuisse canonicam. Pontificalis ecclesia in ala
mania nulla reseruata est specialiter a domino nostro con
tra concordata ueltra. non est eius propositum neque fu
it hactenus quicquam agere. Et quamuis nemo imputa
re possit si sua sanctitas dignitates principales in col
legiatis ecclesiis: siue primas post pontificales refer
uauerit: neque enim concordata in hoc aduersant: non
tamen inueniuntur facile reservationes beneficiorum: nisi per
cardinalibus: aut aliquibus fortasse maximis uiris
ab eadem sanctitate emanasse: itaque nescimus quo
uultu: quo ore: qua denique audacia presumunt aliqui
sanctissimo presuli nostro detrahere tanquam nationi
uestre onerosus existat: qui profecto non tantum na
tioni hispanice unde sibi origo est: quantum Germa
nice affectus esse uidentur. Et qui diuinitus nobis da
tus est: ut hoc periculoso tempore ab infidelium incur
sione: maximeque thurcorum impetu orthodoxam christi
religionem non solum tuerentur: sed etiam eleuaret & per
pagaret. Laudamus igitur & omni honore dignum
reputamus archiepiscopum Maguntinum: qui reiectis
malignantium insidiis apud ipsum dominum nostrum: san
ctamque sedem apostolicam omnium fidelium matrem atque
magistram permanere decreuit. Facit quod doctum

quod prudentē: qđ bonū prelatum decet: qui peregrinas respuēs opiniones insolida sancte Romane ecclesie doctrina: & in ipsi xpi petra pedes figit. Facit modo qđ fecit dum alias eadē quererent q̄ modo tētant. nunq̄ enī Eugenio sancte memorie summo pontifici defuit: quis multi ex Germanis in illū deseuerent. Nouit oīa noster pontifex: eiusq̄ probitati miro modo afficit. nec unq̄ eius noīs absq̄ singulari laude meminit: ita ut certissimi sumus nunq̄ ipsius petitiones in conspectu huius presulis uanas fore que digne exaudiri uideant. Ceterū quod secūdo loco secretari⁹ antedictus exposuit: graue nobis & alienū uisum est: qđ ex uiro docto: ex iuris interprete: & in magnis uersato causis prodire deberet. Nosti enim Romanū presulem unicum esse principem: cui oēs obedire tenent: Petri & Pauli locuz tenet: qui sedet in apostolico trono. Christi uicari⁹ est qui Romane presidet urbi. Non est cur se cuiuspiam intelligētie nomine uel federis obliget. Neq̄ subditoy est cum dñis suis federa querere. Nec tu fortasse ita loqueris: ut Romanū presulem ex intelligētia queras obligare: quod nosti quantū iura permittāt. Sed aduertimus que petis ipsius causa: magna profecto: & que nos aliquantulū de tua cōpulerint admirari prudentia. Scimus tamē: quia cū amico omnia cōfidenter agis. idē & nos facimus. Ut timur respondendo ea fiducia qua tu interrogando es usus. Equidē indigna putauimus: que noīe archiepi peterent. Nec arbitramur eos bene agere: qui archiepo ea petēda suadet: quis nec sue mēti q̄ semper modestissima fuit: talia credimus esse psuasa. Sue namq̄

dignationi id satis esse debet: ut antecessorib⁹ suis
 equalis existat. Neq; illa querat: que ante centuz an
 nos nullus obtinuit archiep⁹: rectū & laudabile fu
 erit ppositū eius: si neq; Romanū pontificē minorē
 nec se maiorem suis antecessoribus esse uelit. Illud
 quoq; attēte cōsiderabit: quis ecclesie Magūtine p
 fuerit: ne Romana sedes coculce⁹: aut quouismodo
 deprimat. Certum est enim quia languēte capite ne
 queunt mēbra cōsistere. Neq; possunt riuuli nō are
 scere fonte siccato. Salus ecclesiaz oīum pfecto ex
 Romane sedis pcellentia & summa aucte dependet
 Quibus ex rebus non essemus ausi ea quoquo mo
 do aperire dño nostro: que nobis pro intelligentia
 contrahēda significasti. Sunt enim eneruatiua iuris
 apostolici: & nimis pfecto preiudicii perseuerentia
 & illa presertim: que de confirmationibus pontifi
 calium ecclesiarum attigisti. Non ignoras ut credi
 mus qualis sit ipse dominus noster: quāta est in eo
 circumscriptio: quanta rerum omniū noticia: quāta
 grauitas atq; constantia. Et si enim omnes laudan
 di sunt quos nouimus Romani presules: hūc tamē
 omnibus preferendum putamus: qui cum uite mū
 di summe sit: & omnia gerat cōmendatione digna: tū
 uero his conditionibus peditus est: ut falli nullo
 modo queat. Est enim etate grandeuus: uersatusq;
 est in arduis maximisq; negociis. Doctrina ea pre
 fulget: cui similé nemo est qui audierit in eius ante
 cessore fuisse. Itaq; nō est facile decipiendus: qui cū
 multa per etatem uiderit: tum scientie lumen: tuz re
 rū magnaz experientia cōiunxerit: Rideret nos sua
 sanctitas si quid ei pponeremus: doctissim⁹ eius

auribus quoquomodo indignū: atq; ob hanc cām
nō presumpſimus ea ſibi referre: que tuo nomīe no
bis expoſita ſunt. Neq; enim ſua pietas eos proba
re ſolet: qui res minus iuſtas ſibi proponūt. Verū
ut ad grauamina nationis ueſtre redeamus: ſiquid
eſt quod emendatione egeat: laudamus id ſanctiſſi
mo dño noſtro ſignificari: nec dubitamus quin ſua
ſanctitas debito modo p̄uideat. Illud autē nobis
exploratiſſimū eſt archiepiſcopū ſcilicet preſatū in
optima reputatione apud ſanctiſſimū dominū no
ſtrum eſſe: fauoremq; ſibi & oportunū preſidiū ab
eo nunq̄ defuturum. Certo ſcimus aduerſus omnes
qui ſibi moleſti fuerint: qđ ſi eius oratores huc ue
nerit recipiē̄ p̄fecto benigne & hūaniter tractabū
tur: neq; duras inueniēt apoſtolicas aures in hiſ q̄
conceſſu digna petierint. Quod uero dicit ſereniſſi
mū imperatorē & ipſum archiepiſcopū ſi ſe cum ſe
de ſancta apoſtolica intellexerint facile ipedituros
aduerſantiū machinamenta: id quidem credimus:
& ita factū eſſe nouimus ſuperiorib⁹ annis. At cū
imperator preſatus cū ſanctiſſimo dño noſtro una
nimis ſit: nec unq̄ ab huius ſancte ſedis deuotione
declinauerit: curandū eſt: ut ipſe archiepiſcopus idē
agat: in qua re cum tua multū conſilia poſſint. Ro
gamus ut in hoc tuos incendas neruos: ueliſq; do
ctrine tue nomen in defendēda Romane eccleſie au
ctoritate potius q̄ in oppugnāda clarum facere. Sic
enim & Magūtine eccleſie recte cōſules: & tibi ac
tuis amicis utilitates creſcent & accumulabunt̄ ho
nores. Datum Rome duodecīa Kal: octobris. M.
cccc. lvii.

Alixtus ep̄s seruus seruoy dei: Dilecto filio
 Iohanni cardinali sancti Angeli: Salute; &
 aplicam benedictionem. Ex litteris que de
 partibus Austrie ad curiam nostrā indies deferunt̄
 intelligimus dilectionē tuam cum littere ille scribe
 rent̄ adhuc fuisse in Hungaria: de qua re admirati
 plurimū sumus. cum iam pridē tibi scripserim⁹: &
 ad partes Almanie te conferas: eam discordiaz pro
 tua facultate sedaturum: que inter carissimos filios
 nostros Federicū Romanoꝝ imperatorē: & Latif
 laum Hungarie ac Bohemie regem uersat̄: que quā
 tum periculosa sit: & quantū reipublice xp̄iane dā
 nosa: pro tua singulari prudētia nō ignoras. Nesci
 mus que te causa tamdiu retardauerit: cum te nō la
 teat nō minus utile fore dictos principes adinuicē
 reconciliare quā thurcoꝝ pernitiosis obuiare cona
 tibus. Siquidē noxiora mulre sunt intestina bella q̄
 externa: & frustra his qui foris sunt resistim⁹: si ab
 his qui intus sunt uulnerant̄. Itaq; uoluissēmus te:
 qui primū recepisti litteras nostras ad imperatorē
 & regem prefatos iter arripuisse: quod quidem fuis
 set nostro iudicio expedientissimū. Verum cum no
 uissime nobis relatum sit: dictū Hungarie ac Bohe
 mie regem circa festuz sancti Martini proxime fu
 turū decreuisse: Bohemiā petere: ut sibi sponsam su
 am: & carissimi filii nostri Caroli regis Francie na
 tam conduci faciat: & cum ea solēnes ibidem nupti
 as celebret: pro qua iam fert̄ oratores misisse. Com
 mittimus tibi: & harū tenore seriose mandamus: ut
 omnibus aliis postpositis ad ipsum regem quā cer
 lerrime te cōferas: eiusq; nuptias tam suū q̄ dicti re

gis Francie consideratione: nostro & apostolice se-
dis nomine: ut dignum est tua presentia honores.
Erunt enim ut fama est he nuptie plurimū excellē-
tes ac magnifice: tam respectu personarū inuicē cō-
trahentiū: quarum sanguis clarissimus est & subli-
mis dignitas q̄ principū: qui conuenturi eo dicunt
cum no solū dilecti filii nobiles uiri Baurie & Sa-
xonie duces: marchionesq; Brandenburgenses cū cō-
iugibus suis: sed etiam carissimus in xpo filius no-
ster Casimirus rex Polonie: simulq; consors eius re-
gina earundē nuptiarū celebritate asserant inter fu-
turi. Considerauimus autē q; in tantoꝝ conuentu
principū multa tractabunt: in quibus erit tua p̄sen-
tia neduz utilis: sed etiam necessaria. Poterisq; in ta-
li cōuentione de modis per quos religio nostra cō-
tra thurcoꝝ impetus defendat̄ cōmode tractare. &
cum sint ibi nōnulli male de fide catholica sentien-
tes: eoꝝ malicie ne quid in tanta congregatione no-
cere possit oportune obuiabis. Quibus ex rebus ne-
cesse est: ut eidem cōgregationi prorsus interessē cu-
res: & ita nos dilectioni tue iterum atq; iterū com-
mittimus & mandamus. Responsum tuū super his
quā celerrimū expetentes Datum Rome die prima
Octobris. M. cccc. lviij. Eneas dictauit.

Neas cardinalis Senensis Henrico senstlebē:
S. P. D. Gratissime fuerunt nobis littere tue:
quibus regiū in Bohemiā transitum significa-
sti: & nuptias excellētes in Praga futuras: retulumꝝ
singula domio nostro sanctissimo: qui mox literas
scribi iussit ad cardinalē sancti Angeli legatū: man-
dans ei ut e uestigio Hungaria post habita ad regi-

am maiestatem se conferat: eius nuptias honoratur?
 mittimus tibi litteras ipsas siue breuia sunt: rogan-
 tes ne graueris quātotius ea sibi transmittere: quia
 pondus in se nō habent modicū. De Roran nostro
 fecimus uerbū apostolice pietati: negat ipse dñs no-
 ster decimaz. aliquas bullas illi concessas esse Lau-
 rentio rouarelle: bene a te & consilia & auxilia pre-
 stita sunt: eum caritati tue magis magisq; cōmēda-
 mus rem Vratislauiensis ep̄i oportune absoluimus
 sicut ex Vencislao cognosces. Restat ep̄m ipsum no-
 bis in agēdis nostris fauorabile fore: audies ex Bar-
 tholomeo canonico nostro quid actum sit in eccle-
 sia Varmiensis rem totam tuis cōmisimus humeris
 ut ab eo finis habeat qui dedit initium. Gaudemus
 te de reditu cogitare: sed prius cupimus negocium
 nostri ep̄atus absolui q̄ redeas: qđ facile fiet: si quē-
 admodū fama est rex Polonie ad Pragā se cōtu-
 lerit. Cura inter cetera: ut ea obligatio habeat: in q̄
 magn⁹ magister Pruscie antecessori nostro in quib⁹
 q̄ milibus florenoz quos mutuo receperat sese ob-
 noxium fecit: quēadmodū Bartholomeus prefatus
 plene instructus est. Noua alia hic non sunt: nisi q̄
 & inter Vrsinos & comitē Euersum heri treuge us-
 q̄ ad annū permansure indictē fuerunt: & ab utra-
 q̄ parte recepte quod saluberrimū est: & reb⁹ agen-
 dis apprime conducit: inter regem Aragonū & Si-
 gismundū malatestam cōcordia tractat: & que si se-
 quent̄ ut spes est: res italicas admodum quietabit.
 Vale ex Roma die prima octobris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Nicolao Iiscio Sa-
 P. D. Lucunde fuerūt nobis littere tue: quibus

regiã maiestãtẽ in Bohemiã transiturã esse cognos-
uimus preclaras sibi nuptias peracturã. Vtinã om-
nia piissimo illi & serenissimo regi ex sententia cer-
dant: credimus cõueniẽs se cum potentissimo rege
Polonie: & aduentantibus principibus ut fama est
cõpluribus in eo conuentu aliquid tractare debere:
quod religiõĩ xpiane saluberrimũ fiat: legatus apo-
stolicus sicut sibi mandatũ est ad uos si conualebit
prorsus se conferet: quo cum sapienter erit de re tibi
nota tractandũ. Nam ei nõ omnia que aliis placet.
Rogamus rem nostri epãtus Varmiẽsis si rex
Polonie affuerit curandũ suscipias. Naz uerbo uno
sublimitas nostri regis eam absoluet: stude ut ma-
gnificus cancellarius hoc ipsi cordi habeat. Nihil ẽ
eniz quod dubitemus fieri posse: in quo sua magni-
ficentia neruos intenderit suos. Cõmenda nos pbiz
tati sue: eiusq; bone ualitudini consule. Nam ei9 sa-
nitas: & nostra & multoꝝ prosperitas est. Cõmen-
da etiam nos ueteribus amicis: & presertim Vradi-
ensi si affuerit gubernatori dñe de Rosis: & domio
de Clena. similiterq; Stlẽtoni: & aliis illius regni p-
ceribus: quoꝝ cõmoditatibus semper studere pro-
ni erimus & uoluntarii. Bellũ quod in foribus ur-
bis huius accusabas tamdiu mansisse: heri per indu-
cias annales sublatum est. Interea pax integra com-
ponẽt: turbide fuerunt res nostre hactenus: nunc se-
renescunt & meliuscule fiunt. Iacobus piccininus in
Marchiã petit transitũ: Sigismundo malateste illa-
turus bellũ. Sed hoc quoq; incendiũ extinguere an-
niti9 pontifex maximus: quod si pro spe fecerit: to-
ta ferme italica conquiescit: & ad tutandam contra

thurcoꝝ perfidiam ueram xpi religionē liberius in
tendere poterit. Hec Procopio & cardinali si assit
cōmunicata esse uolumus. Tu uale: pro tua consue
tudine nostri memor. Ex Roma Kal' octobris: M
cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iohanni Cardinali
sancti angeli. S. P. dicit. Cognosces ex litteris
sanctissimi dñi nostri q̄ necessaria sit pruden
tia tua in nuptiis: quas serenissimus rex Hungarie
celebraturus est in Praga: ob quā rem quīs non pu
to necessariū dignationē tuam adhortari: ut q̄ celer
rime eo se conferat: quia tamen eius rei utilitatē nō
solū animo precipio: sed manibus quodāmodo ut
ita loquar palpare uideor: non possum facere quin
tanquā seruator & filius tuus ea scribam que hono
rem tuū concernere animaduerto. Sane quīs pietas
dñi nostri id iudiciū de tua dignatione faciat quod
de uiro prudentissimo & optimo habendū est. Et
quīs omnia que per te facta sunt miro modo com
mendet. Illud tamen plurimū admirat̄ q̄ dissidēt
ibus inter se serenissimus principibus romanoy im
peratore & Hungarie rege nō statim ad sedandas
eorū discordias sepositis aliis negociis properaui
sti: cum certum sit illis inter se cōtendentibus nō so
lum nobilē illam Austrie prouinciā plurimū cōtur
bari: sed etiam turcis uiam preberi: qua facilius ad
xpianitatis inuasionē prorūpere possint. Videñ igi
tur mihi admodū expediens: q̄ tua dignitas ad p
fatas nuptias iter suū acceleret: que ut existimat̄ mē
se Innuario aut tardius Februario celebrabuntur.
Erit cōuentus ille celeberrimus: in quo duo reges:

& tot principes cōuenient: nō dubito: quin magna
ibi tractent: & ut arbitror quinq; principaliter agi
tabunt in eo loco negocia. Namq; cū lites imperato
ris & regis nōdum coposite sunt: erit cura illoꝝ pn
cipū imprimis eas sedare inter Polonie regē & fra
tres sancte Marie theutonicoꝝ. Ageñ de cōcordia
Bohemi de suis articulis. Curiosi erunt illi qui sunt
in Rheno: & res nouas contra sedē aplicam molium
tur: nō omittēt per oratores suos in eo cōuentu ali
quid attēptare. Postremo etiā de defensiōe fidei cō
tra thurcos ut meā fert opinio inter tātos proceres
sermo fiet. Magna sunt hec & pfecto tuā pntiam
merito exigunt: itaq; tanq; seruator tuus suadeo: ne
quo pacto ei congregationi absis: quod esset & ini
honestū & incōmodū apostolice sedi: quod si inter
fueris: cōplacebis pculdubio non solū regi Hunga
rie: sed etiā regi Francie: cuius filie nuptias honora
bis. Obuiabis malis que per nōnullos procurantur
& multa opera pcurare poteris: tam pro pace xp̄ia
noꝝ: quā pro defensiōe fidei cōtra inimicos crucis
xp̄i: piūmq; sanctissimi dñi nostri desideriu hoc po
tissimū modo adimplebis: & rem facies tua uirtute
dignā: duabusq; maximis natiōibus Gallice & Ger
manice: simulq; duobus maximis principibus: hoc
est imperatori in patruelis sui: & regi Francie in fi
lie sue honoratione rem gratā faciēs demulcebis ca
pita. Datū Rome die prima octobris. M. cccc. lvii.
Neas cardinalis Senensis episcopo Ouertensi
S. P. D. Litteris tuis quas amico tuo ad His
paniā scribis: & letati & oblectati admodum
sumus. Letati quidem: q; tempora nostra claris flo

rere ingenii: & uim eloquentie passim crescere: atque ad exterarum penetrare nationes animaduertimus. Oblectati autem quod in epistola tua multum leporis multumque salis inuenimus: & cum omnia que scribis: grauia dignaque philosopho proculdubio sint. Tum illud nobis precipuum quandaque exhibuit uoluptate: quod exemplis Ietro atque Moyse quibus impugnaberis quasi armaturis tuis quibus & defenderis & aduersarium ferires uti nosti. Est enim hoc simile illi quod de Virgilio legimus: qui cum crimini sibi daret quod Homeri uersus operi insereret suo: At hoc inquit quod uituperatis: laude precipua dignum est: tanquam ego clauam ex manu Herculis eripuerim. Hoc itidem & nos de tuo ingenio dicimus. Perge igitur & florentes eloquii tui uires sepius exercere: sic enim erit inter discretos oratores non uulgare tuum nomen. Vale optime. Ex Roma tertio nonas octobris. Mille simo. cccc. lvii.

Alixus episcopus seruus seruorum dei: Dilecto filio Iohanni cardinali sancti Angeli: apostolice sedis legato: Salutem & apostolicam benedictionem. Ex litteris tuis Diaci decimasexta Iulii datis intelleximus te in partibus istis moraturum per aliquod tempus: ut quid agant turci: quidue parerent facilius intelligas: ac nobis & carissimo filio nostro regi Hungarie quam celerrime significes. Intelleximus & antea quod gesseras in regno Bosne. Laudamus opera tua & omnia per te gesta prudenter & accurate recognoscimus: Comendamus quoque circumspectionem tuam & animi constantiam ac bonitatem: que dum christi dei nostri negotium agit: nec labore frangitur: non timore

deiciat. neque periculo ullo a sancto proposito deteretur. Multa tibi debet apostolica sedes: & quidem pro singulari uirtute tua: proque grauius laboribus quos perpeffus es: scimus nos tibi plurimum obligatos: conabimurque uita comite pro tuis meritis personam tuam honorare. Nunc tamē necesse est ut pro seueres in sancto opere: personamque tuam a labore cepto non retrahas: sed pro tua excellenti prudentia in his continues: quae salus ecclesie ex te deposcit: cumque ad res fidei contra thurcos prospecte dirigendas maxime necessarium sit: ut carissimi in christo filii nostri Federicus romanorum imperator: & Ladislaus Hungarie ac Bohemie rex inter se reconciliati in turcos arma conuertant. Sitque modo quedam dieta inter eos indicta ad pacem tractandam: in qua dilectus filius nobilis uir Ludouicus bauarie dux tanquam mediator futurus asserit: utile nobis uideatur & quodammodo necessarium: ut & tu quoque eo te conferas in tam sancto opere nostro nomine tuas partes adhibimus. Ea propter mandamus tibi: ut nisi alia causa magis necessaria in Hungaria te retineat: & ad imperatorem et regem prefatos gressus tuos quamoties dirigas eos quoque ad pacem inducere coneris: & omnia facias que tibi uidebuntur ad reconciliationem ipsorum principum necessaria. Videatur enim rebus agendis omnino conducere: quod tu dictos principes adeas: siue per ipsum ducem ante aduentum tuum pax concludatur siue non. Namque si pacem factam inueneris: quod deus pro sua misericordia largiatur: habebis expeditam uiam qua principes ipsos ad ducendum contra thurcos exercitum efficaciter inuitare possis: Et alia multa sunt

in Alamania gerēdi que tuā pntiam exposcūt. Sin
 uero qđ absit concordia nōdum factā inueneris: la
 borandū tibi erit totis uiribus: ut ea perfici possit:
 nisi enim principes ipsi depositis inter se discordi
 is ad cōmune bonū unanimes fiant: Non uidemus
 quid per Hungariā cōtra turcos patrari possit lau
 de dignū aut existimatiōe uerū: quia multa sepe oc
 currūt: in quibus personaliter adesse nō uales: & ta
 mē tuā diligentia exposcūt. Misimus ad te dilectū
 filiū Laurentiū rouarellā sacre theologie p̄fessoreꝝ
 & subdiaconū nostrū: quem mittere possis ad ea lo
 ca que tuipe adire nō uales. Is enim sicut in māda
 tis a nobis habet: quicquid iusseris exequetur: & a
 tua uoluntate nullatenus deuiabit. Insuper ut intel
 ligas que nunc in ptibus Rheni per electores impe
 riū tractant: facimus tibi copiam litterarū nostrarū
 quas imperatori transmittimus: ut secundū scripta
 nostra tuāq; singularē prudentiā eo te melius gere
 re ualeas: quo fueris de singulis occurrētibus pleni
 us informatus. Datū Rome die decimaquinta octo
 bris. M:ccc:lvii.

Neas cardi. Senē. Leodrisio cribello S. P. D.
 Affecerunt nos haud modica uoluptaet uir p̄
 stans & amice singularis littere tue: quas ex
 Mediolano decimasexta Kaleñ. Septēbris ad nos
 scripsisti: legimus Iohannis Crisostomi epistolam
 quam ex athica Romanam fecisti. Nesciebamus te
 antea greci sermonis gnarum esse. prius translatio
 nem hanc uidimus: q̄ te grece doctum audiremus:
 tanto te magis existimamus: quanto maius est di
 as linguas quam unam nosse. Non est nobis iudici

um de Grecis ad quod latine scriptum est e Greco
uerfum si quid est quod sentimns admodū laudabi
le est tersum suauē uiridum. Gaudemus te huc do
ctrine profectum: ut laudari ab omnibus tua scrip
ta debeant. At quod de nobis iudiciū facis: longe
meius est q̄ nostra exigant merita: noscimus nos ip
sos: nec fallimur cum laudamur q̄ ad cardinalatū
euecti sumus diuine miserationis: non nostre uirtu
tis. Non omnia dei consilia humana potest inuesti
gare cogitatio. Sepe enim ad nostram ruinā tendūt
que nos quasi felicia nel cupimus uel admiramur.
Nec dignitas cardinaliū tantū in se bonum habet
quantū per se ferre uideť. Et quidem nobis qui tā
te glorie impares sumus: instar est potius miserie q̄
felicitatis. Itaq̄ probe ad nos epistolā de exilio mi
fisti: ut solamen nostre calamitati afferes aliquod:
egemus enim consolatione nō parua. Naz sicut pre
stantissimi patres inter uiles ululanti homines: ita &
ignauī nostricq̄ similes quasi e patria fugati sunt cū
cetui admiscerentur probatissimoz. Idq̄ nobis acci
dit in sacrum collegium accersitis: in quo tremētes
uiuimus: faxit deus: ut si non implemus hominum
opinionēs omniū: at saltem non confundamus eos
qui de nobis bona predicant: uiri prestantes & euo
nostro singulares Nicolaus arzemboldus: & Seua
curtensis: dum nos cōmendant: faciūt magis quod
se decet quā quod nos meremur. Stephanus caccia
Nouariensis ad quem scribebas diem obiit: nos lo
co suo tuas legimus litteras Amauit te ille & amat
proculdubio in paradiso uiuens. Non enī perit ani
ma cuz copore abit: necq̄ uiri boni & Stephano pa

res ad inferos migrant: dum satis funguntur: sed re-
cta uia celum petunt ei seruituri eoq; fructuri a quo
repperunt esse: Ex urbe Roma die uicesima secun-
da octobris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Nicolao arzimbaldi
do. S. P. D. Mille annis tacuisses nihil ad me
aut de me scribens: nihil tamē de nostro erga
amore diminuissemus. Neq; enim nos latet quocū
q; in statu sumus nos caros esse & amatos in men-
te tua. Accepimus modo litteras tuas quibus ami-
cum Comanum nobis cōmendas: erit nobis cure
causa sua: & intelliget si opus fuerit tuas cōmenda-
tiones sibi fuisse utiles: hic cardinalatus quem sine
ullis meritis consecuti sumus: nulla in re nobis uo-
luptati est: nisi ut aliquando pdesse possimus ami-
cis nostris: inter quos tua probitas precipuum ha-
bet locum. Tuum est igitur: ut opera nostra confi-
denter utaris: cupimus tibi consortiq; & liberis be-
ne esse. Vale optime: & nos quādo facultas sese ex-
hibet: domino duci cōmendatos effice. Ex Roma
uicesima secunda Octobris: Millesimo quadringē-
tesimo quinquagesimo septimo.

Neas cardinalis Senensis Francisco philelpho
militi & poete. S. P. D. Carmen tuuz insignis
eques & optime poetarū accepimus. Simulq;
litteras maternas scriptas eloquio uerbū emisit: nō
xpiano: nō sapiēti uiro dignū ecclesiasticis sacramē-
tis deuotissima mente susceptis: ad extremum usq;
anhelitū intellectū: & uerba prudentis hominis re-
tinuit. Sepultus est apud hospitale scē Marie theu-
tonicorum: die undecima huius mensis. Vale opti-

me & amici animã in orationibus tuis cõmendatã
habe. Datũ Rome die .xx. octobris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Sceue. S. P. D. Ste/
phanus noster cacia Nouariensis cõis amicus
ad quinta idus huius mensis animaz creatori
reddidit. Hec scribimus nõ ut doleas amici obitu:
qui more xp̃iano & ut sapientẽ decuit: ordinatis re
bus suis ex hac luce migravit: sed ut congaudeas il
li ad meliorẽ uitaz profecto: nobiscq; cõpatiaris tali
orbatis societate: cogitesq; aliquando de nobis qui
hoc in pelago sine uelis remisq; nauigamus: & flur
ctuãte nauicula procellaz: turbine parũ absq; nau
fragio absumus. Vellemus hic esses & rerũ nostra:
rũ cursum intuereris. Sed quid querimus: ferẽda est
fortuna quã deus imittit: Neq; enim dubitandum
est: quin deo cura fit huius mundi: quem sue condi
dere manus. Si curat igit̃ quecũq; accidunt: aut uo
lente illo: aut permittente fiunt: hoc nos solatur: &
equo iubet animo expectare tempus in quo: & ad
Stephanũ & ad reliquos qui nos precesserunt ami
cos euocemur. De re tua audiisti que sit pontificis
sententia: non est cur modo alia queras: Deus ipse
opem ferat Iohanni Caimo optimo uiro & amico
tuo nostrocq; diximus de scutifero. nõ esse facturos
quod tua iuberet amicicia: nec mutamus opinionẽ.
Rogam⁹ te illustri principi: simulq; Nicolao arzim
boldo nos cõmẽdes: cuius benignas litteras his die
bus accepimus: nec dubitamus eum pro ueteri con
suetudine nos amare. Vale optie Ex Roma die ui
cesima octobris Millesimo q̃dringentesimo quin
quagesimo septimo.

Neas cardinalis Senensis Martino mayr. S.
 P. D. Scripsimus tibi non sine fiducia singu-
 lari litteras longiores. Non scimus dare inania uer-
 ba. amamus ex corde amicos: & huius adulari nesci-
 mus. Crede optime corde loquimur: si facultas ad-
 sit: nunq̄ deerimus uotis tuis. Et id certo certi⁹ ha-
 be quia uerus amicitia nostra solida est. In facto ec-
 clesie Romane illud tantū dicimus: quia nō ledit ca-
 put sine membris. Nos hic curabimus ne cōcorda-
 tis derogetur. Deinceps nō credimus nationē habe-
 re causaꝝ querele si pacta seruent. De gratia nostra
 siue reservatione scripsimus pridem & nunc reperi-
 mus: nō est animus noster uexare quēpiam occasio-
 ne illa: nec intendimus concordatis per gratias no-
 stras in aliquo derogare. Vale: & nos ut soles ama
 Ex urbe die. xx. octobris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Theodorico archi-
 episcopo Maguntino. S. P. D. Ex Vigando
 secretario tuo accepimus litteras dignationis
 tue: cognitis his que cupiebas: mox adiuimus san-
 ctissimū dñm nostrū: leto animo uotis tuis annuit
 Nouit sua pietas quo animo: quoue opera tua dig-
 nitas superioribus annis Romanā adiuuerit eccle-
 siam: & ubi occasio detur: monstrabit se diligere tu-
 am uirtutē. Nos autem in quacūq; re poterim⁹ eri-
 mus semp & uolūtarii & prouisi desiderijs tuis mo-
 rem gerere. Datum Rome die uicesima Octobris:
 M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iacobo ptolomeo:
 S. P. D. Litteris tuis q̄s de Montania & An-
 drea filiis tuis & nepotib⁹ nostris ad nos scri

psisti: Respondimus semel & iterū nescimus an scri-
pta nostra in manus peruenerit tuas: ideo hec pau-
ca repetimus: ne putes mēte nostra excidisse: quod
illic inuiolabiliter sedet. De Montania ob res que
geste sunt difficile est rectum ferre consiliū. Intelli-
gimus enim eā monasteriū abhorrere: matrimoniū
autem reperire sua conditione dignum difficile est.
Nos igit̃ relinquimus tibi hanc prouinciā ut sibi p̃
suadeas quid in rem suam sit. Si essemus pecuniosi
& more quorūdam cardinaliū abundaremus: dare
mus illi & uirū & dotem. At cum tenuis sit condi-
tio nostra: uoluntatē potestas impedit: ut cūq; sit ex
paupertate nostra: centū illi aureos spōdemus quā-
cūq; uiam ingrediat̃. Scriptoriā aplicam Andree
tuo & si optamus: acquirere tamē nō ualemus. Ne-
mo enim est: qui absq; mille aureis eā consequi pos-
sit: oportet igitur alias ingredi uias: nos ubi poterit̃
mus non deerimus necessitati tue: & si deus dabit:
ut possessionē Varmiensis ecclesie consequi possi-
mus: ita nos geremus: ut intelligas nos amātissimi
fratris locum tenere. Datū Rome die .xx. octobris:
M. cccc. lvii.

Neas Cardinalis Senensis Iutino equiti Cy-
prio. S. P. D. Duab⁹ epistolis tuis gratias no-
bis egisti super nobis que tui causa fecimus.
Cognoscimus nos nec pro debito nec pro uolunta-
te satisfecisse: sed tua benignitas: parua pro maius
accepit. Gaudemus obtigisse tibi desiderium tuum:
Nam & tua uirtus maiora mereat̃. Afficiat̃ tibi sum-
mus pontifex: & desiderijs tuis ubicūq; potuerit fa-
uebit satis. Amicus tuus & noster Stephanus cacia:

cuius sine lachrimis nō possumus meminisse: creatori deo animā reddidit. Rogamus te: ut eius nepotes apud illustrissimū ducem cōmendatos habeas: quibus beneficia sua collata sunt: & nos etiam p̄positurā unam tenuē obtinuimus. Velis nos principi & consorti eius cōmendare: qui ad eorū beneplacita semper inueniemur attentissimi. Datū rome die xx. octobris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iohāni Iifure. S. P.

D. Amauim⁹ p̄bitatē tuā ante p̄motionē nostrā: & nūc potissime colimus obseruamusq̄. Inueniemus enim in te & ueritatē & prudentiā: credimus plane illud esse scilicet aliquos qui uulnerēt ut medendo lucrent: sed nō patiet caput sine dolore damnoq̄ membroꝝ. Mittimus cum presentib⁹ alphabetū quod optasti. si signatū recipies poteris illo uti: & nobis que grauiora erunt significare. Habebisq̄ responsa ex nobis que res ipse exigent. Decet uiros bonos curare: ne unitas ecclie magno parta labore iterum scindat̄. De concordatoꝝ obseruatione solliciti sumus: damusq̄ operam ne uiolentur. Amidius pro quo scribis: si inueniet̄ fuisse in possessione: ipse concordatoꝝ habebit pacem: idq̄ dominus noster nobis cōmisit inquirere. Vale optie: & scribe nobis frequēter. Naz litteras tuas quasi p̄sonam tuā intuemur. Datum Rome die. xx. Octobris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iodoco electo Vratislauiesi. S. P. D. Cōmisimus aliqua paternitatis tue referēda nostro nomie Bartholomeo canonico ecclie nostre Varmiensis sup reb⁹ eccliesiā

istam & antecessoris nostri bona cōcernētibus. Rogamus igit̄ ut sibi in his que nostro nomie dixerit plene credentie fidem: & in agendis oportunū fauorem p̄stare uelis: sicut de tua erga nos singulari caritate plene cōfidimus: Nos aut̄ ad beneplacita tua omni tēpore parati & uolūtariū sumus. Ex Roma: die decimaquinta octobris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Bartholomeo etēsi artiū & medicine doctori phisico archiepiscopi Maguntini. S. P. D. Reddidit nobis Vigā dus litteras tuas que gratissime fuerūt: tuam bonā ualitudinē indicātes. Voluissēmus petitioni tue morem gerere: sed nos nō decet cōtra primarias preces imperatoris aliquid attēptare: quia illas impetrauimus & sepe defendimus: & imperatorie maiestatis honorem tueri debemus: qui ab illa p̄moti & magnificati sumus: si qua alia in re possēmus tibi complacere esset id nobis uoluptati. Vale ex Roma die decima octaua octobris: M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Petro noxetano. S. P. D. Si nō scribimus ad te sepius: id facit negotioꝝ multitudo quibus distinemur. sumulq; tua humanitas qua non ueremur abuti. Extant apud nos scripta tua: quibus satis esse dicis si quater tibi scribamus in anno hoc nos pigros reddiderit: Dabimus tamē & sex & octo epistolas in anno singulos amicicie tue: nunc hec prima sit anni huiꝰ: qua nos bene ualere & animo & corpore intelligas quibus multa indies emergūt: que cōturbare cuiusuis hominis mentes queant: sed nolumus affligere cor nostrū: quando nihil est quod nostris subest uiribꝰ

reliquū deo relinquemus: cui⁹ est & nos perdere si
 uelit & saluare: hanc ipsi mundi machinā cum non
 esset inesse produxit. cui dubium est ei curam esse
 operū que sue fecerunt manus. Hec tibi pauca scri-
 psisse uolumus: rogātes: ut tu quoq; leto animo id
 uite traducas quod superest. Optamus te aliquan-
 do uisere atq; amplecti. Bene uale ex urbe. xx. octo
 bris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iohanni Campisio
 placētino. S. P. D. Si nō scribimus sepe digna
 tioni tue das ueniam nō ambigimus. Naz &
 nos Vegio poete ignoscimus: quā nūquā nos ad
 ierit: nec nobis quicq; scripserit postq; cardinalatum
 accepimus: simulq; memores legis nōstre quādo cō-
 mendas nobis aliquos huc ueniētes: & si responder-
 mus: operas tamē nōstras illis offeremus. Estq; no-
 bis iocundissimū litteras tuas legere & illos audire
 qui a te ueniētes bonaz ualitudinē tnam nobis enū-
 ciant. Cupimus te aliquādo uidere: & si parum spei
 super aduentu tuo habemus: quando iam sedez ele-
 gisti & uite simul & morti: Nos modo quod scri-
 bamus aliud nō habem⁹ nisi obiisse: apud nos Ste-
 phanū cacciam Nouariensem cōmunē amicuz quod
 cū magna pars anime nōstre a nobis abit. Affecit
 nos incredibili merore suus obitus: illud tamē con-
 solationi nobis fuit q; fortem eum in transitu cog-
 nouimus: nunq; enim eiulauit: nunq; fuerūt ita iocū-
 da ab amico missa & cōdita salibus: in carniē plus
 aliquid est q; nobis cōueniat. Nunq; nos id somnia-
 rim⁹: qd tibi de nobis polliceris: necq; grādia hec si-
 ne presagio uel uatum uel somniorū eueniunt. Noz

stra fors maior est uirtute nostra. Stulti sum⁹ si uo-
lare altius ambiamus. Sed inest tuis uersibus incre-
dibilis suauitas: que nos etiam adulādo delectauit
Quod queris de paralellis plutarchi uanū est: petie-
runt omnia: nemo est qui de his loqui norit. Nau-
fragiū passe sunt littere: & quidē apud Rhodū: ubi
nec reliquias relegere nautas: licz tu si more tuo sa-
pias: amisso libro nō aducies ut amicū crucies. apd
Reuerendissimū cardinalē de colūna uidimus & le-
gimus Sforciada tuū opus tersum & dignuz: quod
priscis poematibus annuerent: & tu Francis ducis
qui gestas res decantares: dign⁹ eras: & illius uirtu-
ti tua musa debebat: si tñ dignis ille te p̄miis p̄seqt
& egere uetat: si secus agit hortamur fistole ut cerā
ad moueas. Naz maius illi tua taciturnitas q̄ sua ti-
bi tenacitas detrimētū prestabit. Vale & nos ama
ut soles. Ex urbe. xxv. Octobris. M. cccc. lvi.

Neas cardinalis Senēsis Iohāni cardinali san-
cti angeli. S. P. D. Accepi ex Laurino litteras
tuas. Scripsisti nos hic oīa bene agere: putauī
id ironice dictum esse: nunc ironiaz omnē abfuisse
contendis: cedo: uincētīq; do manū De re altera Bo-
hemica nō est opus q; modo disputem⁹: liberis nō
litteris esset agenda: & tandē sua cuiq; sententia re-
maneret: uellem dignatio tua in Germania poti⁹ q̄
in Hungaria degeret: idq; putarē utilius res perniti-
ose agitant qui contra nos sunt: Gallicanā appetūt
sanctionem qui nobiscū sentinnt: papatum ex apo-
stolica sede requirunt: tua prudentia multum utilis
est ad obuiandū priusq; uulnus infligatur. Sunt qui
dam de hic stantibus: qui se omnia uno uerbo mo-

dificaturos aiunt: si cum imperio ad partes illas ermitterent. Sed ita est humane conditio omnes pluris apud nos ipsos q̄ apud alios sumus: cuz uerba fiunt de prouisione apud pontificē maximū abinde se sua sanctitas tue dignationi necessaria ministrare affirmat. De beneficiis hispanicis scis: non dubito meā uocem esse tenuissimā: qui nec Senensia impetrare ualeo. Noua sunt apud nos sicut heri & nūdius tertius rea Aragonū classe ingenti cum liguribus minatur: Etrucos territat. Iacobus piccinin9 obsidionem tenere fert̄ contra Perregulā Sigismūdi oppidū. Sed metus est maxim9: ne Sigismundus & ipse simul cōuenientes iussu regis contra Senas profiscant̄ diuisionibus laborantem. Nam finito octobri: nō est Iacobus amplius Senensib9 obligatus: nec alia. Modo cōmendo me reuerēdissime paternitati tue ad ei9 mandata paratus. Ex roma die secūda Nouembris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Procopio rabēsteyno. Salutem plurimem dicit. Presumptio fortasse nostra est quod tibi in patria inter necessarios: inter dulces amicos constituto litteras dantes ab illis te auertere ad scripta nostra confidimus sed sumus etiam nos amici: & timemus ne inter delicias tuas obliuioni demur: Quod si presumiuus: nimis presumptionem charitas peperit. Tibi certē non erit fatultas: quin uiso Epygrammate nostro: ad interiora transeas inquirenda. Scis enim qui nō frustra solemus scribere: sed quid est dicis magnus est. Scis equidem quanto labore conclusionem ex apostolica sede in re ipsa Bohemica deduximus.

Scis quot sint aduersitates: & magni & rubri capitis: nunc tempus est neruos intendas tuos & opera naues dum rex apud te est: cudito ferrum dū calet: & nobis q̄ celerrime scribito: qui nunq̄ in sancto illo opere deerimus. Nescimus an cardinalis sancti angeli pater optimus ad te uenturus sit: quē admodum papa sibi mandauit: crederemus dignationez suam utilē esse in tanto cōuentu: quod deus concedat. Rogamus te ut in causa Variniēsi eos fauores nobis prebeas quos speramus. nam Lutico tibi notus nobis aduersus: & habet fauorez regis Polonie. Italia satis quiescit: sed metus maximus est: ne finito mense octobri rex Aragonū Etruriā infestis signis terra marique petat. Naz & classē habet ingentem: & Iacobū piccininū cum exercitu misit in marē hiam: deus meliora promittat. In causa Olomūzēsi si faciemus cōtemplationi tue quecūq; poterimus: Tu autem deinceps curato: ut littere regie ad papā dirigende in causis episcopalib⁹ ad nos transmittantur: & sic poterimus magis prodesse. Nam cause illis cōmitti solent: qui litteras regias p̄sentant: & ita nūc factū est: cui⁹ dñs Papiensis illas habuisset. Expedi igit̄ post hac considerare: qui sunt illi quibus littere cōmittunt̄ afferende. Cupim⁹ ut nos maiestati regie & magnifico gubernatori sepi⁹ cōmendes. Vale optime ex Roma die secunda Nouēbris. M. eccc. lviij.

Neas cardinalis Senensis Henrico senstleben
S. P. D. Littere tue uicesima septima septēbris
scripte hodie nobis reddite sunt: cognouimus
apud uos rerum gestarū ordinem: sed post bellum

erit aliquando paci locus. Rotarella si cōmendauit
amicū non miramur: ambo gallizant: ardet homo
incredibili desiderio ut theutonicus uideat: & theu
tonie rector rex si sapiat iis utē cū quibus salis cō
medit modiū. Cardinalē sancti angeli cupimus Al
baniam reuifere & consulere rebus agendis: mittit
tō sibi litteras aplicas super facto Varmiensis ec
clesie in fauorem nostrū: & contra Iohannē lutico
nem: curato: ut sibi q̄ celerime tradant: ne nostri p
curatores impediant circa possessionem: si quis per
mendacia regem detineret: scribendo q̄ papa spem
daret pro luticone. Cōmendamus tibi Paulū legē
dorff: ut iuues eum in adipiscenda possessione deca
natus Glogouie maioris: quem sibi cōferri fecim⁹:
bonus uir est & omni fauore dignus. Si placuisset tī
bi Olomuncensis ecclesia: idq̄ tuis litteris intellexi
mus: nihil omissemus ad honorem tuū procurādū:
sed uisum est reuerētā tuam nō habere in ea re ani
mū: ideo supersedimus: ne credentes placere displic
ceremus. Hic non sunt noua memoratu digna: nisi
q̄ picininus iam est in marchia & obsidet locū cui
nomen Pergula Sigismundi malateste. Prefect⁹ ur
bis egrotat: sed cōualiturus creditur. Vale optime
Ex roma die secunda nouēbris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senēsis Iohanni rode secreta
rio regio Salutez plurimā dicit. Facis probe
quod ad nos sepe scribis: ostendis enim te no
stri amicuz: & uoluptate nos afficis ornatissimo di
cendi genere: regiā maiestatem nihil credimus non
iuste nō prudenter agere: cuz quia suapte natura in
bonum fertur: tum quia stipatus est cōsiliariis opti

mis cupimus eius nuptias faustas esse & orbi futu-
ras: quales sperant̄ cōmendasse Rouarellā in suo re-
cessu hominē de quo scribis nihil miramur: ambo
Parisius studuere: ambo gallizant: sed maior ille re-
ctorē se Germanie & patrem regis uideri uult. Re-
gia uero maiestas si more patrio utē illis se credet
quibus cū salis modiu edidit & amicitias ueteres p̄
ponet nouis. Gaudemus te consecutū esse beneficiū
& iam deniq; alligatū ecclesie uidebimus procul te
magnum si uixerimus. Es enī apud eū regē: q̄ tue uir-
tuti debita nō denegabit premia: tantū perge ut ce-
pisti: & ab optimo regis latere nunq̄ discedito: cui
si nos aliquādo cōmendaueris: dederisq; facies qd̄
de tua erga nos caritate non dubitamus. Datus Ro-
me die secunda nouēbris. M. cccc. lviij.

Neas cardinalis Senensis Nicolao Iiscio. Sa-
P. D. Credim⁹ te miro perfrui gaudio in Bo-
hemiā reuersum. Rogamus ne deliciae Pragen-
ses memoriā tibi nostri auferant: sed cures potius:
quō res inchoata concordie suū teneat cursus: & no-
bis rescribas persepe. Causam quoq; Varmiensis ec-
clesie tanq̄ tuam tibi cōmendamus: neq; enī nobis
sine te frugifera erit: stude ut frequentius litteris ex
curia regis procuratores nostri ad possessionē capi-
endā missem iuuamē habeant: & confundant̄ tuo
patrocinio qui nobis aduersi sunt Videbis que scri-
bimus magnifico cācellario: cura ita fieri ut cupim⁹
ne plus apud regē ualere uideant̄ qui iuniores sunt
in eius gratia: credimus te plane intelligere que di-
cimus. Nostra italia nunc quiescit: solum Genuen-
ses cum rege Aragonum lites habent: & Sigismū/

dus malateſta: contra quem miſſus eſt ipſe Iacob⁹
 piccininus. Sed magnus timor eſt ne Sigifmundus
 ipſe cum comite Iacobo cōueniens: aduerſus Etru
 ſcos noſtros incendium uertant: & regia claſſis Te
 lamonē aggrediatur. Nam id iam homines auguri
 ari uident: cetera apud nos quieſcunt. Vale optime
 & ſerenitati regie ſimulq; gubernatori nos aliquan
 do cōmenda. Ex Roma die ſecunda Nouembris:
 M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senenſis Vlrico rieder: Sa
 lutem plurimā dicit. Miramur non eſſe euer
 ſum ad te eum: cui mutuas dedimus pecunias
 cum in cauſa Laurinenſi ab imperatoria maiestate
 fuiſſet miſſus: Si quid de eo audiueris uelis procu
 rare: ut nobis fiat ſatis de tua diſpenſatione: facie
 mus cum domino correctore: quantum erit nobis
 poſſibile: quia cognoſcimus nos obligatos in omni
 bus morem gerere uoluntatis tue quantuq; facultas
 adest. Fuiſſet tamē neceſſe: ut alias tibi ſcripſimus
 intelligere quid ſit tibi opus: cum de prioribus diſ
 penſationibus notiā nō habeamus. In cauſa Var
 mienſi credimus iam te expediuiſſe nunciū noſtrū:
 ſi quid fiendum deinceps: cauſaq; illam amicicie tue
 cōmendamus. Gaudemus reuerendū patrem domi
 nū Gurcenſem libertati reſtitutū eſſe: ſed dolemus
 graui cum pecunia mulctatū. Sue ſapiētie fuit equo
 animo tollerare huius mundi conſuetudinē: in quo
 nihil eſt certi. Cupimus tandem pacem eſſe inter ce
 ſarem & regem: quam deus ipſe largiatur. Nos hic
 alia non habemus noua niſi q̄ rex Aragonū comi

tem Iacobū piccininū cōtra Sigismundū malatestā
misit. Sed multoꝝ opinio est illos duos duces con-
cordiā inter se habituros: iunctis uiribus cōtra Se-
naz ituros: nescimus de futuris iudicare. Classis ma-
gna regis Tyrrenū nauigat equor: & dum Genu-
ensibus minā: Senenses simul & Florētinos terru-
tat: reliqua omnia cōquiescunt. hec imperatorie ma-
iestati significare poteris: nosq; sibi cōmendare ad
eius semper mandata paratos. Datū Rome die se-
cunda nouembris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iohanni hinderba-
chio. S. P. D. Accipimus litteras tuas: que no-
bis gratissime fuerūt. Gaudem⁹ tibi bene suc-
cedere: utinā & pacem in cōmuni haberes: expecta-
mus fratrem tuū ut q̄cito redeat & Ambrosio satif-
faciat: nos qui sepius in causa pecuniaria molestat.
de perchteschaden: expectamus tandem aliquid gra-
ti audire. cōmēdamus tibi ecclesias nostras in Gre-
ze & in Hirning ut tuo fauore iuuētur: & nobis de-
niq; utiles esse possint. Similiter & Iacobū nostruz
suchrer tibi cōmendamus in agendis suis. Cupim⁹
ut nobis sepe scribas: & nos imperatorie maiestati
cōmendes. In prepositura tua usq; modo nihil sen-
timus aduerse. si quid senserimus: erit nobis amici
cura ut debet. alia non occurrunt. Vale optime Ex
Roma die secunda Nouēbris. Millesimo quadrin-
gesimo quinquagesimo septimo.

Neas cardinalis Senensis Vlrico ep̄o Gurcē/
si: Salutem plurimam dicit. Quamuis permo-
lestum nobis est quod audiuius de magna
quadam pecunia tibi imposita. Gaudemus tamē q̄

carcerem euasisti: & libertas tibi tandem parta est. Si qua sunt q̄ tui causa facere possumus: habes nos in omne desiderium tuum & pronos & uoluntarios & illi sumus in amicitia qui semper fuimus: Rogamus ut equo animo feras fortune nouercantis impetum: quia hic est mundi cursus: & is recte utitur eo qui minus mouetur aduersus. Vale optie ex Roma die secunda Nouembris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iohani nihili. S. P. D. Iocunda sunt nobis omni tempore scripta tua: quibus germanica negocia patefacis: quam uis non ea sunt que uellemus. Deus aliquando finez imponit diutine calamitati: & consanguineos reges non sinet inter se odium amplioribus se flagrare. Italia nostra non minus quam Germania discors est: ubi semper aut figet bellum: aut belli metus instat. De beneficiis postulati Olomuncensis non uidimus quid fieri pro te possit cum postulato referuari petantur ob ecclesie tenuitate. Procurauimus conferri tibi iam dudum canonicatum Vratislauenfi quod tibi Venesslaus exposuisse debuit: si Varmiensis consequemur ecclesiam: erimus tui imprimis memores: & dicemus nos te proculdubio amauisse. Vale & serenissime imperatori commendatos nos facito. Datum Rome die secunda nouembris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iohanni troster. S. P. D. Scripsimus tibi per Nicolaum creuil quod fecerimus in re Varadiensi patris optime respondisti nobis omnia bene se habuisse: fuit id nobis gratum. Sed accepimus postea Rouarellam uerbis suis omnia in honorem alterius trastulisse: que

nos ipsi feceramus: & pomposum illū uentosum ac
fumo plenum: quem optime nosti omnium rerum au-
ctores dixisse: credimus patrem illum sapientē nō
plus credere uerbis q̄ necesse sit & optime nosse q̄
sit natura Galloꝝ quos necesse est cacumina pete-
re: ut inde clamantes melius audiunt: sed ita quorū
sum uelint prorūpant delaboranturq; . Nos qđ fut-
mus id erimus erga Varadiensem ep̄m: tu cura ut
ualeas: & nobis q̄ sepissime scribas: cuius litteras sci-
mus ueraces esse. Datum Rome die secūda nouem-
bris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Andree uicecomiti
S. P. D. Accepimus hodie litteras tuas antea
uero nullas obitū reuerendi patris ep̄i Noua-
riensis una tecum deploramus. deus illi misertus sit
& locum pacis dederit. Vellemus audire de te meli-
ora: & omnia tibi ad uotum succedere. Nam te loco
fratris amamus: cuius amicitia quōdāz dulcissima
fuit: & nunc gratissima recordatio. Miramur ma-
gnificū Scramuciaz non te fraternis oculis intueri:
scribemus sibi: & pro uirili nostra hortabimur: ne
carmen suū deserat. Gaudemus magnificū Alexan-
drum qui tibi nō deest: & nomini tuo satissacit: cui-
us est esse liberalē. Nos si quando pinguior fortu-
na respexit: non dabimus obliuioni Andreā nostrū
eui. & pro sua uirtute tenemur: & q̄a ex illa domo
natus est: cui debemus omnia pro beneficiis que in-
de accepimus. Vale ex Roma die tertia nouembris

M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iohanni de Lisura
S. P. D. Non potuimus dispensationē p̄ ami-

eo tuo obtinere super bigamia. Difficile; eam rem
 summus pontifex arbitratus est pro eo: qui contra
 concordata uexari dicebat. Fecimus uerbū domīo
 nostro: mādaui sua sanctitas: ut uocato iudice cau-
 se preciperemus: ne ulterius procederet. Iudex erat
 Bernardus de busco quem nosti. uocauimus euz: &
 uoluntatē summi pontificis sibi notam fecimus: is
 pariturū se ait: ubi constiterit illum contra concor-
 data uexari: & nunc id discuti: quantum nostre fa-
 eultatis erit. non uiolabit concordia nationis: pecu-
 ius honore semper pugnabimus. Per Viganduz se
 cretariū Maguntini misimus tibi Alphabetum &
 nunc duplicamus: quia forsitan illud non recepisti.
 Poteris scribere mentis tue conceptū: & cōsulere ec-
 clesie necessitati: notum nobis est acumē ingenui tui
 multumq; tuo pro iudicio deferimus. Labore tuo
 nostroq; si licet dicere: quietem cōsecuta est ecclesia
 nostris diebus apud Germanos. faxit deus ne lace-
 rari uideamus: quod aliquādo resarciuimus multa
 rumor affert: & Germanos fieri Gallos mutatione
 contendit. Nobis uia salubrior esse uidetur qua pa-
 tres nostri ambulauere: sed noua tēptabunt itinera
 noua quoq; picula inueniunt. Nec facile sua in dio-
 cesi quisq; potifex papatū habebit: & sunt q; q̄runt
 & eius rei causa nigrum in candida uertunt. Sed tu
 bene uale: audies uocatione; oratorū principū que
 hic facta est: utinam ea aliquid boni pariat. Datū
 Rome die quarta nouēbris. M. cccc. lvi.

Neas cardinalis Senensis Iohanni tolner. S.
 P. D. Accepim? lrās tuas pro qbus tibi grāa
 agimus: qui nostris in rebus fideli sollicitudē

ne uteris. Grauiam⁹ te sed nō potest fieri: quin ami-
corū utamur opera: Et nos aliquādo si deus dabit
aliquid pro te faciamus. Expectamus Cyriaciū qui
ueniat in facto prepositure: & quantū in nobis erit
cōcordabimus cum decano: quia postq̄ promissus
est nolimus retrocedere. De prebenda Vormaciē
si scripsimus ut Petro morem geres: habita aliqua
recōpensa. ne scimus quid ille fecerint tecum. Idem
quoq; de prebenda collegiate ecclesie: sentire cupi-
mus quomodo se habuerit ille cui pmisimus cede-
re. Quod nouissime acceptata sit alia prebenda no-
mine nostro nō placet: uolumus esse in pace cū istis
paruis beneficiis: nec intendimus si possimus cuiq̄
esse molesti: beneficia quoq; concordata nolim⁹ ac-
ceptari idest monasteria: & utinaz possemus facere
etiam sine p̄positura: quia nollem⁹ illi nationi quo-
uis pacto displicere: sed necessitas urget si statū te-
nere debemus cōueniētē: & reputam⁹ nos esse Ger-
manos: tanto tempore illi natiōi seruiuimus: quod
si natio illa prorsus nō excludere uult: ferem⁹ equo-
animo: nec minimū beneficiū amplius in illa quere-
mus: quod de benignitate illorum prelatorū nō ar-
bitramur esse. Vale ex Roma die quarta nouēbris
M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Petro Cnor. S. P.
D. Grate fuerunt nobis littere tue: quibus no-
uitates Germanicas significasti & dietarū in-
stitutiones. Scimus nos esse tibi caros: qui omnia ut
amico cōmunicas. estq; nobis non parua uoluptas:
te tenere memoriā ueteris amicitie. Vellemus nati-
onē tuam uti sano consilio: & non repente ad noui

tates prorumpere: multo labore parta est pax eccle-
 siastica: facile rumpeſi uolueritis. At erit non ſolū
 damnosa: ſed etiam uobis: & cum uoletis reſarcire:
 nō poteritis leuiter: quod nobis dicis imputari. De
 reſeruationibus ac penſionibus neſcimus id ſibi ue-
 lit: niſi fortaſſe de uno monaſterio prope Conſtan-
 tiam quod impetrauit ꝑthonotarius de Lapide: in
 quo penſio nobis centum florenoy assignata exti-
 tit. Id ille aiebat placere principi patrie: nec erat cō-
 tra concordata: cum electio ibi canonica nō fuiſſet.
 De alia penſione nunq̄ nos intromiſimus. De reſer-
 uationibus eſt uerū quod habemus bullā pro duo-
 bus milibus florenoy. Credebamus nationē illam
 non egre ferre: ſi nos qui in ea nutriti ſumus: tantū
 illic in beneficiis haberem⁹: & nihilominus dixim⁹
 pape: & ſcripſimus archiepiſcopis Magūtino Tre-
 uerenſi & Coloniēſi nos illa bulla nullaten⁹ uti uel-
 le: ubi concordatis cum natione aduerſaretur. Itaq̄
 neſcimus cur nobis aliquid imputari poſſit. Cōmē-
 damus tibi unionē eccleſie: ut facias quemadmodū
 conſueuiſti: quia nihil pace melius. Contra Prute-
 nos ſedes apoſtolica uſa eſt ſuis armis: reſtat in uoſ
 ueſtris utamini. Si qua in re natio ipſa grauāt: pōt
 recurrere ad ſedem aplicam: crede non ſpernent ꝑ-
 ces ſue. Fuiſimus locuti ſanctiſſimo dño noſtro de
 iuramēto tuo: Sanctitas ſua uiue uocis oraculo no-
 bis dixit: q̄ iuramentū illud ſuſpēdebat ad effectū
 ut poſſis Romane eccleſie utilius ſeruire: & ita po-
 teris affirmare te non eſſe obnoxiū iuramēto. Age
 igitur ut cōſueuiſti: nos ſemper inuenies paratiſſi-
 mos ad ea que tibi grata ſunt: & inclite nationi uti-

lia cupimus: ut nos cōmissos facias principi Mar/
chioni Alberto: cuius eximie uirtuti animam debe/
mus. Vale ex Roma die .vii. nouēbris. M. cccclvii.
Neas cardinalis Senensis Iohanni Cardinali
sancti angeli. S. P. D. Ex Buda iteruz litteras
tuas accepi colendissime atq; optime pater: ex
quibus didici non cōperto apud austriales rege di/
gnationē tuam cū in Iaurinū uenisset retrocessisse:
nō est mihi dubiū: quecūq; agis: optio cōsilio fieri.
Turbines illarū partium nondū esse sedatos & pu/
blica & priuata causa moleste fero. Sed nouit deus
sine cuius nutu nihil agit quid rei xpiane expediat.
quod redeas in Germaniā Pragāq; petas & probo
& laudo. Quod times in re Bohemica: credito nihil
ego tēptabo: sileo & silebo q̄diu uolueris: nō tamen
adulabor. Non sum in opinione tua: ut scandaliza/
ri theutones in illa parte putem. Sed q̄uis mihi nō
psuades: nō tñ plus mihi q̄ tibi credo. cedo & capti
uo ingeniū meū: & ubi non est ratio auctoritati cō/
sentio. Illud tamē uaticinor nunq̄ uel tua dignatio:
uel mea prauitas Bohemiam ex integro apostoli/
ce sedi unitam uidebit: atq; ego utinā fallax sim ua/
tes & inueniar in hac prophetia uanus. De reb9 no/
stris nihil est quod scribam memoratu dignū. Vrsi
ni cū comite Euerso sicut heri & nudius tertius bel/
lo sese agitant: concordia sepe quesita nondum in/
uenta est. Cardinalis eius familie abest: neq; se tutū
Rome arbitrat. Apostolica pietas eo est uultu quo
fuit dum abiisti. Prefectus urbis e grauissima febre
conualuit. Piccininus e regno Neapolitano cum co/
piis suis in agrum Picenū profectus: Sigismundo

malateſte bellū itulit:caſtellacꝫ nōnulla ibi ademit
 Genunſes a regia claſſe admodū opprimunt.lega
 tus marchie indies expectatur cancellariā initurus.
 que ſcribam nō habeo plura.Cōmendo me reuerē:
 diſſime dominationi tue:rogans ut ſi regem Hun
 garie adeas: apud eū cām eccleſie mee Varmiēſi ad
 iuues.Nam is cum rege Polonie plurimum poteſt.
 Ex Roma die decimaſeptima nouembris.Milleſi
 mo.cccc.lvii.

Neas Cardinalis Senenſis Poggio Florenti
 no:Salutem plurimam dicit.Rure datas Pog
 gi amantiffime tuas litteras accepim⁹:que no
 bis & iocunditati & uoluptati fuerunt. Neqꝫ enim
 aliud eſt uſquam hominū:cuius ſcriptura libentius
 quā tua legamus.Eſt enim in eis & dicēdi ornatus
 & ſine quo ſacrificiū ueteres noluerunt debiti ſalis
 condimentū.Gaudemus te bene ualere: & inter ru
 ſticandū philoſophari:utinam & nos par uita tene
 ret.Sunt qui egre ferunt inter ruſticos uitam agere
 ex quibus nihil queant diſcere.Nobis autē moleſtū
 inter eos uerſari:quos nihil docere poſſumus.tedet
 ſemper diſcere:& magiſtri uoces om̄ibus horis au
 ribus inculcari noſtris. Quod ſi alterum eligendū
 fit:auditores libentius quā doctores feremus.Naz
 ſi pueris moleſtum eſt ſemper audire:quid ſenes a
 gant.Poeta inſignis in opere initio:Semper ego in
 quit auditor tantum nunquam ne reponam uexa
 tis totiēs rauci Theſeide codri. Multi ſunt hodie
 & codri & Traſones:quos audire inuiti cogimur:
 & nihil diſcentes diſcere.Nos igitur te felicem dici
 mus:qui apud eos euū traducis: qui te plane ſapient

tem fatent & audient percipide: quāuis quocumq;
in loco fueris: idem tibi accidat necesse esse: cui⁹ eti
am apud patres nostros nomen laudatissimū fuit.
Ad oblationes tuas nihil modo respondemus: cuz
prioribus litteris: & quo loco te habeamus: & qua
les erga te sumus abunde a nobis scriptum fuerit:
credimus te arbitrari nos & tibi & tuis esse deditif
sumos: q̄ si eo es animo nihil falleris: nos de te no
bis omnia persuademus Vale ex urbe Kal. decēbris
M. cccc. lviij.

Neas cardinalis: Senensis Federico impera
tori. S. P. D. Accepi litteras tuas ex Bartholo
meo canonico Varmienfi pcuratore meo: qui
scribit mihi circa negociū meuz benignissimū & hu
manissimū habuisse responsum: Na3 ut retulit sibi
Ulricus riedrer tua maiestas lrās requisitas ad fere
nissimū regem Polonie mei causa scribi iussit: fecit
tua clementia ut consuevit erga me seruulū suū: cui
ius auxilio atq; fauore ad cardinalatū eleuatus sum
sed seruauit etiam suam in me consuetudinē: cancel
larius Ulricus uelzeli: qui rogatus & interpellatus
multis uicibus: quas iussus erat litteras expedire cō
templit. Expectauit pcurator meus sex diebus: &
tandem sine litteris tue maiestatis recessit: ob quaz
rem negociū meū magnum patit̄ detrimentū: cū ui
debor tuo fauore priuatus. nescio cur me ille adeo
prosequit̄. Nam si ego illam ecclesiā nō obtinero:
non tamē aliquis amicus suus eaz adipisceat. Suppli
co igitur: ut tua clementia per aliam cancellariā lit
teras requisitas expediri iubeat: & deinceps si quid
occurrat in ea causa scribendū in cancellaria aultrie

dignetur mansuetudo tua id cōmittere ad expediē-
 dum. Nam ego Velzeli gratiam inuenire non posi-
 sum: nescio sua an mea culpa. Ego his diebus con-
 sanguineū suum apud pontificē maximū adiuui: &
 cuz illi deesset pecunia: in domo mea alui donec ex-
 pediret: deus sibi meliorez mentem prebeat. Noua
 istarum partiū hec sunt. Vrsini & comes Euersus
 adhuc bello se uexant. Comes Iacobus piccininus
 Sigismundū malatestā armis laceffit. Rex Arago-
 num Genuenses classe premit: & in riparia Genue
 plura oppida ui & tractatu cepit. Papa sospes est:
 & ad rem contra thurcū feruentior indies assurgit.
 Ex orienti certum est nunciū allatuz thurcos apud
 Mitylenem bello uictos fugatosq; esse. Alia nō oc-
 currunt. Facio me cōmendatum sublimitati tue ad
 eius sēper mandata paratū. Ex urbe die uicesimase-
 cunda nouēbris. M. cccc. lvii.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Nihili:
 Salutē plurimā dicit. Accepimus litteras tu-
 as quibus rogas: ut prepositurā Brūnensem
 tibi impetremus. uoluissimus non fuisse preuentaz
 amiciciā tuam: fecissimus pro te quod nostre uires
 potuissent. Nam te sincere amamus & fratris habe-
 mus loco. Sed iam circiter menses tres elapsi sunt:
 q; dominus Venceslaus bohemus cuz hic esset ora-
 tor dominoꝝ de Rosis eaz in nostra presentia a do-
 mino nostro petiuit: & papa nobis cōmisit: ut adue-
 niente tempore sibi ad mentem deduceremus: itaq;
 non poteramus fidem non seruare. Heri ea preposi-
 tura Venceslao collata est: quāuis maiestas regia re-
 seruari illaz postulato cuperet. Rogamus igit equo

animo feras quod factum est. Nos deinceps cura-
bimus pro uiribus tue uoluntati morē gerere: si qd
occurrat in quo possumus adiumento esse. Naz cer-
te anxii sumus pro tua uirtute tibi non esse prou-
sum: si obtineremus Varmiensem ecclesiam: ibi ali-
quid tibi pingue cōcederemus. sed res longa est at-
q; perplexa. Agimus tibi gratias q; nouitates ista-
rum partiū nobis sepenumero scribis: idq; ut sedu-
lo facias rogamus. Datum Rome die uicesimasecū-
da Nouēbris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Iohanni hinderba-
chio Salutem plurimā dicit. Accepimus ex lit-
teris Bartholomei canonici Varmiensi procu-
ratoris nostri: litteras in causa nostra petitas quam-
uis a cesarea maiestate concessas nō tñ obtentas fu-
isse: quoniā cancellarius eas expedire suo more ne-
glexisset. ob quā rem Bartholomeus quāuis sex di-
ebus expectasset: sine illis recessit: & licet Artōgus
illas ad nouam ciuitatē afferre debuisset: nihil tñ fa-
ctum est. Non miramur de cancellario: ille enim su-
am erga nos seruat consuetudinem: sed miramur te
passum esse res nostras in manus illius peruenisse:
qui nostri & nos & illum: poteris insuper cum eius
cunctationē uidebas cesarem accedere: & rei nostre
alio modo consulere. Nos hic nullā habemus aliaz
curam q̄ cesari & suis morem gerere: & scimus nos
id esse obnoxios facere: neq; cessabimus uita comi-
te. equū tamen putamus aliter nos in curia cesarea
tractari: & cum nō dubitemus principis gratiā ha-
bere: nō possumus non uehementer admirari ita rē
nostram esse neglectam. Ceterum cum preterita re

prehendi facilius q̄ corrigi queant: rogamus dein-
 ceptis non patiaris quod nos tangit ad imperialē de
 ferri cancellariam. Et cum nos hic uestri sumus: uos
 illic non sitis nobis alieni. Si uideatur aliqua uia qd̄
 adhuc littere mitti ad regem Polonie possint: faci-
 to quod amico credis esse utile: & purga morā. Va-
 le ex Roma die uicesimasecunda Nouembris. Mil-
 lesimo. cccc. lviij.

Neas cardinalis Senensis Vlrico riedrer: Salu-
 tem plurimā dicit. Littere cesaree ad regē Po-
 lonie nostri causa scribende: ut ex Bartholo-
 meo sumus edocti: quāuis cesare benigne obtineri
 non potuerunt. Nescimus an Velzeli culpa qui te-
 nuit expeditionē: an tua qui homini nobis parum
 amico expeditionem cōmisisti. Nos certe non sine
 graui damno frustrati sumus. Si quid a nobis com-
 missum est propter quod ita debeamus in curia ue-
 stra tractari. Rogamus nos certiores efficias: & si
 peccatū nostrum est id emendabimus. Nos certe q̄
 a cesare ueniunt summa eos diligētia prosequimur:
 ac non solum uerbis: sed etiam pecuniis iuuamus.
 Velit deinceps tua amicia negocia que nos concer-
 nunt: ad aliā deferre cācellariā ubi amicos habem⁹:
 & litteras nostras cesareo culmini legito. Datū Ro-
 me die uicesimasecūda decēbris. M. cccc. lviij.

Neas cardinalis Senensis Vlrico ep̄o Gurcen-
 si: Salutē. P. D. Gaudemus de reditu tuo: & si
 magna pecunia emptus est: sed lōge p̄stat pecuniā
 q̄ corpus negligere. si potuissēmus tibi esse adiūmē
 to: id quidē cupide egissēmus: neq; negleximus qd̄
 in nobis fuit: quamuis profuit nihil: ita nunc res se

habent: nec humana: nec diuina iura pondus habent. Sed putamus adhuc illum daturum penas: qui tantum admisit scelus. Nunc quod scribamus: non est aliud: nisi quod tecum conquerimur non potuisse nos in curia cesarea litteras obtinuisse ad regem Polonie commendaticias: quod quidem non de cesare dicimus. Nam sua mansuetudo benigne annuit litteras scribi debere: sed cancellaria impedimento fuit: cuius rector procrastinando negauit impeditionem: & procurator noster delusus abiit: non sine magno damno nostro: qui litteras cesareas nobis admodum pro futuras arbitramur. Rogamus te: ut hoc cesareo culmini exponere uelis: & si quis est prouidendi modus rei mee consulito. Ex Roma die uicesima secunda Nouembris: Millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo.

Neas cardinalis Senensis Henrico senftlebē:
Salutem plurimam dicit. Negligenter factum est quod littere imperiales non sunt habite: ita illi amici sunt. Nos aliter cum eis agamus: curandum est ne desint regie: fortasse ita placet deo: ut huius causa regi tantum simus obnoxii. Scimus tamen imperatorem non esse in culpa: cuius benignitate ex perti sumus. Velzeli ea malignitas est. Cura expediente rei tua est: quocumque mandatum procuratoribus nostris dederis: id uolumus ratum esse. Credimus tandem necesse erit paulo eo profici: alioquin parum speramus: cum te huc reditum audiamus. Alia que modo scribamus non occurrunt. Italia ita se habet sicut heri & nudius tertius. Nepos pape adhuc egrotat: & putatur euasurus. Legatus ex Marchia ppe

diem rediturus expectat. Vale optime Ex Roma
die uicesima secunda Nouembris. Millesimo qua-
dringentesimo quinquagesimo septimo.

Neas cardinalis Senensis Venceslao Bohe-
mo: Salutē plurimā dicit. Seruauimus quod
promisimus: & annuente deo tue satisfacere
mus uoluntati. prepositurā Brūnensem consecutus
es munere apostolico: & nostra potissime sollicitu-
dine: qui iuuante reuerendissimo domino Rotho-
magenſi cardinalem Papiensem alteri consulentem
uicimus. Tuū nunc est: ut possessionē assequi stu-
deas: & pro nobis in ecclesia Varmienſi tuas ope-
ras impartiaris: in qua re noue indies difficultates
emergunt. Facient domini de roſis rem nobis gra-
tissimā: si hac de causa ad regē Polonie te miserunt
Vale ex Vrbe octaua Kalen. Decembris. Millesi-
mo. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Francisco phile-
pho. Salutem: plurimā dicit. Litteras tuas
Francisce amantissime: & quidem suauissi-
mas accepimus. Mediolani ad octauam Kalen. no-
uembris scriptas: cumq; his dulce carmen sale con-
ditum optimo. Priores quoq; nobis reddite fuerāt
& uersus impares ex officina tua periocundi terſi-
q; quibus iam pridē respondimus. Nunc pauca ad
noua scripta dicemus. Iohannes papa tertius & ui-
cesimus cum plus equo laudaret. Scio inquit me lu-
di: sed falsa quoq; laus me delectat. Idem & nos di-
xerimus nō sunt nostre quales nobis attribuis. lau-
des: scimus quo pede claudicamus: quem dolemus
dentem: Laudari tamen falso quā uituperari uero

malimus. Tibique gratias habemus: qui nos imorta-
les facis: librum tuum iam dudum in Catheloniâ abi-
isse putamus. Nihil est quod de illo speres. uacua Bi-
bliotheca est preter uerbosas leges nihil habet Xe-
nophontem filium tuum optimum adolescentem: &
tuis imbutum disciplinis: in familiam nostram rece-
pissimus: & sui & tui causa libenter: si facultates nos-
tre tulissent. Sed non sunt opes nostre: que longum
ferant famulorum ordinem & curiam splendidam
Viuimus tenui mensa: & inter ultimos haberi Car-
dinales satis esse putamus. Vale & nos perge ama-
re quando quidem id reciprocum fit. Ex urbe Ro-
ma septima Kalen. Decembris: Millesimo quadring-
entesimo quinquagesimo septimo.

Neas cardinalis Senensis Latino cardinali
de Vrsinis: Salutem plurimam dicit. Quamuis
non scripsi hactenus paternitati tue: non ta-
men minus illi & deditus & affectus fui ad causam
mee taciturnitatis: tua singularis prudentia per sese
optime nouit. Non sunt ea tempora que missitatio-
nes litterarum exposcant: nec uidi meis litteris aliquid
quod afferri posse presidium rebus tuis: quod si uidi-
dissem etiam cum periculo scripsissem: ita enim di-
gnatio tua de me merita est. Nunc uero & taceo &
simul superos oro: ut finem aliquando tuis tempe-
statibus tribuant: & reddant nobis personam tuam
qua non sine incommodo sacrum collegium caret. No-
uitates nullas habeo scribendas quas non putes di-
gnationi tue notas: nisi forte Germanicas sed impli-
citi bello proprio homines non solent externa cura
re. Hec scripsi: ne perpetuum silentium meum accusa-

res: quāuis scio tuam circumspectiouē ita me suum
seruitorem amare: ut nihil in sinistra partem recipi/
at. Cōmendo me iterū & iterum paternitati tue ad
eius mādata paratissimū. Ex urbe die decimasexta
Nouēbris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Sigismundo ma/
lateste: Salutē plurimā dicit: Fuum⁹ hoc ma
ne cum sanctissimo domino nostro: dum cā
cellarius tuus audiretur. Et intelleximus que dicta
sunt tam per sanctitatē domini nostri q̄ per ipsum
cancellariū super controuersia que est inter sereniss/
simū regem Aragonū & te: circa quā rem etiam se
orsum idē dñs noster nobiscū loquutus est. In sum
ma uidemus ipsum dominū nostrum affectum esse
statui tuo: uelletq; tibi semper bene consultum esse
Oportet tamen suam sanctitatē habere respectū nō
modicū ad prefatū regem Aragonū: & habere ocu
lum ad terras ecclesie: & ideo necesse est ut pruden
ter se habeat. Nec potest semper omnia facere que
uellet. Quibus ex rebus consideratis omnibus pro
directione rerum tuarū: ad euitandum pericula que
possunt emergere: uidet nobis consultū esse: quod
tu de summa pecuniarū quas regia maiestas a te pe
tit: offeras illam quantitate; sine ulla dilatione per
soluere que liquida est. De parte autē alia supra qua
pretendis non teneri: prebeas mensē: in qua dicta
pecunia parata sit ad requisitionem regis: cum quo
sanctissim⁹ dñs noster decerneret te obligatū esse:
& affirmes te uelle stare determinatiōi domini no/
stri: & hec uidetur nobis uia rationabilis. Nec puta
mus alio modo rem bene sopiri posse. Rogam⁹ ut

recte consideres omnia: & recipias consilia eorum
qui te amāt. Nec uelis pro modica pecunia te in pe
riculo ponere: quia non est paruus aduersarius tuus:
nec res bellice semper ex opinione succedunt. Meli
or est multo certa pax quam sperata uictoria. Scimus
te non libenter audire consilia: quia tamen periculum
provincie timemus: non possumus facere: quin ea que
nobis uidentur utilia significemus. Tui est in bonam
partem recipere: que a nobis sincera mente scribuntur.
Datum Rome Kalend. Decembris. Millesimo
cccc. lviij.

Neas cardinalis Senensis Iacobo Iodromo
medico Salutem plurimam dicit. Habuimus
ex Ferrara litteras tuas: libentius te uidisse
mus pro caritate qua tibi sumus affecti: Det deus:
ut aliquando simul reperiamur. faceremus libenter
omnia que possemus pro tuo honore & utilitate: sed
non uidemus modo comoditate: tempora enim mala
sunt. sed si quid occurrerit: non erimus tui im
mores. Rogamus ut comedes nos imperatorie ma
iestati: & iues latorem presentium ad expeditionem
suam in facto ecclesie Varmiensis: quam si obtinere po
terimus: non erit quin utilitas tibi redundet. Salutes
ex parte nostra Vlricum riedrer: & Valterum zebinger
ac cancellarium imperialem: & alios amicos nostros.
Dolemus multum de captura episcopi Gurcensis: & Io
hannis ungnad & aliorum. Utinam possemus eorum li
berationem procurare: profecto nihil omitterem ex
nobis possibilibus. Iohannem hinderbachiium cupimus
nostro nomine saluari: simulque dilectissimum filium
tuum Federicum cum coniuge tua honestissima. Vale

in christo optime nostri memor & amans ut soles:
Datum Rome Kalen. Decembris: Millesimo qua-
dringentesimo. lvii.

Neas cardinalis Senensis Laurentio Roua-
rella: Salutē plurimā dicit. A latore presenti-
um recipies quatuor bullas apostolicas & unū
officiū transfigurationis. Ex bullis unā reddes im-
peratori simul cū officio & breui sibi directo. alias
bullas curabis mittere tribus principibus electori-
bus: simul cum breuibus suis: Erant & alie tres bul-
le apostolice simul cū duobus officiis ac tribus bre-
uibus: officia dirigebant̃ rege Hūgarie ac domino
legato: bulle quoq; eisdē: tertia uero domio Strigo-
nienfi. Sed hec omnia mittemus per aliū nuncium:
qui post biduū recedet. Si te reperiret in curia regis
Hungarie assignabit tibi ea. Sin autē tradet per se-
ipsum regie maiestati que sibi dirigunt̃. Alia uero
curabit transmitti archiepiscopo & legato: nec alia
circa hec. De negociis Rheni multa referunt̃ nō bo-
na: propter que necessariū erit: ut quāprimū cū con-
silio imperatoris & cum litteris suis ad partes illas
te transferas: & labores iuxta cōmissionē tibi tradi-
tam. Interea bonum est ut procures q; imperatoria
maiestas scribat archiepiscopo Maideburgensi: ut
si querant̃ ad aliquā cōuentionē in factis ecclesie nō
cōsentiāt: sed ad seipsuz oīa referāt q̄ querunt̃: & sua
deat: ut si qui sunt qui nouitates querāt illis nō affē-
tiāt: q̄a piculū est in mora. Habebis mox alias litte-
ras domini nostri: qui plenius de hac materia ad te
scribet: & intelliges rei grauitatē ac periculū. Bonū
est etiā laborare apud ducem Ludouicū Buarie ut

scribat Palatino rheni cōsanguineo suo. Nec se im-
plicet cōventionibus eorū: que cōtra sedem aposto-
licam aliquo modo parant: persuadēdo sibi q̄ mul-
to facilius filii principum. promouebuūt per sedem
apostolicā quam capitula uel ordinariū. & hoc bene
cura in auribus principū conculcare: quia ueritas ē.
Vale & scribe sepius quomodo tibi succedat. Datū
Rome Kal. decembris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Frāncisco duci Me-
diolani illustri. S. P. D. Quamuis in curia sere-
nissimi imperatoris & aliis in locis ubi morā
traxi: semper honoris & glorie tue cupidus fuerim:
illisq; pro mea uirili consulere studuerim: ut testes
sunt magnificus eques Sceua de curte: & alii quos
tua excellentia ad imperialē maiestatem: & Roma-
nam curiam aliquādo transmisit. Fateor tamē me
nunquā aliquid egisse: propter quod presumere de
beam gratiam quantumcūq; minimā ex tua māsue-
tudine deprecari: sed audaciam petendi: quam mea
non prestant opera: tua liberalitas & in omnes be-
neficientia cōcedit: que cum uel ignotis prodesse so-
leat: mihi ut existimo nō claudit aures. Neq; ego il-
lam implorare auderem: nisi me necessitas urgeret.
Sed cum uocatus ad cardinalatus honorē eos non
habeam redditus: qui huic dignitati cōueniant. Co-
gor ad eos recurrere: quos pro sua singulari bohi-
tate mihi bene uelle arbitror: inter quos excellentiā
tuam ueneror. Nam & amici quos Mediolani ha-
beo: hoc mihi & litteris & nuuciis indies cōfirmāt.
Quibus ex rebus cōmisi prefato Sceue: itegerrimo
amico meo: ut aliqua meo noīe māsuetudini tue ex-

ponat: cui precor & benignas aures impartiri: & p̄ces quas uice mea tulerit: bono animo exaudire uelis. Nam & opus pietatis exercebis: & me seruitorem tuū magis ac magis obligatū hebebis. Ex Roma die quarta nonas decēbris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senensis Sceue curtensī. Sa. P. D. Raphaelē caymū nobilem adoleſcētē; quē ad nos miſiſti: recepimus in familiaꝝ noſtrā: & tui cauſa: & ſui libenti aīo. Naꝝ & nos tibi obnoxii ſumus in oībus morē gerere: & ipſe pre ſe fert moſteſti & prudētis indolē iuuenis. Vtinā hi ſumus: q̄ uirtuti ſue ſatiſfacere poſſimus. Qd̄ promittis te apud illuſtriſſimū principē procuraturꝝ noſtri cauſā nō eſt apud nos dubiū. Nouimus anīmū erga nos tuū: & amicū te eſſe uerum nō ambigimus. Si bona principis mens in ea re fuerit: tua non deerit opera ita nobis p̄ſuaſum eſt. Scribimus excellētie ſue litteras: quazꝝ exemplaria cū p̄ntibus ad te mittimus: ſi putas reddēdas eſſe reddito: ſi minus: utere cōſilio tuo: & rem noſtrā pro tua circūſpectione curato. Nos tantū uolumus quantū licet. pauperes nati ſumus: & in hāc uſqꝫ diē uiuimus tenues. Nunc ſi aucto dignitas eſt: non tñ accreuerūt opes. Cōfidimus in bonitate ſummi dei: ut qui nos nunqꝫ deſtitit: ne qꝫ in cardinalatu deſeret: qñ nō hi ſumus: q̄ maria monteſqꝫ cupiam⁹. Satis nobis fuerit nō egere quo illuſtriſſimi ducis auxilio futuꝝ. confidimus: & tua ſollicitudine. De maxima illa cōcubina non eſt qd̄ mirere: lata eſt Romana curia: & omniū rerū capax boni & mali apud nos uerſant̄: Hic ſuperba & hūmilitas: hic auaricia & largitas: hic luxuria & fruga

litas: hic libido & continentia: hic summa uirtus & summū uitiū. Sagena est hec in mari missa omniuz genere pisciū plena: triticū adhuc simul & palea in area est: & magna fatuitas & sūma sapientia simul habitant. Quid mirū si opera aliqñ preclara effecimus digna laude. aliquādo sic agimus: ut reprehendi uel a minimis ualeamus: neq; arbor bona malos fructus facit: neq; de spinis colligunt uuas. Credimus tñ plura dici q̄ fiant: & plura fieri q̄ dicant̄. famāq; tanto maiore esse q̄to longius effert̄. Nos nostro capiti paremus: cuius sapientiā nemo satis cōmendauerit: quanq̄ aliqñ ea faciet que non oēs probant. Sed quid mirū si pontificis & mortalis hoīs facta sunt qui uituperant: qñ nec deus ipse reprehensionibus hominū caret. Sed uale: & Iohāni caymo spectato uiro & nobis amicissimo nostro noīe salutes dicitō: quātas ab amico desiderat. Ex roma q̄rta nonas decēbris. M. cccc. lvii.

Neas cardinalis Senēsis Nicolao arcimbol do. S. P. D. Quāuis raras ad te litteras dedimus. Nam he secūde sunt postq̄ cardinalatus honorē cōsequuti sumus. nihil tñ minus te amamus & reue remur: est indelibilis memoria illi9 dulcissime cōsuetudinis quā simul Florētie habuimus. Recordamur quāto fauore nos Mediolani: du3 legatione cesarea fungeremur prosequeremur. Neq; oblitum sumus eoy: & que Rome in coronatione imperatoris una agitauimus: que oīnia suauissimā mihi reddunt recordationē tui noīs. Ad hec accedūt amplissima in me merita Gasparis Slicciū cācellariū cesarei: que suis necessariis & amicis mirū in moduz

84
nos obligatos tenēt. Hec scribimus semel pro mul-
tis uicibus: ut scias nobis animū esse cōplacendi &
tibi & tuis oibus. Nam quotiēs tuo noīe reqremur
totiēs in memoriā carissimi amici nō sine uolupta-
te quadā reuocamur. Ex te aliud nihil petimus nisi
ut nos ames ex ueteri consuetudine: & illustrissimo
principi duci Mediolani cōmendatos efficias: cuius
clarissima uirtus oēm inuidiam superauit. Ex urbe
Roma quarta nonas decēbris. M. cccc. lvi.

Neas cardinalis Senensis Theoderico archi-
epō Coloniēsi. S. P. D. Ex litteris quas mihi:
quasq; sanctissimo dño nostro scripsisti since-
ritatē tuā erga sanctā Ro. primamq; sedē plane co-
gnoui. Necq; ambigo ubi tua dignatio sit: ibi nihil
cōcludi posse nō iustū sanctūq;. Ago grās benigni-
tati tue: que palā mihi dignata est aperire qđ sentit.
Verū quia certificatus est dñs noster in cōuentioni-
bus que in Germania fiūt aliqua tractari q̄ hanc se-
dem cōcernūt. Oro ne tua circūspectio his aures ad-
hibeat: qui nouitates efficere cupiūt: ut uel sic emer-
gant. Nāq; si Romane sedis auctoritas deprimerēt
credito quia nec tua nec alioꝝ epōꝝ salua manebit.
Audio tñ que cōsulis: ut hic quoq; ea reforment̄ q̄
odiū tue nationis pariūt: & ego si mea uox audiet:
ad id operā dabo. Nā & hic aliqua cōmittunt̄ que
nō laudo oīa. Verū illud salubre puto: ut sup̄ graua
minibus que uestri allegant ad Ro. pontificē recur-
sus habeat: qui nō denegabit assensum iusta petēti-
bus: mihi ea cura est. ut ea semp̄ agam que nationi
tue: de qua quodāmodo unū me puto & honori &
utilitati sint. In rebus aut̄ que tue pprie sunt ita me-

habeo & habebō qđ aduixeriz tanq̄ mee sint. Scio
enī quantū dignatiōi tue debeo: cui⁹ humāitas mul-
tis me affecit beneficiis. Ceter⁹ quia p̄positura San-
ctensis q̄ nūc mihi cōmēdata est in diocesi ac domi-
niis tuis nō parūā habet iurisdictionē; Rogo uelis
tuis patētib⁹ litteris mādare: ut officialibus meis q̄
tenus consuetū est absq; cōtrouersia pareant: ita ut
gaudeat ea dignitas se mihi cōmissa; esse: & cardī-
nalē senēsem apud presulē Coloniēsem intelligat es-
se nō ultimo loco. Nec alio modo cōmēdo me tibi
Ex urbe quarta nonas decēbris. M. cccc. lviij.

Neas cardinalis Senensis Vlrico ep̄o Gurcē-
si. S. P. D. Susceptis litteris tuis: uocauim⁹ ad
nos e uestigio p̄curatores; Herfordensiu: cūm
quo plura loquuti. Illud ab eo tandē obtinuim⁹: ut
in causa illa testamentaria nō procedat nobis insci-
is: & putamus eū quietuz iux desideriu tuū donec
adueniet nosrer sensibile. Est enī hic p̄curator uir
bonus & ifortunio tuo cōpatiat̄. solū timet: ne p̄ci-
pales sui eū tergiuersarii suspicēt. nec alia mō roga-
mus: ut nos maiestati cesaree cōmendes: & nos in
gratia ei⁹ retineas: quia ipse ē cui pre ceteris qui ui-
uunt obligati sumus: displicet nobis non habuisse
nos illā fortunā: ut pro nobis cesarea maiestas regi
Polonie scripserit in causa Varmien. ecclie fecit hoc
Velzeli uetus cōsuetudo qui gratiā cesaris nobis i-
pediuit: id nobis est non dāno solū sed etiā infamie
Naz qui nos annis .xv. seruiuisse cesari sciunt: no-
strā parūfaciūt existimationē: cū litteras cōmēdati-
cias ex curia eius obtinere nequiuimus. Deinceps
rogam⁹ aliter agat nobiscū: qui dies noctesq; cesari

feruire: & suis curialibus morē gerere studem⁹. Va
le optime ex urbe die sexta decebris M. cccc. lviij.

Neas cardinalis Senensis Iohāni frunt. S. P.
dicit. Affecerūt nos littere tue nō paruo gau-
dio: uir prestans & amice singularis: qñ nude
scribis: & interna animi tui pādis. Credimus te uti
nō infulto cōsilio: si cū nequeas cōtinere: cōiugiūq;
queris: quis id prius cogitādū fuerat q̄ sacris initia
reris ordinibus. Sed nō sumus diū oēs qui futura p
spicere ualeamus: qñ huc uentū est ut legi carnis re-
sistere nequeas: melius est nubere q̄ uri. Non tamē
hec pontificis sentētia est ut dispensandū cēseat: stat
in sua seueritate. Nec putat uni cōcedendū qđ mul-
tis in noxiū uergat malū: & unū pati pro multis nō
incōueniēs arbitrat̄. Expectandus est ergo ut tute
ais alterius apostolat⁹ qui mitior sit. Nescimus tñ
cui uita tam diu comes erit. Nam sepius agni p̄mo-
riuntur ouibus. Tu quā de nobis opinionem geris
ut deponas rogamus. Necq; enī nos hi sumus quos
arbitraris: utinam ita uiuamus: ne cardinalatum in
digne uideamur adepti. Cupimus nōs sepe reueren-
dissimo patri nostro domino Colonienſi facias cō-
mendatos: cuius uitam diuturuam cupimus: & sue
dignationi rem gratam facere optamus. Preposito
sancti Florini Tilmanno ut nos offeras petimus:
quem inter amicos obseruamus. Nec secus de Io-
hanne polart dicimus: sumus enim omnibus obli-
gati. Sed uale: & procuratores nostros ut aliquid
consequamur adiuua. Datuz Rome die septima de
cembris Milleſimo quadringentesimo quinquage-
ſimo septimo.

Neas cardinalis Senēsis Iohanni tolner. S. P.
D. Que scribis omia cū uoluptate legimus: ad
uertētes qua nos animi sinceritate prosequaris: tua
nobis & fides & prudentia magno emolumēto est
Circa rem p̄positure expectamus decani p̄curatorē
Sed ille fortasse tardior est: quia sperat nouis q̄ au-
diunt legibus sese magnū fieri. utinā magnus sit cū
reipublice xp̄iane utilitate. Intelligim⁹ ecclesiā quā
nobis pro prepositura dimittere intēdit: domū ha-
bere ruinosam quā Palatinus comes ecclesie sūpti-
bus reparari uult: qđ si fiat redditus pluriū amico-
rum in eā conferant: & nobis esset onerosus. Roga-
mus igit̄ attēte ista penes & cūcta nobis rescribas
Pro ecclesia collegiata impetrauimus septē annoꝝ
indulgētias: plures obtinere nequiuimus: & illas ad
uiginti annos duraturas. Si uolūt expedire poterūt
his: quibus ea cura cōmissa ē. nos que possumus cur-
honestate pro ecclesia Vormacienſi efficere uolūta-
rii sumus. Cōmenda nos ep̄o & decano: ac Iohāni
de bacstein amicis optimis. & uale. in dño semper.
Ex roma die septima decēbris. M. cccc. lviij.

Neas cardinalis senensis Ludouico sanctoꝝ
quatuor coronatoꝝ cardinali: legato Bononi-
ensi. S. P. D. Et oliuas & tuteta quib⁹ me ho-
norare uoluisti cupidissime accepī: tum q̄ id genus
alimēti hic rarū & p̄ciosum est: tum q̄ ex amantissi-
mo & mihi p̄cipuo dño & benefactore singulari q̄
cunq̄ ueniūt nō possunt esse nisi gratissima. Enxe-
nia quidē tāto acceptiora sunt: quanto is qui mittit
amātor est. Qua ratione nō potuissent munera tua
apud me esse iocūdiora q̄ sunt qñ & me amari a di

gnatione tua uulgariter sum expertus: & ego tui reuerēdiſſime paternitati tanq̄ patri optimo: & dño benigniſſimo, ſum affectus. Vellem aut̄ ea in me factas eſſet: qua poſſem me gratū oſtendere nō uerbo ſed facto. Scio tñ prudentiā & manſuetudinē tuam ex me nihil amplius expectare q̄ poſſim: & in redditione beneficioꝝ animi tñ inſpicere promptitudinē. Sed ne multis dignationē tuaz morer quod ſemel dictū eſt id nunq̄ indictū erit. Noſti q̄ fuerūt inter nos uerba: dum agere de mea ad cardinalatū p̄motione. Nunq̄ ex aīo meo illa cadēt: nec unq̄ id cōmittā: ut tanti beneficii imemor dici poſſim: Qd̄ ſi nō ſcribo ſepe ad benignitatē tuā: nō p̄pterea minor eſt mea deuotio: nec minus amo. Id tua reuerēdiſſima paternitas experiet̄: ſi qua in re mihi poſſibili mea opera uti dignabitur. nec plura modo. Datū Rome die octaua marci. M. cccc. lviij.

Neas cardinalis Senēſis Latino cardinali Vriſino S. P. D. Reddite fuerūt mihi littere tue q̄ bus Gondisalui familiaris tui cauſam cōmendes. legi ſcripta tua nō ſine iocunditate: cū plena eſſent caritatis & beniuolētie. Illud aut̄ moleſtū fuit: q̄ deſiderio tuo morē gerere uō potui. Nam iudex in cauſa cōſtitutus ſolū uerū ſequi debui. Neq̄ faſ fuit ad dextrā uel ad ſiniſtrā declinare. quo attamē licuit partē familiaris tui iuuare nō deſtiti. Accerſiui ad diſcuſſionē negocii tres ex tota uiros preſtabiles: quos ip̄e delegerūt. cū hiſ fuit & auditor meus: & Iohānes de Ceſarinis: nō indoctus legum interpres. Viderūt hi regiſtra: & plurib⁹ inter ſe diēbus de meritis cauſe cōſultarūt. Poſtea coram me

